HILAIRE BELLOC

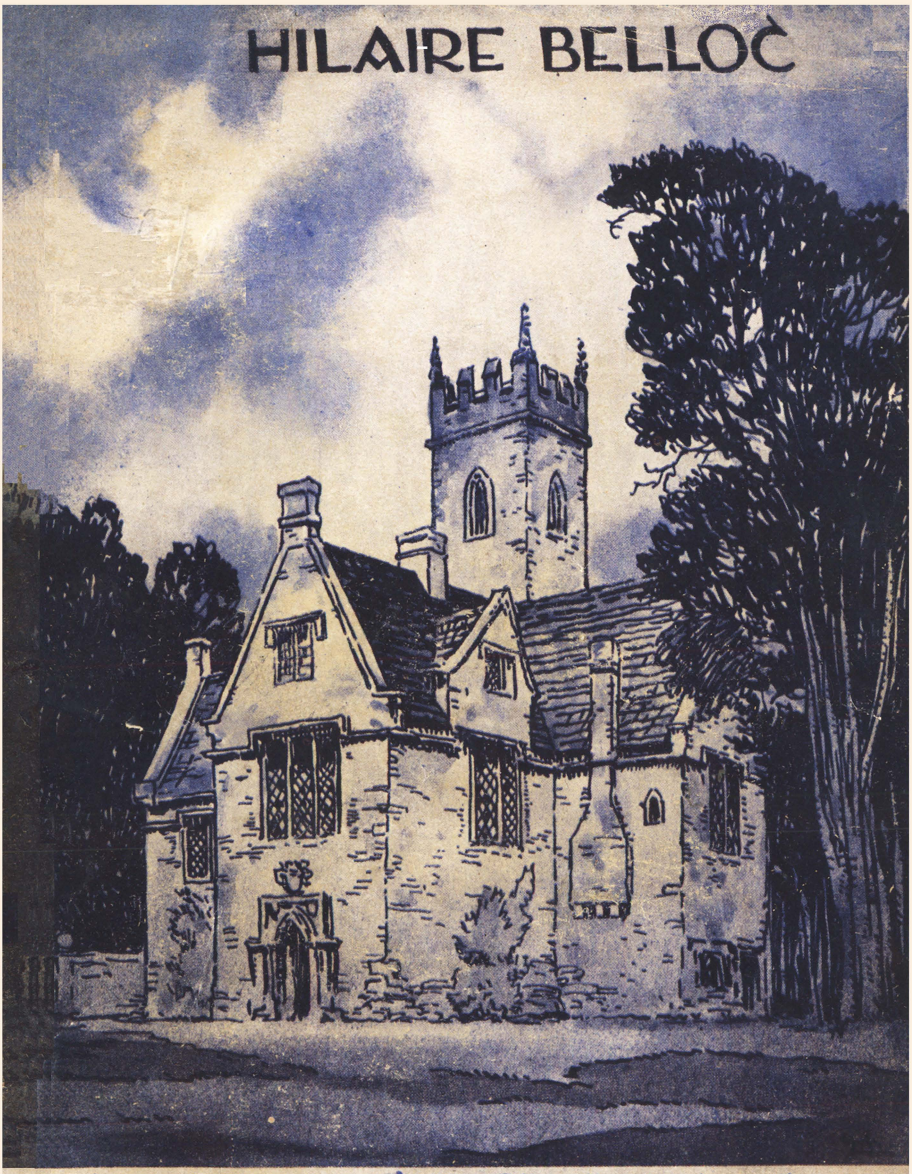

A RACKHAM KASTÉLY

SZENT·ISTVÁN–TÁRSULAT·KIADÁSA

Hilaire Belloc

*

A RACKHAM-KASTÉLY

HILAIRE BELLOC

A RACKHAM-KASTÉLY

FORDITOTTA

POGÁNY KÁZMÉR

BUDAPEST

A SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Stephaneum nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: ifj. Kohl Ferenc.

HILAIRE BELLOC.

Angol író — de francia szellem. Egyformán jól ír mind a két nyelven. Előkelő francia család sarja, aki az angol egyetemeken ismerte meg az angol gondolkodás történetét. Jó ideig az angol parlamentnek is tagja volt, ahol belelátott a politikai hipokrízis meszszirenyúló szálai közé, s legkitűnőbb példányaiban érintkezett az angol tradíciók, a demokratikus államvezetéssel ellentétes társadalmi hierarchia, az idejüket mult, de a köztiszteletben álló fonák külsőségek képviselőivel. A szatírikus, őszinte, francia léleknek ez a világ nem volt ínyére, s Hilaire Belloc a parlamentet rövidesen ott is hagyta, hogy vidéki magányában teljesen az írásnak szentelje életét.

Az a roppant különbség, amely a Csatornával az angol és francia gondolkodást elválasztja, Hilaire Belloc eszmevilágában élesen jelentkezik. Belloc angol földön is a francia lélek élénkségét, töretlen, erős logikáját, finom szellemességét és majdnem a kegyetlenség határait érintő irónikus hajlamát reprezentálja. Angliában ez a leplezetlen gúny egész szokatlanul hatott, s miután a nyílt beszéd mindig rokonérzésre talál, nagy tetszésre tett szert. Innen van, hogy Belloc olvasóinak köre igen széles, jóval szélesebb, mint azoké, akiknek látóköre az angol lelkiség ismeretével lezárul.

Francia szellemét jellemzik azok az életrajzok is, melyeket a történelem kimagasló alakjairól írt. Ezeknek a nagy studiumok alapján megírt híres műveknek hőse majdnem mind francia: Jeanne d'Arc, Richelieu, II. Jakab, Danton, Robespierre, Mária Antoinette, Napoleon. Egytől-egyig sokat olvasott, népszerű könyv. Szinte természetes, hogy akinek lelkében a francia eszmevilág búzaszeme ilyen termékeny földbe hullott, vallási szempontból sem érhette be az anglikanizmus merev formalizmusával. Belloc olyan világnézetet keresett, amely minden más gondolatrendszernél egyetemesebb, határozottabb, s ezt a pozitív katolikus hitrendszerben találta meg. Visszatért tehát ősei vallására, katolizált, s ebben a konverzióban része volt annak az intím barátságnak is, melyben a korán elhúnyt, tüzeslelkű, nagy katolikus angol íróval, Chestertonnal állt. A két író sok időt töltött együtt, közösen vitatták meg a politikai és irodalmi élet eseményeit, s Chesterton, akinek a karikatúra iránt figyelemreméltó érzéke volt, barátja iránti vonzalomból maga illusztrálta Belloc köteteinek egy részét. Együtt álltak az angol katolikus irodalom élén, s Chesterton halála után a vezéri pálcát Belloc vette át.

Hilaire Belloc sokat dolgozott. Még detektívregényt is írt, nem azért, hogy logikai bukfencekkel szórakoztassa az olvasót, hanem hogy ebben a műfajban is a tisztább erkölcsi világ s a megnyugtató filozófia felé mutasson. Témaköre egyébként rendkívül változatos. Nevezetes művei a *Belinda*, a *Shadowed* és a *Missing masterpiece*. A *Rackham-kastély*, melyet a következő lapokon adunk, az átlagos angol léleknek a babonára való hajlamát állítja pellengére.

P. K.

I. FEJEZET.

A sussexi angol grófságban, a grófság agyagos földjén s az agyagos föld egyik könnyű lejtőjén elterpeszkedve állt egy nemesi ház: Rackham.

Rackham a világnak ezen a részén meglehetős közönséges név. Legalább féltucatra való, egymástól eleső, különböző földrajzi fogalom viseli: domb, patak, mező. De soha senkinek sem jutott eszébe, hogy a Rackham névhez, a megkülönböztetés végett, még egy szót ragasszon. Rackham háromszáz éven át megmaradt Rackhamnak, mint ahogy Lewes-kolostor* akármelyik cellája megmaradt cellának, noha négyszáz különböző laikus lakja.

A XIX. század végén bizonyos Henry Maple volt a ház ura, rendes, jóhelyzetű, nem nagy öröklött vagyonban élő, de a maga vidékén elég tekintélyes ember.

Születésénél fogva dédunoka volt. Egy Maple, aki mint kovács és marhakupec kezdte, majd mint közvetítő folytatta, néha pedig készpénzt kölcsönzött embertársainak, s egyszer-másszor szerencsés vásárt vagy jó kötést csinált, III. György király idejében a Rackhamek régi, de árverés előtt álló nemesi családjától vásárolta a birtokot. A Rackham-családnak

* Az Erzsébet királyné idejében elrabolt Lewes-kclostor most börtön.

ezt az elszegényedett ágát egy gyertyaöntő alapította, aki a birtokot jó száz éve egy tönkrement úri családtól vette meg, amelynek első őse, Oliver Cromwell konyhájának egyik kuktája, egy évszázaddal még előbb, a birtokot mint ura zsákmányának egy részét ragadta magához.

Mint látható, Rackham olyan hely volt, amilyen széles Angliában száz meg száz van. Az előző tulajdonosokhoz hasonlóan most egy igen szeretetreméltó úriember (amivel sokat mondok) birtokolta, aki intézeti középiskolában s egyetemen nevelődött, s két hasonlóan nevelt s három elegendő vagyonnal bíró nemzedékre tekintett vissza.

Rackham lehetetlen külsejű, de méltóságos ház volt. Fele még megőrizte eredeti, Erzsébet-kori stílusát és a korábbi kolostori épület pár kövét, valamint vázának nagy tölgyfagerendáit, de XVIII. századbeli toldalékok és belső módosítások az egészet megváltoztatták. A ház előtti pázstról nézve az egyik végén két, fából és vakolatból való, alacsony emeletet látott az ember, melyeket szabályos közökben csúf ablakok sora tört meg. Hátul, észak felé, állt a konyhák és irodák stukkós, komor ragasztéképülete, melyet zöldesre festett a nyirkos idő. A ház másik felét még 1790 előtt a szerencsés kovács és marhakupec építtette, végig téglából, mint ahogy ő tett bizonyos változtatásokat az eredeti házon is. Az északi stukkós irodákat fia toldotta a házhoz a napoleoni háborúk nagy gabonaárai idején.

Belül a ház olyan volt, amilyet ily előzmények után várni lehet. Még legősibb részében sem utalt semmi arra, hogy többszáz év művéről van szó, kivéve a falak tövében a hajdani kolostor pár kődarabját s a cselédség lakosztályán, egy lomkamrában s egyik

kisebb hálóban néhány mestergerendát. A többi mestergerendát már rég bevakolták. Egyik-másikát egész egyszerűen kivágták, hogy az akkori idők divatja szerint a lakószobák magasságát emeljék. Volt a házban fürdőszoba is, hideg és meleg vízzel, amit a felszerelés idején, a XIX. század közepén, finom újításnak tartottak. Kis, komor hall sötétlett a szobák előtt. Innen folyosó futott a különböző lakószobákhoz. Egyszerű belső lépcső állt a család rendelkezésére, melynek korlátját elég szépen faragott tölgyoszlopocskák díszítették, de a lépcsőkön végleg e kopott, csunya szőnyeg piroslott. Bőven volt a házban könyv és kép, a legkülönbözőbb tárgyú és anyagú: egy sereg rossz vízfestmény, mely a ház élő és halott hölgyeinek ecsetje alól került ki; a társalgóban pár arckép, melyek közül egy majdnem fekete alkotást Gainsboroughnak tulajdonítottak. A ház a maga kényelmében s meghittségében pontosan illett gazdájához, aki a XX. század első éveiben tudós hírben álló, nagy népszerűségnek örvendő, negyven év körüli özvegyember volt, egy kis fiúval, akit Johnnak hívtak.

Igy élt Henry Maple s mint az ilyen emberek általában, úgy érezte, hogy ősi földön él, amely emberemlékezet előtti időkről szállt reá. A tiszta igazság az, hogy saját vére száz egynéhány éve bírta Rackhamet. Ilyen angol birtok életében ez is nagy idő.

Henry Maple része volt ennek a földnek. Része volt az enyhe magaslatról nyíló kilátásnak, amely a déli ég mentén tíz mérföldnyiről tárult a tenger felé. Része volt az elburjánzott kis parknak (ha ugyan így akarja nevezni valaki), gondozatlan kavicsos utaival és kis kapusfülkéjével. Része a fél tucatra való majornak, melyek bérei az ő ideje előtt ele-

gendő bevételt biztosítottak apjának és nagyapjának, de a nyolcvanas évek gazdasági pangása alatt erősen csökkentek s azóta is változatlanok maradtak. Része volt neki az istállóban abrakoló két-három ló s a két-három kocsi, de főleg az a kis brougham, amelyen a három mérföldnyire eső, szelídkülsejű, vidéki állomásra hajtani szokott, amerre az aszfalt és a kerítés mintha beszélgetett volna a sussexi bojtorjánnal, s úgy gondolt a negyven mérföldnyire füstölgő Londonra, mint egy végtelenül távoli városra.

London nem volt igazi része Henry Maple életének, de megvolt természetesen a klubja, amellyel édesapja már születése után eljegyezte, mint ahogy kijelölte számára a középiskolát és az internátust is. Évente talán hússzor nézett fel a klub helyiségeibe.

A rackhami ház személyzete összhangban állt környezetével. A gazdájával körülbelül egykorú s húsz év óta egy helyben szolgáló főinas név szerint ismerte a borokat, bár sokkal bizalmasabb viszonyban állt a sörrel. Egy surbankó fiú tisztogatta a cipőket, szaladgált az üzenetekkel s tartotta a hátát, ha valami baj történt. Volt pár nő is: Marwellné, a keménymodorú, idősecske szakácsné és egy konyhaleány. Aztán John gyerek dajkája, aki a maga módján megmaradt dajkának akkor is, amikor a fiú már elemi iskolába járt. Megmarad ezután is, amíg meg nem hal.

Ilyen volt Rackham és (mondhatná az ember) az Ég áldása volt rajta. Jól ismertem a házat.

A dologoknak ezt a változatlan rendjét elsőnek az kezdte fenyegetni, hogy valami meg nem magyarázható furcsaság lopakodott a bevételek és kiadások közé. Erről a furcsaságról az olvasás és nyugodt

szórakozás szüneteiben Henry Maple határozatlan kifejezéssel azt szokta hallani, hogy «ezek az idők». Azt is lehetne mondani, hogy a kor változásával új szokások jöttek divatba. Több utazás, kissé több látogató. Szégyenkező majorbérlők állítottak be a házba s bizalmas négyszemközt az évi bér kis csökkentését vagy valami komoly javítást kértek, amit a ház ura úgy adott meg, mint magától értetődő követelést. Egy-két év multán új kéréssel álltak elő, amit Maple ugyancsak teljesített, de végül is nem minden aggodalom nélkül.

Az évszázad még csak kilencedik évében járt s magányos, szeretett kis fia is, akinek ő hűséges öreg pajtása volt, kilencedik évét taposta, amikor Henry Maple rájött arra, hogy a házban sok mindent rendbe kellene hoznia, de pénz hiányában a rendbehozatal elmaradt, lassan-lassan romlani kezdett minden. Apránkint beletörődött, hogy a kerítés féloldalra dőlt s a néhány meglévő ösvényt felverte a gyom. Mert a kertész is elöregedett s már nem volt olyan eleven, mint régen.

Henry Maple megszokta, hogy bankjában fölösleges pénze van, ennélfogva némileg kínos helyzetben érezte magát, amikor a bankigazgató igen kellemes csevegés keretében tudomására hozta, hogy bizonyos korlátot kell szabnia, amit nyomban meg is tett. Maple ebbe is beletörődött.

Nagyon nem szívesen, kissé elhamarkodva s költséges formában jelzálogkölcsönnel terhelte meg két távoleső majorját, aztán egy harmadikat is. Majd jött egy pillanat, amikor némi nehézsége támadt a kamatok teljes kifizetése körül, bár az ügyben családi ügyvéddel kellett tárgyalnia, aki épp úgy része volt életének, mint bármi más s aki elég előzékenyen

viselkedett. De 1905-ben egy napon meglehetős váratlanul 1000 fontra volt szüksége.

Nem is gondolt arra, hogy öccse, William Maple, jóhírű londoni ügyvéd, akivel gyakrabban szokott találkozni, milyen könnyen el tudná intézni a dolgot s milyen készséggel hajlandó volna rá. Maga William Maple vetette fel az ötletet. (Hogy milyen útonmódon szerzett tudomást bátyja helyzetéről, Henry el sem tudta képzelni, igaz, hogy nem is sokat tünődött rajta.) Egy hét végén, melyet William Rackhamben töltött, kettesben elfogyasztott nyugodt ebéd után tette meg William a maga ajánlatát. Henry őszinte hálával kapott rajta.

Az első ezer fontot követte a második, aztán a harmadik. William Rackhamben mind gyakoribb vendéggé vált. A londoni ügyvédnek magához illő, csinos, nagyravágyó felesége volt, egy alezredes leánya s egy midlandi, nagy bányatulajdonos unokája. Az asszony mohón vágyott megismerni a világot s a különböző gazdag vagy sokat emlegetett családokkal való ismeretsége folyvást nőtt, férjének nagy megelégedésére s nem csekély előnyére.

Henry Maple nem túlságosan szerette sógorasszonyát. Világiassága bántotta, azonkívül a fiatalasszony semmit sem tudott azokról a dolgokról, amik Henryt érdekelték. De azért soha, még gondolatban sem volt hozzá igazságtalan. Elég gyakran meghívta s barátságban volt vele.

William Maple olyan ember volt, aminő Henry is kétségtelenül lett volna, ha a sors arra kényszeríti (de sohasem kényszerítette), hogy maga keresse meg kenyerét. A közös ifjúkor óta eltelt húsz egynéhány év alatt azonban a gondolkodásuk és működésük közti különbség mindjobban kiütközött. William pontos

és módszeres volt. Igazságtalan nem tudott lenni, de régóta képtelen volt arra, hogy bármit is ne üzletszerűen, vagy hanyagul intézzen el. Az üzlet üzlet, a szerződés szerződés. Ha az eredmény a másik fél kárára ütött ki, az az ő baja. Ebben a tekintetben családját épp úgy nem tudta elválasztani a világ többi részétől, mint ahogy zsebkönyvének számsorait ' em tudta elkülöníteni egymástól. Ezeket a feljegyzéseket évről-évre gondosan megőrizte. Senkisem látta ezeket, csak ő maga s ezek a számsorok elvégezték mindazt a munkát, amit a legszövevényesebb könyvelés végez egy nagy üzletben.

Henry természetesnek találta, hogy öccse engedékeny a kamatok dolgában s szívesen belemegy abba, hogy a kamatokat a tartozáshoz csatolják. William viszont azt találta természetesnek, hogy viselkedését, amely éppenséggel nem volt szűkkeblű, szabatosan körülhatárolja és félreértést ne engedjen meg.

A mezőgazdálkodás veszteségei egyre nőttek s velük együtt terjedtek az új szokások is. A kiadások lassan-lassan, de gyarapodtak. Henry Maple fejében az a tétova gondolat járt, hogy mégis a dolgok régi rendje a természetes és állandó. A régi, jó idők visszatérnek majd biztosan.

Ismét elmúlt pár év. Henry Maple nagyjából tudta, hogy öccsével szemben fennálló egész tartozása 7000 font sterlingre rúg. Azt is tudta, hogy a kamatok a hátralék összegét növelték, de hogy ennek a hátraléknak új kamata mekkora összeget tesz ki, arról nagyon halvány fogalma volt. Nem is sokat törte rajta a fejét.

William ekkor azt a javaslatot tette, hogy ő átveszi a majorokra felvett jelzálogkölcsönöket s ilyenformán

a tartozásokat egyesíti. Henry kapva kapott az ötleten. Igy legalább minden a családban marad. A fejben kiszámított 7000 fontnyi összeg így 10.000-re szökkent s az egész tartozás kamatai tovább nőttek. Egy-két újabb kölcsön is következett, míg végre 1913-ban egy szép napon William jónak látta tiszta vizet önteni bátyja poharába s részletesen megvitatni vele az egész ügyet. A kritikus pillanat egy augusztusi vasárnapon, kerek egy évvel az elképzelhetetlen világháború előtt, következett be.

William már egy héttel előbb jól megfontolta mondókáját. Mindent rendezett, jegyzékbe foglalt és lajstromozott.

William Maplenek jól ment a dolga. A Thames partján, a Cheyne Walk-on* megvásárolt egy méltóságos külsejű, régi házat, amelyre többet költött, mint felesége sürgetése nélkül talán költött volna. A ház rövidesen afféle központja lett Londonban az íróknak és festőknek, továbbá az ezeknél sokkal fontosabb politikusoknak s annak a csekélyszámú, még fontosabb embernek, aki új vagyonának köszönhette hírnevét. Maplené úgy találta, hogy ideje volna vidéken is illő házat szerezni. De férjét nagy keresete ellenére is visszariasztották a költségek. Maplenének támadt az a gondolata, hogy itt az alkalom megkaparintani Rackhamet.

— Henry már úgysem házasodik meg újra — magyarázta. — Minél tovább gazdálkodik az öreg, annál kisebb lesz a birtok. Nem hinném, hogy fia, John, rendet tudna teremteni. John okos, szép fiú, szeretem is, épúgy, mint te. De előre látom, mi lesz a vége az egésznek.

* Londoni utca.

Hosszú tünődés után William elismerte, hogy feleségének igaza van, már ami bátyja rossz gazdálkodását illeti. Ha a dolgok úgy mennek tovább, mint eddig, az összeomlás valószínű.

Nem kell semmi kíméletlen, csunya dolgot elkövetnünk, hangsúlyozta Maplené. Elvégre a készpénzben adott összeg azzal az ostoba kamathátralékkal s a hátralék kamatjával, amint ezt férje is gyakran megállapította, valahányszor új beruházást csinált s bankjával szemben függő helyzetbe került, kitesz vagy 18.000 fontot.

— No, nem egészen — válaszolt Willaim Maple.

— Hát majdnem ! — vetette oda éles kis sóhajjal Maplené. — Többet már nem adhatunk, magad is tudod jól. Aztán, mondom, áldás volna a dolog mindenkire nézve. És nem kell semmi csunya, kíméletlen dolgot elkövetnünk. Köthetnél vele valami megegyezést. Abból, amit még adhatnál neki, Henry elmehetne egy kicsit utazni. Mi egy időre járadékot fizetnénk neki, aztán majd ha berendezkedtünk, meglátnánk, mit tehetünk még.

— Igen — válaszolt Maple — igen . . . lehetne valami ilyet csinálni . . . Hogyne . . .

Ez már neki is eszébe jutott. Legalább is határozatlan formában. A tartozás összege kis híjja 18.000 font. Adhatna Henrynek még 2000 fontot. Végre is a mai földárak mellett 20.000 font Rackhamért igen szép pénz, ha nem is túlságos sok. A rendbehozatal roppant összeget emésztene fel. Kezdett már úgy gondolkodni, mintha Rackham az övé volna. Ami az asszonyt illeti, az lélekben egészen mellette áll. Az rendbeszedné a házat, kijavíttatna a pincétől a padlásig mindent s úgy viselkednék, ahogy földbirtokos feleségéhez illik. Szegény Henrynek és sze-

rencsétlen kis fiának valóságos őrzőangyala lenne. Rettenetes jövőtől mentené meg mind a kettőt.

Aznap éjjel William sokáig fennmaradt dolgozójában, összeszedte a szükséges iratokat s rendkívül tiszta, világos sorrendben összegezte a főbb számokat. Másnap meghivatta magát Rackhambe s a rákövetkező nap a rackhami állomásról az öreg broughamon, az öreg lóval, az öreg kocsissal hajtatott fel az elhanyagolt kerti úton a ház kapuja elé, melyet nem festettek a búr háború győzelmes befejezése óta.

William Maple tehát 1913 augusztusának egyik vasárnap estéjén bátyja bora mellett üldögélt, készen arra, hogy kifejtse nézeteit.

— Ez ugyanaz az oportói? — kérdezte.

— Igen — válaszolt Henry s gyertya elé tartva poharát vizsgálgatta a bor színét.

— Azt hittem, már kifogyott. Apánk akkor rakatta le a pincébe, amikor te nyolcadik évedbe léptél — jegyezte meg Willaim.

Henry bólintott.

— Nem volt rá okom, hogy eltérjek tőle, bár nem a legkitűnőbb évjárat. De jó bor.

A függönyöket még nem húzták le, a meleg augusztusi estben az ebédlő cs nya, nagy ablakai nyitva álltak. A mahagoni visszatükrözte az üvegek és az ezüstök fényét. Henry szeme mitsem látva pihent azon a címeren, melyet egy évszázadnál régebben még a szerencsés kovács és marhakupec akasztott a falra. A szoba változatlanul ugyanaz volt, mint a legutóbbi harminc, sőt több év előtt, már amennyire a két férfi emlékezni tudott, kivéve, hogy a falak színe kissé sötétebb árnyalatba ment át s a függönyök vörös damasztja szabálytalan foltokba fakult. Williamnak, különösképen most, több, apró részlet is sze-

mébe tűnt, bár Henry azokról sohasem szólt semmit. A kandalló mellől az egyik csengő fogantyúja eltűnt, csak vasból való puszta szára maradt meg s a párkányon álló, szegény, öreg, sisakos Minerva (mely a francia háború után Itáliából került a házba) elvesztette orrahegyét.

A némaság nem tarthatott örökké. William beszélni készült. Nagy megerőltetésébe nem került. A multban legalább hússzor volt ilyen ügye, bár nem ilyen környezetben és eddig sohasem kellett számolnia azzal a nem nagy, de mégis fennálló nehézséggel, hogy veszélyezteti a gyermekkor emlékeit.

— Henry — mondta meglehetős váratlanul — ügyeidről szeretnék veled beszélni.

— Helyes — válaszolt bátyja szelíden. — No, mi az?

Nem nagyon félt a következendőktől. Azt hitte, hogy újabb kölcsönről lesz szó, amit szívesen is vett volna. A birtokon megint egy kis baj volt. A vizi malmot okvetlenül meg kell javítani, ami valószínűleg ismét egy rakás pénzbe kerül. George Barrett, a molnár, már kétszer szóvá tette a dolgot.

— Henry — folytatta William — azt hiszem, igazán itt az ideje, hogy számadást csináljunk.

Henry nem éppen ezt várta. Megütődve s kissé riadtan emelte fel szemét. De érezte, hogy Williamnak igaza van. Elvégre is számadást az egész idő alatt nem csináltak. William kivette szájából szivarja végét s letette a hamutálca szélére. Keresgélni kezdte zsebében az iratokat, de aztán mást gondolt. Hogy bátyja pillantását elkerülje, az asztalterítőre szegezve szemét, s így szólt:

— Amint tudod, az egész összeg, beleszámítva a hátralék kamatait is, 17.324 font. — Pillanatnyi

szünet után megismételte : — 17.324 font. — Aztán kivett a zsebéből egy fél ív papírt, melyet az imént kivenni röstelt, odéb tolta a hamutálcát, kiterítette a papirost és újra megismételte : — Igen, 17.324 font és 3 penny.

Henry képzeletében eddig vastag vonalakban úszott egy kerek szám : 10.000 font sterling. Aztán, ködszerűen elmosódva, talán még egy és más, ami szintén kitehetett pár ezer fontot. De a 17.324 fonton megdöbbent. Ez jóval több volt, mint amire számított. Aztán eszébe jutottak különböző apró tételek, amelyeket a 10.000-hez hozzá kellett volna adnia. Ott van a tó — vagy ahogy a falusiak nevezték : «pocsolya» kitisztítása és igazság ! az a nagyocska összeg, amit a templomhoz épített toldalékra aláírni kötelességének érezte. A hátralékok kamata is megnőtt természetesen. Végre is 5 százalék 10.000 után, az évi 500 font, nem igaz? Aztán, ha az ember nem fizeti a kamatokat, a kamatok kamatját is számítania kell. Igy van ez, kétség kívül. Ez volt Henry egymásbafonódó gondolatainak menete, mielőtt elméje előtt uralkodó hatalmasságban nem állt az új szám : 17.324.

— Igen — mondta szelíden, s kissé félénken feltekintett — igen, William, igazad van. Majd átnézem a magam feljegyzéseit is. — Sejtelme sem volt róla, hol vannak ezek a feljegyzések s megvannak-e mind. — 17.324 font. — Igazad van.

William az óraláncán függő irónnal értelmetlen jeleket irogatott a papírra.

— Hogy megmondjam a tiszta igazat, Henry — mondta — 20.000 fonton nem mehetek túl. Egész őszinte leszek hozzád. Egymás előtt sohase volt titkunk. Én nem állok rosszul. Azt nem mondhatom.

De más kérdés az, hogy valaki hogy áll és más, hogy mennyi pénzzel rendelkezik. Hilda, amint tudod, — nem akarok rosszat mondani róla — szereti, ha a ház vendégekkel van tele . . . — William szünetet tartott.

— Igen — mondta Henry gyöngéden —, Hilda nagyhivatású ember felesége. Hildának igaza van.

— Nézd — folytatta William még mindig elfordítva tekintetét s őrült gyorsasággal köröket vetve a 17.324 szám köré — én nem tudok szabadulni attól a gondolattól, hogy olyan megegyezésre juthatnánk, ami mind a kettőnknek megfelel . . .

— Nem kételkedem benne, William — mondta Henry szeliden s hangjában némi csodálat érzett. Fogalma sem volt róla, hogy ezek a jó üzletemberek hogyan szoktak eljárni. Olyan kicsinynek érezte magát mellettük, mint iskolás gyerek korában a krikettező nagy fiúk mellett. — Mindig nemeslelkű voltál hozzám, William.

— No, ezt ne mondd — ütötte el a megjegyzést William szerényen és józanul. — Bár többet is tehettem volna érted. Mindenesetre itt van ez a 17.324 font. Őszintén megvallom, hogy 20.000-en nem mehetek túl.

A tények ködéből most az lebbent Henry képzelete elé, hogy itt egy különbözetről van szó, 2000 fontnál nagyobb összegről, melyet Henry jellemző módon «körülbelül három»-nak látott. Épp azt akarta megjegyezni, hogy ez a különbözet mennyire kapóra jön neki, mikor ismét megszólalt William.

— Henry — mondta egy-két árnyalattal halkabb hangon s kissé sebesebb szóval, — nem szeretnék úgy feltünni, mintha tanácsot adnék. De talán jobban hozzá vagyok szokva a pontos üzletkötéshez, mint te. Ez természetes is, mert mind a ketten másféle életet élünk . . . De . . . attól félek, ha fel nem

készülünk a jövőre, a legközelebbi néhány év katasztrófális lehet számodra.

— Igen — válaszolt bátyja nyugtalanul, — az idők változnak. Csak ma reggel olvastam, hogy a búza ára ismét emelkedett 2 shillinggel. Szent igaz, hogy nagyon óvatosnak kell lennünk, de...

William szilárd hangon közbeszólt s most először nézett egyenesen bátyja szemébe. Ugyanekkor kezét keményen az asztalra tette.

— Kedves Henry, nem erről van szó — mondta. — Láttam én már ilyen fordulatokat. De becsülettel megvallom, hogy nem mehetek tovább. Az egész a te dolgod, én nem szólhatok bele. De nagyon meg volnék nyugodva (s tudom, hogy jót ajánlok), ha kiadásaid csökkentésének egyetlen rendelkezésedre álló módját választanád.

— Ugyan! — mondta Henry megütközve és riadtan. — Eladjam a birtokot? William? Eladjam a birtokot? Eladjam Rackhamet?

— Ó, dehogy! — válaszolt William kissé unottan, bár vigasztaló hangon. — Dehogy! Dehogy! Tragédiától nem kell tartanod. De mi akadálya volna annak, hogy a gazdálkodást itt megbízható ember vegye át, te pedig utazni mennél? A fiaddal. Te szeretsz utazni, a fiad pedig abban a korban van, amikor az utazás nagyon hasznára válik. Egy kis szünet az elemi és a középiskola közt nem árt meg. Tízéves korukban a fiúk meg is jegyzik, amit látnak. Csodálatos, hogy egy-két évi utazással mennyit nyer az ember.

— Utazni? — ismételte Henry s mintha kissé habozott volna. Fiatal korában szívesen utazgatott. A szó hatott rá. De lelkét nyomban visszahívták öreg házának kötelékei s azok a mélyen gyökerező napi szokások, melyek közt életének középkora eltelt.

— Nem bírnám bérbeadni — mondta szomorúan rázva a fejét. — Nem bírnám Rackhamet bérbeadni. Különben is ki venné át? Ki tartaná rendben?

— Kedves Henry, én nem azt ajánlottam, hogy add éppen bérbe. De volna egy ötletem, amit eléd terjesztek. Gondold át alaposan. Sietségre nincs semmi ok. Én tartanék rendben mindent. Távolléted egész ideje alatt le-lejárnék, itt tölteném a hét végét stb. A szükséges anyagi eszközeim megvannak, kedvvel végezném feladatomat. Tudod, hogy szeretem a vidéket. Ami pedig Hildát illeti...

— Úgy érted, hogy itt *laknál?* — kérdezte Henry.

— Csak félig-meddig. Amikor Londonból lejönnék. De rendben tartanék mindent s neked nem kerülne semmibe. Ügyelnék arra, hogy többé-kevésbbé kedvedre végezzem dolgomat. A gondolat jó. Én annyit fektetnék a birtokba, amennyit te az észszerűség szabályai alapján szükségesnek tartasz s az engem terhelő bért az esedékes kamatok törlesztésére fordítanám. A majorok bére ilyenformán hozzád folyna be s legalább azt is a kamatok törlesztésére lehetne felhasználni.

— A majorok most nem hoznak sokat — jegyezte meg borúsan Henry.

— Sokat nem, de majd hoznak. Ez a különbség. Aztán jól tudod, hogy ha valaki birtokon lakik, mindig csinál valamit a rend kedvéért, sőt javít is. Egyenleg címén. Amint mondtam, 20.000 fontig...

— Igen, igen — válaszolt az idősebb férfi kissé kurtán. Aztán tünődni kezdett. William követte példáját. Felállt s ide-oda sétá gatott.

— Nézd, Henry — mondta, — száz szónak is egy a vége, valamit tennünk kell s amit ajánlottam, az kétségtelenül a legészszerűbb. Ami az utazást illeti,

utazni szeretsz. A gyereknek élvezet volna. Aztán, ha az idő telik, a helyzet talán jobbra fordul. — Most William kezdett határozatlan lenni. Nyugtalanságában ismét leült s újra egyenesen bátyja szeme közé nézett. — Mondom, Henry, be kell látnod, hogy ha nem leszel résen, okvetlenül összeomlás lesz a vége. Külföldön az élet felébe, sőt harmadába se kerül annak, amibe itthon. Én minden gondot vállalok, persze csak távollédet idejére. Megtakarítod fiad iskoláztatásának költségeit is. A terv mellett beszél minden, ellene nem szól semmi. Rajta ! Fontold meg alaposan.

Hosszú csend következett. Végre az idősebb testvér azzal a különös hirtelenséggel, amellyel ingatag lelkek szoktak határozni, ha realitásokkal kerülnek szembe, elhatározta magát.

Egyszerűen így szólt :

— Nagyon helyes, William. — Aztán sóhajtott egyet s hozzátette : — Igen . . . Azt hiszem, igazad van.

Újabb csend következett, melynek percei alatt a fiatalabb és szerencsésebb testvér úgy érezte magát, mint a kimerült úszó, akinek lába végre partot ér. Összefoglalta a dolgokat s hangja már könnyedebb volt.

— Ennek szívből örülök, Henry. Hálát adok érte Istennek. Igazán azt tartom, hogy ez a leghelyesebb. A legokosabb, kétségtelenül . . .

— Igen, tudom — mondta szelíden Henry. — Tudom.

— Kedves Henry, hivatásomban én olyan tragédiákat látok, hogy . . .

— Tudom — mondta Henry újra. — Tudom.

— Két, legfeljebb három évről van csak szó.

Alkalmas időben még beszélhetünk. Sietnünk nem kell.

— Nem kell, természetesen — szólt Henry. — De én még idén ősszel elutaznék. Az ilyesmit jobb megtenni, ha már meg kell lennie, minél hamarabb.

Hangja nem volt reménytelen, de nem volt vidám sem. Tudta, hogy nagyon szomorú nap áll előtte. Érthető volt, hogy Henry mohón várta mindannak visszatérését, amit megszokott.

— Délvidékre megyek — mondta. — Sokáig tart, amíg írásba foglalsz mindent?

— Ó, nem lesz itt szükség sok formalitásra. Egyszerű levelek megteszik — felelt öccse. — Célszerű — tette hozzá, — ha a 20.000 fontra való kiegészítés összegét minél hamarabb megkapod, hogy elutazásod előtt megtehesd a szükséges rendelkezéseket. Ha aztán tisztáztad, mennyi az eltérés évi bérjövedelmed és a fizetendő kamatterhek között és felbecsültük jövedelmed hátralevő részét, — akkor még mindig érintetlen marad az apánktól örökölt pár kötés német államkölcsön. Nem igaz?

— Igen — válaszolt egyszerűen Henry. — Ezek a kötvények a lewesi bankban vannak. Sohasem hoztak sokat, nem is tudom mennyit, körülbelül 400 fontot vagy 450-et. Nem tudom.

— Hát — mondta William — ezek csak a szokásos első kibocsátású állami kölcsönkötvények, de akárhogy is van, a német papír aranyat ér.

— Igaz — hagyta rá Henry.

— Tiszta jövedelmedet bőségesnek fogod találni — nyugtatta meg bátyját William. — S mán fog menni minden. — Henry is kezdte egész símának látni a dolgokat.

Visszaemlékezett rá, hogy valamikor milyen ol-

csón utazgatott s mennyire élvezte az apró falvakat s egyszerű szokásokat. Visszagondolt arra az évre, amikor gyermekkorában édesapjával Itália földjét járta, épp az ország egyesítése után. Kezdte kirajzolni, milyen nagy lesz fia öröme, amikor meglátja a hatalmas hegyeket s az idegen országok szépségeit.

— Igen, igen — mondta, — így lesz a legjobb. Ird meg azokat a leveleket, ha ráérsz, majd átnézem őket.

Igy kezdte meg Rackham negyedik életét, — de legalább ugyanegy család kezében.

II. FEJEZET.

1914 júniusának eleje volt. Henry Maple Svájcban üdült, nem a t risták ellepte vidéken, melyet gyűlölt, hanem a Jura kies déli lejtőjén, ahonnan el lehetett látni a síkságra s a mag s déli csúcsokra.

Boldogabb volt, mint hosszú évek óta, boldogabb, mint akár Rackhamben. A legutóbbi nehézségek izgalmai, a szinte mindennapos gondok és változások mint csúf emlékek fakultak el szívében. Az év elején egyedül visszatért Angliába. Gazdag öccse ekkorára Rackhamet már oly szépen rendbehozta, hogy Henry azt sem tudta, örüljön-e, vagy fájlalja a nagy változást. Egészben inkább örült. A ház most jobban megközelítette a gyermekkorában megszokott Rackham képét.

A távollétének pár hónapja alatt elért megtakarítások bőven fedezték kevés szükségletét. John Solothurnban jó iskolába került s teljesen megtanult németül és franciául. Őszre majd ugyanabba a középiskolába megy, amelyben apja és nagyapja is tanult. Szüneteinek egy részét majd nagybátyjánál tölti, de a javát Jurában, vele (remélte Henry). Mert az eddigi rövid, nem is kellemetlen svájci száműzetés alatt nagyon jó barátok lettek. A fiú valóságos hőst látott apjában, aki mindig gyöngéd, mindig megértő volt hozzá, borzasztó sokat tudott és utazásuk alatt,

melynek végén csak nemrég telepedtek le, megmutatott neki mindent, amit az új világban felfedezni érdemes. Henry csak egy negyedrészé költötte annak, amit Sussexban költött, sőt — meg is takarított. William pontosan kiutalta magának járandóságát, de Henry époly pontosan megküldte a berni banknak a bérjövedelmekről és az osztalékokról szóló jegyzéket.

Fenyegetett a háború, Szerbiának elment az ultimátum, de H nry Maple sokkal olvasottabb ember volt és sokkal jobban ismerte a multat, semhogy a háborúban hinni tudott volna.

A háború kitört s a nagy összecsapás erre a kifinomult, tudósmódra elkülönült egyéniségre azzal a furcsa hatással volt, hogy az elzártságot szívesen vette. Ingatag reménye tovább is élt. A németeket Henry sohasem szerette, ennélfogva bizonyosra vette, hogy megverik őket hamarosan. Biztos helyen érezte magát, a győzelem úgyis csak néhány hét kérdése.

Marne megerősítette várakozását. A győzelem csakugyan néhány hét kérdésének látszott. De ősszel William levelet írt, amelyben tudatta, hogy a legközelebbi átutalás jelentékenyen kisebb lesz, mint eddig volt. A német osztalék természetesen megszűnt. Nem szabad rossz néven vennie, ha a kifizetések kissé rendszertelenül történnek. Minden a feje tetejére állt s pénzt átutalni éppenséggel nem könnyű. De ő meg tudja csinálni. Reméli, hogy Henry megtakarított valamit. Az esetleg kikerülhetetlen késedelem és a szükséges csökkenés elviselhető lesz addig, amíg a béke eljő. Mert hogy nem késhet soká, arról William is meg volt győződve. Ami Johnt illeti, legjobb volna, ha a fiú maradna, ahol van. Most pompás nevelésben részesül. Angol iskolába járnia akkor

sem lesz késő, ha a béke beköszönt. William beszélt az iskolaigazgatóval, aki azt mondta, hogy minden rendben van, pár hónap nem tesz semmit. Különben is John még alig tizennégyéves.

Igen, Henry megtakarított valamit, életében először. (Milyen büszke volt rá !) A jövedelem csökkenése nem baj, de most a megtakarításnak vége s nagyon szerény költekezését is mérsékelnie kell. Titokban örült annak, hogy fia most hosszabb időre még nem hagyja el s ha el is hagyja, a rendkívül súlyos háborús viszonyok közt is vele tölti szünideinek egy részét. Kárnak kár, hogy John kissé későn kerül angol iskolába, de Henry azzal v gasztalta magát, hogy a fiú annál tovább lesz mellette s ebben nagy öröme telt. A késedelem elszalaszt John számára egy nagy előnyt, de nyer helyette több mást. Nagyon hasznos, ha egy fiatal angol megismer idegen országokat s nyelveket tanul. A dolgok majd kiegyenlítődnek valahogy.

Igy m lt el 1915. nagyobbik fele. Az átutalások elég gyakran s kellő mennyiségben érkező összege elegendő volt a megélhetésre, de többre nem telt. A győzelem úgyszólván minden nap esedékes volt, mégis — igaz, ami igaz — késett. Az év vége felé Henry Maple kezdte úgy érezni, hogy nyájas fürgeségében és reménykedő természetében valami változás történt. A világ mintha elvesztette volna ízét.

A háborúnak tulajdonította ezt a jelenséget, pedig nem a háború volt az oka. Elmúlt 1916 s bármi volt is a titkos, belső ellenség, az mind jobban életébe mart. Henry a korlátozások, kellemetlenségek s az időkkel járó gondok rovására írta. Betegsége lassan fejlődött, fia alig vette észre. Az ilyen legénykék szemében ötven év rendkívül nagy kornak látszik s hogy

apja nem tud hosszú sétákat tenni vagy huzamosabb ideig olvasni, John csak az életkor természetes előrehaladásával magyarázta.

Igy múlt el még két év. Henry kétszer is elhatározta, hogy hazautazik s megnézi, ha későn is, nem irathatná-e be angol középiskolába a fiát. Kétszer is elvetette tervét. Visszariasztották a növekvő utazási nehézségek, de be kell vallani, hogy ennél erősebb motívuma volt John pajtásságához való ragaszkodása. Öccsének az a sürgős figyelmeztetése, hogy ne mozduljon, mert jobb helyen van, ahol van s leveleinek a cenzor figyelmét kikerülő célzásai, hogy Anglia sem egészen biztos terület, megerősítették letargiáját. Csökkenő testi ereje aztán elvégezte a többit. Inkább megvárja, amíg a háború véget ér. Még mindig bízott abban, hogy ez «most már bármikor» bekövetkezhet, még pedig kedvező eredménynyel.

*

1918 május 2-án, nem először, de nem is többször, mint másodszor, Henry Maplet felizgatta az élet valósága. Hilda táviratban tudatta, hogy William hirtelen meghalt. Levél következik.

A csapás olyan embert érintett, aki közelebb volt a halálhoz, mint azt saját maga vagy fia sejtette volna. Ismét egy lépést tett az életből kifelé. Igazán szerette öccsét; hálás volt neki a beruházások határát érintő nagylelkűségéért és hozzákötötték — amint az ilyen természetű embereknél gyakori — a közös gyermekkori emlékek.

De volt jó oldala is a dolognak s ez némi fényt derített a haldokló ember életére. Mert Henry haldoklott, bár lassan. Nyilvánvaló, hogy az örökös — John. William gyermektelenül halt meg. John örökli

nemcsak a kedves Rackhamet és leromlott földjeit, hanem azt a biztos vagyont is, melyet William gyüjtött. A haszonélvezeti jog természetesen életfogytiglan Hildáé. Ez helyén is van.

Henry őszintén beismerte, hogy Hildát sohasem szerette; a sógorasszony neki túlságosan hangos volt. Magában azt szokta mondani, hogy Hilda nem egészen «lady.» De azért a világért sem lett volna igazságtalan vele szemben. A haszonélvezet nagyobb része övé, amíg él. Ehhez joga van. Bajnak nem baj, mert az örökös mégis csak John. Henry most már magától is tudta, hogy haldoklik. De ha John az örökös, akkor nincs semmi hiba. A fiú most már a tizennyolcadik évében jár, nemsokára az egyetemre is gondolni kell. Örökké a háború nem tarthat. Bizonyos értelemben a Gondviselés műve, hogy szegény William épp most halt meg. De nem, ezt a gondolatot el kell űznie. William gondoskodott volna a fiúról mindenkép . . . Legjobb, ha az Orielbe* megy. Henry nem tudta, hogy Orielben milyenek most a viszonyok, de ő maga az Orielbe járt s oknak ez elég volt. Legyen hát Oriel. Henry mindent elrendezett.

William végrendeletére nézve semmi kétsége sem volt, bár ezt a kérdést öt évvel ezelőtt, amikor utoljára találkoztak, tapintatból egyáltalán nem érintette. A végrendelet bizonyára a földbirtokos-családból származó, meggazdagodott, gyermektelen fiatalabb testvér normális végrendelete lesz. A haszonélvezet talán legnagyobb részben Hildáé marad, de a többi John nevén halmozódik fel, amíg a fiú nagykorú nem lesz. Neveltetésére addig is életjáradékot kap. Talán Hilda lesz a gyámja. Henry ennek nem

* Az Oriel-college-t 1326-ban alapították Oxfordban.

örült, de beletörődött. Egyébként nem tudott ezekkel a dolgokkal sokat foglalkozni. Elméjének koncentráló ereje már fogytán volt. Várta az iratokat.

Iratok helyett mindössze néhány ritka levél jött Hildától. Közben elmúlt 1918 nyara, az idők változtak s a fegyverszünettel a háború végre ünnepélyesen befejeződött. Év végén, csak úgy futtában jelezve érkezését, beállított a haldokló ember szobájába Hilda.

Pontosan két napig időzött a Jura lejtőjén fészkelő kis házban. Nyájas volt unokaöccséhez, kedves a sógorhoz, de semmi több. William Maple felesége üzletszerűen gondolkodott s most azért jött, hogy üzleti ügyekben tárgyaljon.

Az üzlet a következő volt. William Maple mindent kizárólagosan őrá hagyott. Ez volt az első pont. Érti? (Hilda asszony felemelte ujját.) Henry nyilván nem gyanusítja őt semmivel. Ő teljesíteni fogja kötelességét és tudja, hogy kötelessége miben áll. De a végrendelet törvényszerű rendelkezéseinek értelmében minden az övé. Ez a helyzet. A végrendeletet nem ő csinálta. Nem is sejtett róla semmit, amíg nem olvasta. Henry jól tudja, hogy itt William pénzéről van szó, tehát jogosan cselekedett.

Erről ennyit. Most lássuk Rackhamet.

Hilda asszony hangja itt kissé megváltozott. Nem mintha szégyenkezett volna, csak kissé zavarban volt. Kötelességének érezte elmondani, amit mondott, de nem szívesen tette. Ezen azonban át kellett esnie s Hilda asszony röviden, világosan adta elő a tényeket.

Rackhamnek vége. Reménytelenül vége. William megkímélte bátyját attól, hogy a részletek feltárásával szomorítsa. William nemeslelkűen nagyobb

összeget folyósított, mint amekkorát a bérjövedelmek s a kamatok közti különbség kitett. Minden irat rendben van. A sógorasszony elhozta magával a számlakönyvet s egész sereg egyéb iratot, amelyeknek áttekintéséhez azonban a sógorból hiányzott az energia és a tisztánlátás. Henry türelmesen hallgatott, de kétségbe nem esett. Még mindig élt benne az a reménykedés, amely ha nem is boldogtalan, de többnyire szerencsétlen életének átka s egyben v gasztalása volt. Mert az ilyen emberek többet aggódnak ivadékaikért, mint saját magukért.

Hilda elég tiszta vizet öntött a pohárba. Ha ő számító, hideg lélek volna — de hála Isten nem az — mi sem volna könnyebb, mint eladni Rackhamet. Megkötve a birtok nincs ; még így is ezreket veszítene a vásáron. De ő nem ilyen. Biztosíthatja a sógort, hogy nem ilyen. Ő inkább veszít s a tartozások ellenében átveszi Rackhamet úgy, ahogy az áll. Örömmel hozza meg ezt az áldozatot. Álmában sem jutna eszébe bármiféle kényszerrel megzavarni a sógor beteg napjait. Két mód van a megegyezésre : egyik, ha Henry végrendeletet csinál az ő javára ; ha azonban ez a megoldás nincs kedvére, ő nagylelkű lesz s vásárt ajánl. A tartozások fejében átveszi Rackhamet.

Henry csak figyelt s kivezető utat nem látott.

— Gondoskodsz Johnról, ugy-e? — kérdezte. — Egyetlen gyerek. Gondoskodsz róla, ugy-e?

Hilda ezt megígérte. Hogy mit értett Henry a «gondoskodáson», az bizonytalan maradt, mint ahogy Henry Maple életében minden bizonytalan volt. Nem baj, gondolta Hilda. Rackhammel ő rendelkezik s ő még hosszú élet előtt áll. A «gondoskodás» remélhetőleg azt jelenti, hogy biztosítsa a fiú illő felneve-

lését. Ez esetben John féllábbal mindig Rackham földjén állna s amíg Rackham az otthona, mint örökös szerepelne. Ám legyen.

*

Amikor a vég eljött, elég gyorsan jött el. Az 1919-iki útálatos tél ölte meg Henryt, de halála előtt felvillanó értelmessége határozottsággal párosult. Az eset olyan volt, mint amikor bizonyos kikötőkben a végleges apály előtt az ár apró tócsákban még visszatér. Mintha feladatot kellett volna teljesítenie.

Az ilyen emberek szeretik halogatni a dolgokat. De most halogatásról nem lehetett szó. Henry beszélt a fiával.

— John — mondta — tudod, hogy nagyon beteg vagyok s állapotom egyre rosszabb. — Feltekintett a tizennyolcéves, magas, erős fiúra, jobban mondva, fiatal emberre s úgy érezte, mintha fia most először nézne vele szembe. Most értette meg, mennyire igaz, hogy a gyermekek létezése enyhíti a halál gondolatát. Saját magánál sokkal erősebb egyéniség állt most előtte. Gyöngéd, de szilárdabb s (titokban remélte) határozottabb.

— Igen, apa — mondta John s nőiesen megsmogatta karosszékben ülő apjának a takarón pihenő kezét. — De majd jobban leszel.

Henry Maple kissé megrázta fejét.

— Nem árultam el neked s ezeknek a jó embereknek itt meghagytam, hogy egy szót se szóljanak, de a doktornak teljesen igaza volt. Kezdettől fogva tisztán látott s ő mondja, hogy a végső perc közeledik.

A fiatal John Maple most először érezte életében azt a lelki megrendülést, amely elsáppasztja az arcot.

Szívverése egy pillanatra megszűnt. Nem tudta megállni, hogy vonagló mozdulattal meg ne szorítsa apja kezét. Az öregúr a multak minden szeretetével nézett fia szemébe.

— Néha azt gondolom, kedves John — mondta —, hogy nem gondoskodtam eléggé a jövődről. Aztán azt mondom magamban, hogy háború tombolt, okosabb volt békén maradni. Nagyon boldogok voltunk itt.

— Nagyon, apa — mondta John.

— Nem érezted magad egyedül, ugy-e?

— Soha — válaszolt őszintén John. — Szeretem itteni barátainkat s a két angolt is. Charles jövőre az oxfordi egyetemre . . . — A fiú elharapta a szót. Megdöbbentette, hogy pár pillanat alatt meg tudott feledkezni a közeledő csapásról. Hirtelen, akarata ellenére, elsírta magát. Apja megs mogatta a kezét.

— Nem baj, ha sírsz, fiam. Megkönnyebbülsz tőle. Majd meglátod később. Az én órámnak el kellett jönnie. De még sok mindent akarok mondani. Tudod, hogy sokkal szegényebbek lettünk?

— Igen, hogyne, apa, bár nem sokat hallottam a dologról. Nélkülözni azért nem nélkülöztünk.

— Nem, kedves fiam. De Rackham nincs többé. Emlékszel Rackhamre jól? Emlékezned kell. Amikor elhagytuk, korodhoz képest már nagy, tizenhároméves fiú voltál.

— Emlékszem, apa — válaszolt még mindig zokogva John. — Emlékszem.

— Nehéz szavakba foglalnom, de megpróbálok elmondani mindent. Technikailag, törvény szerint — azt hiszem, ez a helyes szó — Rackham többé nem az enyém.

A fiú meghökkent. Hogy Rackham az övéké,

apjáé, nagyapjáé volt s egykor az övé lesz, ez magától értetődött, mint a világegyetem egy része. Elméjében Rackham nem a gazdagság fogalmát jelezte. Rackham volt gondolatainak lényege. A Maple-név és Rackham egyet jelentett.

— Nem lehetett segíteni a dolgon. Én megtettem, ami tőlem telt. A föld darabokra szakadt . . . Nagybátyád igen nemeslelkűen viselkedett, igazán. Még itt sem lakhatnánk, ha ő nincs. Az igazat megvallva, Hilda néned is nemeslelkű volt. Nem tagadhatom.

— Mit értesz azon, hogy nemeslelkű, mondd apa? — kérdezte a fiatalember kissé keményen.

— Hát, édes fiam — válaszolt sóhajtva az öreg — én adósa voltam Hilda férjének, ennélfogva William halála után adósa lettem neki ; többel, mint amennyit fizetni tudtam ; többel, mint amennyim valahol is volt. Nagyapádtól örököltem egy kötés német államkölcsönt, tudtad ezt?

— Nem, apa.

— Ez is elveszett, természetesen. Nagybátyád tanácsa alapján vesztettem el. Azt mondta, azok a részvények olyan biztosak, mint az arany. De hát elvégre William nem tudhatta. Senkisem tudhatta.

— Papa — érdeklődött John Maple, életében először téve fel ilyen természetű kérdést, különös módon előre sejtetve a jövőt, — mennyivel tartozunk? Menynyit követelnek? Mekkora összeg kellene . . . ?

Henry hosszú pillantást vetett fiára.

— Rackham visszaváltására gondolsz?

— Ó, nem, apa — válaszolt riadtan John. Ilyen lehetőséget nem ismert. Azt sem tudta elképzelni, hogy maga keres pénzt. — Csak kíváncsiságból kérdeztem.

— Hát, hát — kezdte Henry Maple s határo-

zatlan révedezésébe esett vissza — nénéd majd megteszi a magáét. Halálom után menj egyenesen hozzá... Azt akarod tudni... milyen összegről van szó?

— Ó, nem baj, ha nem is felelsz — mondta John, de hangjában valami szenvedély lüktetett, amely megcáfolta szavait.

— Kedves fiam, könnyen megmondom. Az első összeg, a tényleges összeg, a kamatokat nem számítva, 10.000 font sterling volt. Aztán kis összeg kis összegre nőtt... Azok alatt a rossz évek alatt kezdődött... A lewesi vásáron láttam, hogy tíz shillingért adják a gabona zsákját... Akárhogy is volt, nagybátyád igazán nemesen viselkedett. Nagylelkű volt. Sohasem sürgetett, de a kamatok nőttek s ő nem szólt egy szót sem... A végén aztán ez meg amaz, a költségek és nem tudom mi... — az öregúr habozott, mintha agya nem jól működnék... — igaz, a templomra is adtam. Szó, ami szó, az egész nem volt 20.000 font... De nagybátyád nagylelkűen viselte magát, hidd el, fiam. Tartozásom összegét kiegészítette 20.000-re. Ebből a pénzből, meg imitt-amott a bérleti összegek egy részéből éltünk, mióta itt vagyunk... Háromszáz-négyszáz fontod marad majd a bankban, ha... — Henry Maple nem mondta ki a befejező szót.

— Összesen 20.000 font volt? — érdeklődött John.

— Igen — felelte apja. — De amikor néném itt járt, iratai mind rendben voltak s azok szerint nem lehet tagadni, hogy jóval többhöz van joga.

A fiú hallgatott. Minden pillanatban öregebb lett.

— Hildának igazsága van, elhiheted. A házat igen jó karban tartották. Kétszer is láttam, mi lett belőle, bár kissé idegenszerűen hatott... amikor visszautaztam... Akárhogy is van, a ház most Hildáé.

— Hilda nénié? — kérdezte John. — Ó, ne nyugtalankodj, apa. Ez ne bántson. Nem kellett volna kíváncsiskodnom.

— De kellett, kedves fiam. Szigorúan véve kényszeríthetett volna arra, hogy eladjam a házat. De a maga módján Hilda is nemeslelkű. Bár nem állíthatom, hogy én valaha is... — Nem fejezte be a mondatot. De ettől a pillanattól kezdve John kellemetlen érzéssel gondolt nagynénjére.

— Jogosan járt el, John fiam. Majd gondoskodni is fog rólad. Gyermeke nincs, tehát te leszel az örököse. Egyetemre, fiam, az Oriolba méssz. Hildának majd lesz erre gondja. Erősen hiszem, hogy lesz. Ami a havipénzedet illeti... és...

A teljes kimerültség hatása alatt görcsroham szakította meg szavait.

— Nem bírok tovább beszélni, fiam.

John homlokon csókolta apját, de furcsán hidegnek találta az öregúr testét.

— Késő van — mondta majdnem suttogva az apa. — Szólj Marienak, hogy jöjjön fel. Lefekszem.

Másnap reggel John Maple későn ébredt. Az a gondolat riasztotta fel, hogy apja még nem csenge ett. Ajtajához rohant s bekopogott, de választ nem kapott. Apja halott volt.

*

Helybenlakó angol barátai kioktatták az egyedülálló Johnt, hogy mitévő legyen, de a fiú magától is tudta. Bár el volt vágva a saját fajtája életétől, nem hiányzott belőle az önálló elhatározás érett ereje s most fűtötte egy különös, szilárd érzés, amelyben, mint egy összetett képben, szétbonthatatlanul összefonódott a többé sohasem látható apai arc kedves

emléke (a temetés minden részlete élete végéig megmaradt emlékezetében) azzal az érzéssel, hogy vele igazságtalanság történt. A cselekvés tétova, még egész formátlan, de csodálatosan erős szándéka töltötte el lelkét. Hogy miféle cselekvés vár reá, hol és hogyan hajtja végre, még nem tudta. Még az ilyen fiatal emberben is a hirtelen túláradó bánat elviselhetetlenül megnöveli az élet cselekvő készségét. Minél többet időzött (többet, mint a valóságban) apja hangjánál, mozdulatainál s sok mindennél, annál élesebb s hevesebb volt érzékenysége az élet durvaságaival szemben.

A temetésre nénje nem jött el. Megbocsáthatatlan közönyt tanusított. Bár közvetlen a háború után a posta gyöngén működött, a dolog menthetetlen volt. Hilda asszony levele úgy hatott rá, mint a jég. William Maple özvegye soha életében barátságtalanul nem írt, de barátságosan sem írt soha. 1919 tavaszának különös napjaiban a Svájcból való, többször is megszakított hazautazás, a vasúti kocsik tört ablakai s az álmatlan éjszakák úgy megviselték Johnt, mint valami végzetszerűséghez való közeledés. Milyen lesz Anglia? Milyen lesz Rackham? Megváltozott-e nagyon? Szülőháza elég tisztán élt emlékezetében, bár nem látta gyerekkora óta, öt és fél éve. Édesapja csak immel-ámmal beszélt az öreg házról, néhány kurta mondatban említette meg, hogy «kétszer ol an csinos, mint volt», de láthatólag nem szívesen időzött ennél a tárgynál. John pár v gasztaló momentumot festett maga elé, Cortonnal, az öreg főinassal és a többi cseléddel való találkozást, — azt hitte, hogy még mind Rackhamben vannak, — aztán a félig téglából, félig fából való, kettéosztott, furcsa ház barátságos homlokzatát, az elburjánzott kerti füvet, a rozsdás

vaskerítés mögötti elhanyagolt mezőt s a rosszul ápolt pázstot, melyeknek egységbe foglalt képe az ő szemében nem pusztulás volt, hanem — az Otthon.

Az első meglepetés a vasúti állomáson érte.

Nem az öreg brougham jött ki eléje s nem az öreg ló, amelyre még emlékezett. Az épület előtt autó állt, Rackhamhez képest túlságosan is szép autó. A sofőrről lerítt, hogy francia s leszerelt katona, akit Hilda asszony az előkelők furcsa majmolásából, parlamenti barátai segítségével csempészett be az országba.

Az út rövid volt. Túlságosan is. A kapus rozoga házikója eltűnt s helyén egy Anna királynő-korabeli kis villa hivalkodott a legrosszabb stílusban. A kerti út kétszer olyan széles volt, mint valamikor, a kavicsozás új és tiszta. Aztán egy forduló mögött, az esti világításban, John megpillantotta Rackhamet.

Rackham ez? A homlokzat most egészen fából volt és senkisem tudta volna megmondani, hogy minden új-e rajta, vagy minden régi. Mintha új lett volna, réginek hamisítva. Az ablakok határozottan új-régiek voltak, mert keresztben és haránt rácsozat borította mindegyiket. Johnnak azok a színpadi díszletek jutottak eszébe, amiket olyankor látott, ha apja nagyritkán a berni színházba vitte.

A kaput Corton nyitotta ki. Annyi idő multán most egy pillanatra örömmel töltötte el az öreg komornyik üdvözletének melege. De micsoda környezet tárult fel Corton mögött!

A régi hall eltűnt. Hozzácsapták a legközelebbi szobát. Rikító élénksége után ítélve John azt hihette volna, hogy egy szálló téli kertjében van. A mennyezeten mesterségesen nyersre faragott, mesterségesen barnított furcsa gerendák ütköztek ki. A falakon

képek függtek, amelyeket eddig sohasem látott. Minden új volt, de útálatosan majmolta a régiséget.

Mire nénje elé került, hangulata már elborult. De az első este nyugodtan mult el. Az özvegy mindent megtett, ami tőle telt s bár ez kevés volt, nem tehetett többet. Határozott s nagyvilágias lénye nem bírt el semmit, ami esetleges vagy bizonytalan volt. Egyébként (tévesen) szentül hitte, hogy John csak megismétlődése apjának, akinek jóságát sohasem ismerte, de ingadozó és engedékeny természetét teljes mértékben elítélte.

Mondom, az özvegy megtette, ami tőle telt. Mielőtt üzleti ügyekre tért volna át, jónak látta egy heti időt engedni Johnnak. A feszültség közben egyre nőtt.

A szakítás egy este, vacsora után következett be a társalgóban, melynek régies bútorzatát John nem értette s gyűlölte. Hilda Maple inkább hivatali parancshoz hasonló, mint rokonhoz mért hangon kezdte előadni jövőre monatkozó terveit. Johnnak ennyi meg ennyi — elég szép — havipénze lesz, melyet itt meg itt fizetnek ki. Majd számot kell adnia róla. Ő már beszélt az Oriel igazgatóságával, megnézte John leendő szobáit s elég szépnek találta azt. Ő ugyan inkább a Christ Church-colleget választotta volna, de hát szegény, jó Henry bácsi Orielt akarta. (Hilda asszony ezt olyan hangon mondta, mintha az ő véleménye szükségképpen fölötte állna Henryének. De hát az öreg maga is Orielbe járt.)

John nem felelt; haragja egyre nőtt.

— Orielben azt ajánlották, hogy történelmi tanulmányokra iratkozz be — magyarázta Hilda néni. — Én azt válaszoltam, hogy szívesebben hallgatnál jogot. Kedved van hozzá, tudom. Nagybátyád is ezt

ajánlotta volna. William állandóan emlegette, hogy bár hallgatott volna jogot maga is az egyetemen, megtakarított volna három évet. Tudod, hogy valami életpálya után kell nézned.

John felegyenesedett a székben, aztán lassan a kandalló áprilisi tüze felé hajolt.

— Nem megyek Oxfordba. Majd találok foglalkozást — mondta lassú, határozott hangon.

— Hogy érted ezt? — kérdezte Hilda asszony élesen.

— Úgy, ahogy mondtam — válaszolt John.

A bevezetést Maplené nem találta barátságosnak, mert saját magát roppant kedvesnek érezte. Elvégre ő nem tartozik Johnnak semmivel. Épp fordítva áll a dolog. John személyén ő csak veszít.

— Mit mondasz? — kérdezte majdnem haragosan. — Mit mondasz? Nem értelek.

— Van 352 fontom, Hilda néni — válaszolt John még mindig kerülve az özvegy tekintetét s egyenesen a tűzbe meresztve szemét.

— No? — kérdezte az asszony.

— Elég arra, hogy kezdjek vele valamit — folytatta John.

— Jóságos egek, fiú! Gondolsz arra, hogy még nem vagy tizenkilencéves? Elfelejted, hogy nem vagy nagykorú? Mihez kezdhet az ember háromszáz... igazán nem értem, mi lelt!

De John fiatal elméjében igen szilárd elhatározás érlelődött meg. A világot még egyáltalán nem ismerte ugyan, de eltökélte, hogy megismeri, még pedig külső segítség nélkül, mihelyt lehet. Többet nem mondott. Nénje kérdéseket tett hozzá s olyan kemény kérdéseket, hogy ha kevésbbé fegyelmezett nővel tárgyalt volna, föltétlenül kitör a vihar. De Johnból nem tudott többet kivenni.

A következő két napon nem sokat beszéltek egymással. Hilda néni nem tett magának szemrehányást, de kissé aggódott. Eddig azt hitte, hogy bármilyen helyzetnek ura tud lenni, ez azonban új helyzet volt. A harmadik napon John közölte elhatározását.

Kijelentette, hogy Londonba utazik. Címét rögtön megadja, mihelyt lakása lesz. Kérte nénjét, hogy járuljon ehhez hozzá. A maga dolgában John biztos volt.

Az özvegy agyán hirtelen két alternativa futott át : egyik a saját, másik a fiú álláspontja volt. Mint afféle tehetséges nő, tisztán látta mind a kettőt s olyan elhatározásra jutott, amely talán a legokosabb volt.

Ha úgy akarja John, utazzék el. Ő nem ellenzi. Ha John eljön hozzá, ő ezentúl is teljesíti kötelességét. A kötelesség iránt Maplenénak erős érzéke volt. A szeszélyt s a hangulatok hirtelen változását Hilda asszony nem ismerte. Éltek benne a világias élet erényei s a saját fajtája ereje. A kérdés egyszerű volt : vagy a törvényhez folyamodik, amire nem szívesen gondolt, mert ez egy-két év multán a végleges szakításra vezetett volna (jól ítélte meg a mélyhangú, élesarcú, makacs fiú állhatatosságát), vagy belenyugszik, hogy fusson John, amennyire a pányva engedi. Katasztrófától nem félt. Ez alig várható. Lélekben titkon mosolygott arra a gondolatra, hogy ez a nyakasság hová vezeti Johnt s azzal vigasztalódott, hogy Rackhamben a fiú, ha szüksége lesz rá, mindig otthont talál. Ahogy a helyzet állt, nagy kő esett le szívéről.

John a maga részéről ugyanígy érzett. Akármilyen fiatal is volt, fékezte magát.

— Civakodni nem akarok, Hilda néni — mondta. — Sőt nem állhatom meg, hogy hálás ne legyek.

Tudja, ha én egyszer elhatároztam magam — John úgy beszélt, mintha tíz évvel idősebb volna s ha Hilda asszonynak érzéke van a humor iránt, nem bírja ki mosoly nélkül, — ha én egyszer elhatároztam valamit, akkor eszembe sem jut azon változtatni.

Ebben maradtak. Megegyeztek, hogy a legközelebbi két hét alatt John felkeresi a környéken apja barátait s tanácsot kér tőlük, hol szerezzen lakást a városban s milyen foglalkozás után nézzen.

Ez alatt a két hét alatt John sokat látott és tanult. Minél többet látott s minél többet tanult, annál inkább nőtt haragja és szilárdult elhatározása.

Elsősorban is megismerte ezt a gyűlöletes szót: Catchings. Úgy látszott, hogy Rackhamet újra megkeresztelték, még pedig «Rackham Catchingsre». Utálatos, szemfényvesztő nagyképűség!

Először nézett át a falusi boltba, ahol egy fiatalember, hajdani játszótársa, nagy előzékenységgel szolgálta ki Rackham örökösét s tetszelgő hajlongással kötve át egy kis csomagot, megkérdezte: — Átküldjem Catchingsbe?

— Hová? — kapta fel John a fejét.

— Catchingsbe, Rackham Catchingsbe. A házba. Illetve Maplené őnagysága házába.

— Ó! — válaszolt John. — Igen, Rackhambe, természetesen. Hová küldené máshová? — És hirtelen kifordult az ismerős ajtón.

Utóbb ugyanezt a kellemetlen községnevet fedezte fel az érkező levelek külsején. Amikor először volt ideje levelet írni, ezt a szót látta a levélpapír fején. A Sussexi Hirlapban azt olvasta, hogy Maplené úrhölgy két hét mulva ilyen vagy olyan kiállítást rendez Rackham Catchingsben. Ez a szó már égetni kezdte agyvelejét.

Catchings sok mindent adott Rackhamnek. A házban töltött pár nap mulva John úgy találta, hogy a fautánzatú homlokzat — Catchings, az utánzott, rút, belső falborítás, az új szobák utánzott gerendázata, a förtelmes antik bútorok s a szándékosan barnított, Wardour-streeti ostoba képek — mindez együttvéve Catchings. John sorra vizsgált mindent, lélekben jegyzékbe foglalta a tömérdek furcsaságot s kegyetlenül élvezte azt a közeli vagy akár távoli, nagyszerű pillanatot, amikor gyökerestül rángat ki mindent, mint egy csomó rossz fogat.

A helyzet nem fonta szorosabbra a rokoni kapcsolatot, bár John szigorúan tartózkodott attól, hogy az újításokra s az ostoba, új névre vonatkozólag nénjétől bármit is kérdezzen. Kellő időben majd megtud mindent. Addig is a fontos dolgokban konokul hallgatott, a lényegtelen apróságokban viszont elég beszédes volt.

Miután John kemény elhatározással és sikeresen elejét vette minden összetűzésnek, Hilda néni elég jól játszotta a maga szerepét. Azon a napon, amikor a kapuban elbúcsúzott a fiútól, megígértetve vele, hogy gyakran fog írni, és el-ellátogat a házba, őszintén örült, hogy nem szegte meg a halott embernek adott szavát. Megtett minden tőle telhetőt. Ha John bajba kerül, az ő segítsége mindig kéznél lesz. De tagadhatatlan, hogy John távozásával szíve megkönnyebbült.

Ami Johnt illeti, bár szótlanul hagyta el Rackhamet, Londonhoz közeledve új kedélyállapotba esett. Hilda néni ismerősei és apja barátai elláták jótanáccsal s útbaigazították, hogy merre talál jó és méltányosáru lakást. Zsebében háromszáz egynéhány font lapult, ami egy huszas évek küszöbén álló fiatalember szemében egész vagyon.

De utazása közben is változatlanul élt szívében a régi Rackham, az igazi Rackham. És azok az összegek, amiket édesapja némi fájdalommal körvonalazott: egészben 10.000 font, vagy mondjuk 12.000, de legfeljebb 13.000; a követelés azonban — 20.000. Jó! Ha a törvény a 20.000 font követelést elismeri, ő ehhez az összeghez fogja tartani magát.

John életkorában 20.000 font annyi volt, mint egymillió, de az ő korában egymilliót valahol, valahogy meg is lehetett találni vagy szerezni. Ez a 20.000 font gyökeret vert lelkében s ott állandó bútordarabbá vált.

III. FEJEZET.

Hogy a fiatalok mért esnek mindig talpra, senki sem tudja, legkevésbbé ők maguk. Ahogy nem tudja a háztetőről leeső macska sem. Olyanokkal, akik húszéves koruk előtt vágnak neki a világnak, ilyesmi gyakran megesik.

John Maple-lal is így történt. Ő is átesett a kalandoknak azon a sorozatán, amelyen minden hasonló korú ifjú átesik, túlságos fiatalságában nem törődve a dolgok apró szépséghibáival. Gyönyöre volt a bizonytalanság s reménnyel töltötte el az élet fiatalsága. A véletlen úgy hozta (gyakran megesik), hogy a valóságban sohasem szakadt el a rangjabeliektől, mint ahogy az a melodrámákban történni szokott. Szó sem volt arról, hogy árnyékba borítsa a kaput s port hintsen a küszöbre. Elég gyakran leutazott Hilda nénihez (nemeslelkűségnek tartva, hogy szó nélkül bírja az átalakított Rackhamet). Közben mind jobb barátságba keveredett Cortonnal, aki őt tekintette a ház egyetlen jogos örökösének. Megismerkedett nénje baráti társaságával is. Régi, apai barátai Londonban fel-felkeresték s elvitték ide-oda. Ha az ember kiszakított volna néhány hetet a fiú életéből s követte volna óráról-órára, olyan mozaikot talált volna, aminőt csak különös, korai tapasztalat hozhat létre. Sokan vagyunk még élők, akik az ilyesmit

tudjuk s emlékszünk rá. John Maple végigtapasztalt mindent.

Elég sűrűn váltogatta a lakását, keresve a különösséget, a magányt. Eleinte egy öreg házban, egyetlen szobában lakott, ahonnan áttekinthette egész Londont. Aztán földszintre költözött. Még később egy poros műterembe tette át szállását. Közben furcsa ismeretségeket kötött letört színészekkel s álláskereső fiatal emberekkel, akik igyekeztek elfelejteni katonáskodásuk idejét. De megismerkedett mauzoleumszerű, pompás házakban lakó, vendéglátó úriemberekkel is. Áttivornyázott éjszakákat Chelseaban, még érdekesebb forradalmi éjjeleket viharozva át Houndsditch sötét pincéiben. Kötött pár valóban érdekes ismeretséget is olyan emberek házában, mint Charles Baker, néhai édesapjának egykori barátja, aki még mindig tagja volt a parlamentn k s annak kifigurázásában lelte örömét, de leginkább azzal büszkélkedett, hogy festeni tud. Vagy teára volt hivatalos lady Pattlehez, a tengernagyi hivatal bírájának özvegyéhez, aki édesapjának ugyancsak évek során át kedves barátnője volt. Itt ismerkedett meg mindenkivel, történetesen Bóval is.

Lady Pattle nagyjából kedvelt mindenkit s kiváltképen azokért lelkesedett, akik eredetien beszéltek és öltözködtek. Legjobban akkor szerette őket, ha angolok voltak, de még jobban, ha Amerika földjéről kerültek át az óvilágba.

Nos, az isteni Gondviselés épp ebben a pillanatban gondoskodott lady Pattle és Anglia számára egy olyan emberről, aminőre ezen a vonalon szükség volt.

Hamilcar Hellup nem pár rézgarassal kezdte életét s gyermekkorában hátasló híjján nem mezítláb járta Newyork utcáit. Nagyon jó családból származott,

amivel azt akarom mondani, hogy a család az ősök hosszú sorára, az első letelepülők óta tíz nemzedékre, tekintett vissza. Vagyona szerény volt. Hamilcar a falu süvölvény fickóival együtt a szociális egyenlőségnek abban a finom tradiciójában nevelkedett, amely oly hosszú ideig az Egyesült Államok hagyománya volt s bizonyos romlatlan helyeken még most is az. Bár anyagi javakkal egyáltalán nem kereskedett, csak papirokban kötött ravasz üzleteket, hatalmas vagyonra tett szert. Tudomása szerint sohase csapott be senkit s ami sokkal figyelemreméltóbb, nagyon kevesen csapták be őt. Legalább is nagyon kevesen büntetlenül.

Olykor-olykor örömmel menekült el Newyorkból s tért haza szülőhelyére. Bizalmasa itt egy gyerekkori játszótársa volt, aki okosan, de szegényen megmaradt a föld egyszerű művelőjének. Hiram Jakenek hívták. Hamilcar Hellup szemében Hiram Jake saját népének szimboluma volt s amikor évekkel utóbb Hamilcar rövid időre Angliából néha hazaszökött, a Hiram Jake-kal való beszélgetés, mely a rozoga kerítésen keresz ü folyt le, úgy hatott a milliomosra, mint egy ital víz a vándorra a sivatag forróságában.

Ötvenegyn hány éves korában Hamilcar Hellup özvegységre jutott. Egyetlen gyermeke, a tizenkétéves Isabeau volt, aki tizennyolcéves korában anyja vagyonát is örökölte. Hamilcar élete ekkor gyökeresen megváltozott. Abbahagyta a vagyon további halmozását, amit nagyon bölcsen cselekedett, mert volt már neki belőle egy rakás. Leányával együtt átjött tehát Európába. Először végigutazott azokon a tájakon, amiket régebbi utazásain már látott, aztán visszavitte leányát Amerikába, iskolába. Igy kívánta volna felesége is.

Mialatt Isabeau ilyenképen Amerikában nőtt fel, apja teljes mértékben belátta, amit tudat alatt az angol föld első meglátásának pillanata óta érzett, hogy Anglia az a hely, ahová a gazdag emberek meghalni átjönnek. Intézkedett tehát, hogy véglegesen Angliában telepedjék meg.

Majdnem hét év telt el azóta. Isabeau, akinek neve természetesen Bóra rövidült, épp visszatérőben volt Angliába, amikor Hamilcar Hellupot (eredetileg Hamilcar J. Hellup volt, de a J. betűt nagyon okosan elejtette) először környékezték meg éhes politikusaink azzal a gondolattal, hogy adjon nekik pénzt a lordi cím megszerzésére.

Hamilcar, mint afféle amerikánus, az ilyesmiről mindent tudott. Szülőföldje sajtója az angol politikáról sokkal többet elárult, mint saját lapjaink. Teljesen tájékozva volt azokról a politikusokról, akiknek nyelve állandóan pénzért liheg s úgy gondolta, hogy ő inkább megtartja pénzét magának. Ennélfogva Hamilcar most már jó néhány éve olyan szigorúan résen állt, mint egy football-kapus, készen arra, hogy az erszénye ellen intézett minden támadást e csípjen és visszaverjen. Eddig a dolog sikerült is. A legutóbbi kolduló körjáratban az akkori miniszterelnök hajcsárja két gazdag embernél is kísérletet tett, de a fickó nagyon otrombán, kellő bemutattatás nélkül vágott neki az ügynek. Csengetett a ház kapuján s beküldte névjegyét. Kiutasították vagy, ahogy Hamilcar kifejezte magát, kidobták az utcára. De a politikusok étvágya lebírhatatlan, már pedig Hamilcar vagyona ismert, híres és titkolatlan volt.

A következő támadást klubjában intézték ellene. Itt egy öreg úr vette célba, aki egész sereg más ügyben is alkalmatlankodott neki. Hamilcar ezt a kufárt

is (hogy változtassak a metaforán) ügyesen a süllyesztőbe taszította. A harmadik támadás csak két nappal utóbb, a kormány egyik mézes-mázasbeszédű, fiatal tagja részéről jelentkezett, akivel Hamilcar tisztára véletlenből ismerkedett meg. A dolog úgy esett, hogy előkelő társaságban, késő éjszaka, titkára azt kérdezte tőle, nem volna-e kedve másnap egy fiatal politikussal reggelizni. Hellup bolond fővel igent mondott. Másnap aztán a legnyersebben nekiszegezték a kést s kínos szívósággal követelték tőle, hogy fizessen. De Hamilcar Hellup kemény fiú volt, aki megállt a sarkán. Nem lehetett vele boldogulni sehogysem.

Az ügyet lady Pattle ütötte nyélbe. Lady Pattle már akkor megismerkedett Hamilcarral, mikor az angol területre tette a lábát. A lady szakértője volt a kelepcéknek, ügyesen tudott kerülő utakon járni s nagy autóján, melyen unokahúga egy volt lordkancellár kíséretében foglalt helyet, házába rabolta teára Hamilcar Hellupot. Egy évbe sem telt, már keresztnevén hívta. Lady Pattle nem sietett. A második évben, de még inkább a harmadikban az amerikai milliomos sűrűn fordult tanácsért a ladyhez s ritkán csalódott. Az ismeretség hatodik évében lady Pattle egész ünnepélyesen kijelentette, hogy Hamilcarnak meg kell vásárolnia a lordi címet. Lady Pattle törte meg Hamilcar vasakaratát s tette lorddá amerikai barátját. Lady Pattle, más néven Peggy, senki más.

Gyanu ne essék a tiszteletreméltó hölgy nevére. Lady Pattle nem megbízásból cselekedett. Őt különösképen nem sürgette senki. Elsősorban magától Hamilcartól tudta meg, hogy barátja mennyire összeszorított foggal tiltakozik a lordi cím ellen, s milyen makacsul büszke arra, hogy lerázta nyakáról a poli-

tikusokat, akiken szívből mulatott. Lady Pattle csak a javát akarta szolgálni Hamilcarnak, akit őszintén szeretett, így tehát azt tanácsolta neki, hogy adja be a derekát. Tanácsát egészséges érvekkel támasztotta alá. A miniszterelnök nem kíván semmi szokatlant. Tíz-tizenkét olyan új lord van, aki kétszer, ha nem tízszer annyit fizetett, mint fizetne ő. Hamilcar nagyon gazdag, ennélfogva nem érzi meg az áldozatot. A látszat nem az, mintha ő szaladt volna a politikusok után, hanem azok szaladtak ő utána. A lordi cím komoly előnyt jelent, különösen amerikai emberre nézve.

— Otthon nem — jegyezte meg Hamilcar, amire a hölgy kissé élesen mondta: — Otthon talán nem, de most nem él otthon. — Hamilcar sóhajtott, mert ez igaz volt. Szíve mélyén vágyódva remélte, hogy még viszontlátja az amerikai faházakat, gyermekkori barátját, Jaket, s az égnek kanyargó, enyhe füstöket. Aztán majd szépen meghal.

— A dolog nem olyan — magyarázta a hölgy —, mintha fia volna, aki egykor majd örökli a címet. Akkor a szép cím talán teher volna. De Bónak bizonyára hasznára lesz. Neki kedve telnék benne. Bó a maga fiatalságában nem is tudja, hogy a lordi cím mit jelent. Most örülne neki. Aztán ne felejtsük el, hogy a dolog sok mulatsággal is jár. Az ember elmehet a felsőházba, meghallgathatja a vitákat s részt is vehet bennük, ha kedve tartja. A lordi cím megkönnyíti az ember dolgát a külföldön is: a Rivierán kiváltképen, de Párisban szintén. Még ma is. Ez nem lesz így sokáig, de amíg így van, addig érdemes angol lordnak lenni.

— A lordi cím emeli az árakat — jegyezte meg Hamilcar.

Lady Pattle csak rázta a fejét.

— Ahová önök szoktak járni, ott nem. Ott az árak magasabbra már nem emelhetők.

Ami véglegesen eldöntötte a kérdést — Hamilcart más nem is győzte volna meg —, az lady Pattlenek az emlékezetes csevegés végén felvontatott nehéz ágyúja volt.

— Ha meg nem fizeti ezt a mitugrálsz embert, teljes életében zaklatni fogja. Ellenzékben ez a fráter sokkal kellemetlenebb, mint a kormány pórázán — tette hozzá a hölgy. Hogy mit akart evvel mondani, Hamilcar Hellup nem értette meg egészen, de azt bölcsen belátta, hogy óvatosnak lennie nem árt. Még azon a héten megvásárolta a lordi címet. De egy dologhoz ragaszkodott: nevét nem változtatta meg.* Akárhogy is igyekeztek rábeszélni, Hamilcar megkötötte magát. A Hellupok nemzedékek hosszú során át mindig Hellupok voltak, azok is maradnak.

Amikor tehát Bó hazajött az iskolájából, lady Pattle bemutatta az angol udvarnál. Szókimondó természetével, szépségével és (legyünk igazságosak) határozottságával Bó egész Londonban mindenkire élénk benyomást tett. Ettől kezdve csak a *tiszteletreméltó* Isabeau Hellupnak nevezték. Hogy mért nem *lady* Isabeau Hellupnak, azt megmagyarázták neki, de Bó nem szívesen fogadta a magyarázatot. Ezek után nagy lendülettel kezdte meg hódító pályafutását. Apja büszkébb volt rá, mint legnagyobb tőzsdei sikereire, nem véve ki a newyorki tőzsdén 1895-ben kirobbantott nagy Paramount Paper-akciót sem.

* Kinevezésükkel egyidejűleg a lordok új nevet vesznek fel, amely rendszerint a család birtokához, vagy a címszerző lord haditényének színhelyéhez, esetleg szappangyárához fűződik.

Mint minden hódításnak induló nő, Bó is felszerelte magát egy kutyával. A nemes állat, név szerint Bitang, természetére nézve gyors volt és félelmes, méreteire és tépőképességeire erős, morgására nyugtalanító, fajára pedig bulldog. Az Atlanti-óceán két partján megjelenő pár száz ujságban ez a kutya épp úgy Bo mellett állt, mint, teszem azt, az oroszlán Szent Jeromos mellett, a kutya Szent Rókus kíséretében, vagy a sas Jupiter feje fölött.

Mindenki sejtette — néhányan bizonyosra vették, — kit fog Bó rabul ejteni. Szerepeltek a listán lordok, a jobban értesültek viszont igen előkelő, külföldi családok fiait emlegették. Szerepeltek nem főrangú, de rengeteg vagyonnal bíró jelöltek, akik még mindig legénysorban tévelyegtek, sőt néhány kevésbbé fennkölt személyiség is. Maga lady Pattle, aki pedig okos asszony volt, nem állhatta meg, hogy mint nő és vendéglátó háziasszony, meg ne szőjje a maga határozott terveit. A fiatal lord Ockleyt szemelte ki, mert ez pénzben éppen nem bővelkedett, csinos fiú volt és személyes ismerőse is: három igen jó ok.

De ezek a jó emberek kihagyták számításukból a Hellupok szívós, jó természetét és Bó egyéni sajátosságait. Főleg azonban nem számoltak a harcban mindig győzhetetlen Amor isten tegezével és nyilával. A pajkos kis isten tudvalevőleg örökösen megzavarja a leghatalmasabb emberek terveit is s mint a villámcsapás toppan a gazdagok közé.

A kis isten jónak látta Bót John Maple-lel hozni össze. Kedvét lelte abban, hogy mind a kettőre kilőtte nyilát. Először csak messziről, hogy mintegy kipróbálja íjja erejét, aztán közelről, jó erősen. Mind a kettő egészen biztos volt a másikról, még mielőtt tudta volna, hogy a másik kicsoda. El voltak jegyezve

már az égben, értem azt, hogy mind a ketten ismerték egymást az örökkévalóság óta, holott Bónak csak annyi határozott tudomása volt Johnról, hogy a fiú valami atyafiságban áll «azzal a Maplenével» és őrá néz valahol egy kastély, pázs tos kerttel, tölgyfákkal, meg ami még hozzá való. Főúri címe nincs, ilyenre Bó nem is gondolt. Egyáltalán nem sokat törődött a Johnnal összefüggő dolgokkal, kivéve azt az egyet, hogy úgy ismeri a fiú lelkét, mint a saját magáét. És John lelkét a magáénál is jobban szerette.

Ami Johnt illeti, a fiú tudta, hogy Bó afféle amerikai lordnak a leánya, de becsületes lelke nem tett különbséget az amerikai lordok rovására. Szerette a leány apját: elevenségét, rendkívül gondosan kefélt, rövid, fehér haját, jólápolt, rövid, fehér bajuszát, éles, vidám szemét és egyéniségének többi vonását. Szerette rövid mondatait, képes kifejezéseit s roppant önbizalmát. Ha John Maple nem szerette volna a nagy öreg gyermeket, versengő érzelmeiért gyűlölni tudta volna még Bó apját is. És ha meggondoljuk, mennyire rajongott lord Hellup a leányáért, az sem lett volna különös, ha az öreg ékte e ül megharagszik mindenkire, aki az ő leányára jogot formál.

Hogy Bónak nagy vagyona van, John előtt nem volt titok, de tudatában ez nem foglalt helyet. Van így az néha. Vagyonára csak annyit gondolt, amennyit az ember az égen úszó felhőre gondol. Nem úgy foglalkoztatta elméjét, mint valami szembeszökő dolog, még kevésbbé, mint nagyhatású tény. Ne felejtsük el, hogy John még fiatal volt. Ha egyáltalán gondolt volna rá, nyugtalankodott volna. De nem gondolt rá.

John Maple kalandjain egyetlen, nagyon hétköznapi

motívum futott végig, ami nem volt más, mint a kenyérkereset. Ezt azonban nem így fejezte ki, hanem úgy, hogy gyüjteni, szerezni — akárhogy is kerí-teni — akart bizonyos meghatározott összeget, neve-zetesen 20.000 fontot, am.vel visszavásárolhatja Rackhamet.

Hilda néni azóta, hogy John Londonba utazott szerencsét próbálni, még jobban megkótyagosodott. Nem elég, hogy a régi házat Rackham Catchingsnek keresztelte el, most már néha csak a Catchings szót használta. Amikor John tiltakozott az erőszakos újí-tás ellen (mint ahogy egyik legutóbbi látogatása alatt megtette), nénje elárasztotta régészeti tudásá-nak rettentő zuhatagával, melyet egy archeológiai társaságban szedett magába. Ennek lényege a követ-kező volt: Rackham egyik régebbi birtokosának okirataiban a Catchings szó már szerepel. Valószínű, hogy a birtok egyik részét nevezték ezen a néven. Nem minden büszkeség nélkül jegyezte meg, hogy egyik kelet nélküli, de a XVI. század betűivel írt levélben említés történik bizonyos Sir Harry Mur-tenshawról s ugyanebben a levélben esik szó Cat-chingsről is. Ez utóbbi Catchings ugyan a norfolki grófságban feküdt, de Hilda néninek ez nem okozott gondot. A maga külön legendáját azért szemrebbe-nés nélkül felépítette. Rackham igazi neve Rackham Catchings, vagy csak magában Catchings. A kastély és a birtok Sir Harry Murtenshaw lovagról, Gloriana udvarlójáról, Erzsébet királynő koronájának egyik ékességéről örökösödés, részben pedig házasság révén szállt a Maple-családra s így őrá.

Johnnak gazdag körökkel való érintkezéséről Hilda néni nem tudott mindent. Állandó jó viszonyt tartott fenn unokaöccsével s némileg tetszett neki,

hogy bármilyen ravasz fogásokkal szerzi meg John a megélhetés eszközeit a magánéletben, — efelől nem kérdezősködött, — a nagyvilág szemében a fiú neki unokaöccse és apja fia. Valószínűnek tartotta, hogy ha John inkább Londonban, mint Sussexban él, az emberek ebben John — illetve nagynénje — anyagi bőségének jelét látják. Ha John visszautasított meghívásokat s néha napokra eltűnt, titokzatosan ez is csak bőséges szabad idejének és szórakozására való módjának bizonyítéka volt. Természetesen tudta s félig-meddig irígyelte is, ahogy Johnról a társaságban beszéltek, bár kissé bosszantotta, ha abban a körben, amely az öreg Henry Maple világa volt, azt kérdezték tőle (amire gyakran volt eset), hogy nem unokatestvére-e a fiúnak. Hilda néni nem ismerte annyira a gazdagok társaságát, mint John. Akadt néhány család, amelyeket John gyakran felkeresett, de Hilda néni még hírüket sem hallotta soha. Ismét volt pár ház, ahol John otthonosan érezte magát, de ahová Hilda nénit még csak meg sem hívták. Lady Pattlet azonban keresztnevén szokta szólítani s viszonzásképpen a lady nem egyszer Hildának hívta őt. Ebben a világban Maplené két meleg barátságot kötött: egyiket lord Helluppal, aki őszinte csodálója volt, a másikat bizonyos lord Mere de Beaurivage-zsal, illetve annak Amathea nevű feleségével, akit a főúri élet útvesztőiben sokszor ügyesen kalauzolt. Lord Mere de Beaurivage felesége ugyanis a legfelső körök intrikáiba jó későn tanult bele, érdemes férjéhez hasonlóan. A vagyon bombaszerű, félelmes gyorsasággal, ötvenedik életéve után szakadt a lord nyakába. A lord a világháború első koalíciós kormányának idején mint Sir George Huggins tűnt fel. A második háborús kormány alatt,

a szokásos pénzáldozatok lerovása után jutott el George Huggins odáig, hogy személyével a felsőházat ékesíthette. Főnemességünk büszke hierarchiájában lord Hellupnál rangidősebb volt. Fél évvel.

Bár Hilda néni csak tisztelni tudta drága Amatheájának férjét s őszinte vonzalmat érzett lord Hellup iránt, a véletlen úgy hozta, hogy a két főnemes, egyik a feleségével, a másik pedig a leányával, sohasem időzött Rackhamben akkor, amikor John is ott volt. Közvetett kérdések révén Maplené rájött arra, hogy Hellupék ismerik és szeretik a fiút, bár Hilda néninek sejtelme sem volt a John és Bó közt szövődő viszonyról. Ami lord és lady Mere de Beaurivage-t illette, egyikük sem találkozott még az ifjúval, vagy ha találkozott, rég elfeledkezett róla. Felfelé törő emberek szemében John nem volt számottevő tényező. Amikor Hilda ebben a kérdésben tapogatódzott, lady Mere de Beaurivage a maga szimpla külvárosi nyelvén azt felelte: — Unokaöcséd? Nem ismerem, drága Hildám! Tudod, én már úgy vagyok, hogy az arcokat megjegyzem, de a nevekre nem emlékszem. — Vagy ahogy ő lordsága hasonló egyszerűséggel kijelentette: — John Maple? Igen? Azonos név? Nem tudok róla. Istenem, annyi ilyen nevű ember szaladgál az utcán. — Egészséges ítélet.

Ez volt a kétértelmű helyzet. Hilda néni úgy használta ki Johnt, mint erélyének előretolt műszerét. A néni szerette volna, ha őt is mindenütt oly szívesen látják, mint Johnt. Ennélfogva őszinte szeretettel meghívta Johnt Rackhambe, de nem túlságos gyakran. John jött, eljátszotta szerepét, sőt segítségére volt Hilda néninek akkor is, ha az azzal a borzalmas feladattal utazott vele Londonba, hogy új, költséges beszerzésekkel gyarapítsa Rackham kincseit.

Hogy mért csinálta ezt, John nem tudta felfogni. A vásár szinte megzavarta a néni eszét.

Abban a megrögzött gondolatban, hogy Rackham előbb-utóbb az övé lesz, eltűrte nénje furcsa vásárlásait, sőt támogatta is teljes szívből. Igy legalább megismerte a ház újabb berendezésének minden apró titkát s tudta, mi az a szeméthalmaz, amit ki kell majd dobnia, ha ő lesz a ház ura.

Elkísérte a Burton studióba, ahol nénje megtekintette azokat a képtelen, faragott állatokat, melyek az új kapu kőpillérjeit voltak hivatva díszíteni. Komoly képpel járult hozzá magának az új kapunak kiválasztásához is, amikor azt Hlida néninek az Euston-roadon bemutatták. Az új vasból való kapu borzalmas utánzata volt a velencei stílusnak, még pedig (egek Ura !) nem kovácsolt, hanem öntött vasból.

De John többet is tett. Segített ősöket vásárolni. A Maple-családnak, mint tudjuk, megvoltak a maga ősei. Elsősorban a marhakupec. Aztán ennek fia, a György-korabeli érdemes úr, aki a grófságot a parlamentben képviselte. Rendkívül rosszul megfestett parókás képe a ház egyik szobájában függött. Alkotója a közeli város egyik néhai művésze volt, akit akkoriban a nemesség erősen pártfogolt.

Több más ős is akadt Rackhamban, ahogy az már illik. Az ilyen házakban az ős nem *igazi* elődöket, hanem az oldalági rokonok társaságát is jelenti. Az egyik ős Nelson tengernagy formaruhás kapitánya volt, a másik meg egy nagyon gazdag hölgy, akit a háborúk után véletlen szerencséből a kapitány vett feleségül. Volt aztán a házban egy rendkívül mocskos, foltos kép, amely a tanuló-szobában lógott s amelyről John homályos emlékezete szerint gyermekkorában azt mesélték, hogy ez «a nagyanyád nénje, Jane néni».

Ezek az ősök jók voltak Rackhamnek, de nem voltak elég jók Rackham Catchingsnek. Hilda Maple ennélfogva értékesebb ősöket keresett s ismeretlen tengerekre evezett ki, hogy felfedezze sir Harry Murtonshaw lovagot.

Fel is fedezte egy kis boltban ott, ahol az Oxford Street a Holbornba* torkollik. Ez a bolt, amelyben már több jó dolgot talált, egy litván származású, Curzon nevű úré volt. A tulajdonos, aki saját személyében árusította holmiját, annyi jó vásár után most eladta Hilda néninek az Őst is. Nagyon jó Ős volt. Időben koros, újonnan tisztítva s olyan vászonra festve, melyet szakértő modernnek minősített volna, de illő, ódon keretben, kellőkép kormozva, füstölve nem árult el semmit.

Az Ősnek némileg sertéshez hasonló, egészséges, szögletes, önelégült képe volt, amelyhez még négyszögletes szakál járult. Öltözete arról a korról beszélt, amely Erzsébet utolsó s Jakab király első napjai közt zajlott le. Életkora annyi lehetett, mint Shakespeareé, de annak lángelméje nélkül. Ára Hilda néni szerint meglepően csekély volt, bár meglepően több, mint amennyit ért. Igazi nevét a késői korban bajos lett volna kifürkészni, de Hilda néni szemében sir Harry Murtonshaw volt. A néni mindig gondosan hangsúlyozta, hogy az előkelő lovag nem volt igazi Maple. Ez az állítás nem is nélkülözte az igazságot.

Hilda asszony magyarázata szerint a kitünő lovag volt a család alapítója. Az ő leánya, Rackham örököse révén kerültek a Maple-ok a birtok tulajdonába: megható részlete a család történetének. A házasság szerelmi házasság volt, ami szintén nagyon érdekes.

* London egyik belső negyede, közel a Cityhez.

A néni aztán John leplezetlen bosszúságára kísértetet fűzött sir Harry személyéhez. A kísértet eleinte alaktalan volt, aztán határozottabb formát öltött s végül a lovag egyik fiatal rokonává alakult, aki romantikus politikai halállal halt meg.

Semmit sem tudván a kitünő elöd személyi adatairól, Hilda Maple magáévá tette azt a holtbizonyos feltevést, hogy az arckép Holbein ecsetje alól került ki. A nyiltarcú s az Erzsébet-kori (vagy Jakab-kori) kormányzat állhatatos támaszának képét Curzon két segédje adta fel Rackham Catchingsbe. A kép nagy és nehéz volt. Túlnőtt a járda szélén. Végül is felfordítva utazott tovább. De mindezt nem zavarta meg arcának zavartalan humorát.

John Maple segített nénjének kiválasztani a képet, de nem hallgatta el azt a véleményét, hogy sir Harry neki sohasem volt Őse, akármije is volt Hilda néni férjének. Erre a megjegyzésére természetesen a megszokott, éles választ kapta. Később, amikor a rackhami vagyon megalapítóját kicsomagolták, John segített a falborításban kiválasztani azt a négyszöget, ahová a képet oda nem illő módon, keretestül, beszorították. Sir Harry, jóravaló Ős szokása szerint, az új ebédlőben prezideált, amely egyben a régi volt. Mert bár Corton szemében újnak számított, John Maple pedig meghamisított szobának tekintette, a ház úrnője mindent elkövetett, hogy ebédlője Sussex legősibb ebédlője legyen. Hilda Maple azt szokta vendégeinek mesélni, hogy a kép egyidős a szobával, a faburkolat pedig ugyanakkor készült, de ez az állítás nem felelt meg teljesen a valóságnak. A faburkolat ugyanis 1918 elejéről származott, sir Harry képét pedig (amint szorgos kutatás után rájöttem) egy Sohóban lakó éhenkórász francia festette 1893-ban.

Akárhogy is volt, sir Harry most elégedett ábrázattal s férfias, de kissé üres tekintettel trónolt az ebédlőasztal, az antik székek s egyéb szedett-vedett bútorok fölött. Az ilyen emberek jóvoltából — szokta magyarázni vendégeinek Hilda néni — vagyunk azok, akik vagyunk. És Isten legyen lelkünknek irgalmas, mert mindnyájan hazugok vagyunk, kedves olvasóim, nem véve ki önmagunkat sem.

Az olvasók engedelmével utalok itt arra, (ha ugyan szabad ezzel is terhelnem emlékezetüket), hogy az Ős az utolsó volt Hilda néni vásárlásai között s ezzel is túllépte azt a határt, melyet anyagi helyzete megengedett.

Curson, a litván származású úriember, az Őst olcsón, a beszerzési ár harminchétszeresén adta el. De eladott Hilda néninek értékes szakértői vélemények, faburkolatokat, székeket, a legutóbbi években készült, fémjelzett Jakab-korabeli ezüstöt, szemfényvesztő faliszőnyegeket, Erzsébet-korabelinek mondott, de a valóságban Viktória-korabeli mennyezetes ágyakat, sőt nippeket, apró szobrokat is, nem beszélve a régi metszetekről és a teljesen fölösleges dolgok halmazáról. Curzon úr mindezt jó ideje nem készpénzért adta el Hilda néninek, hanem a későbbi készfizetés többszöri ígérete ellenében. Ez azonban kamattal járt. Mert ilyen a szokás a litvánok, legalább is a Curzon-féle emberek közt.

*

Eltértem a tárgytól. Eltérített sir Harry Murtenshaw lovag képe (Holbein műve, nyakfodorral, ráncos, bő térdnadrágban).

Térjünk vissza John kalandjaira, még pedig röviden.

IV. FEJEZET.

John 352 fontnyi kis tőkéjével kezdte, ami előreláthatólag nem futhatta soká. Okos ésszel tüstént kenyérkeresethez látott. Eleinte alkalomszerűen, sovány garasokért, irogatott. Aztán egy barátjának segített kefelevonatot javítani. Utóbb egy könyvtárat rendezett (nagyon rosszul), de jól bírván a francia és a német nyelvet, munkája mégis megért heti 30 hillinget. Aztán apja egyik barátjának jóvoltából mint egy telekügynök segédje működött, de itt fizetést nem kapott, mivel gazdája szerint a szerzett tapasztalat bőséges jutalommal felért. Ebben az állásában nem is maradt soká. Később véletlenül megismerkedett egy színésszel, akinek kis tőkéje volt. Ezzel közösben hosszabb ideig tartó, furcsa kis vállalkozásba kezdett, de a kettesben vezetett kabaré megbukott s a kis tőke elveszett. A kabaré rossz volt, de még hamarabb megbukott volna, ha jobb lett volna.

Miután nem egészen egy év alatt majdnem kétszáz fontot keresett, de legalább kétszázötvenet költött, végül három gyönyörű héten át a tengert járta. Fizetést nem kapott, de szállása és kosztja megvolt, azonkívül bőséges idővel rendelkezett arra, hogy átgondolja a helyzetet. Véletlenül akadt össze egy rosszul felszerelt, öreg, kis kétárbocos szegény tulaj-

donosával, aki vegyes árut szállított Londonból ki és befelé, végigcirkálta a keleti partokat s olykor elkerült Hookba s Ostendébe is. John a megismerkedés után rávette új ismerősét, hogy szerződtesse őt a hajóra, aztán tegyen körutat a Keleti Tengeren és a keleti part kikötőiben, vegye fel az adódó rakományokat, hasznosítsa hajóját, ahogy lehet s ossza meg a hasznot a másodkapitánnyal. John a két tiszttel a hátsó kabinban étkezett, annak a furcsa rangnak jogcímén, mellyel hajón a számfelettieket felruházni szokták. Jelenlététől egyik tiszt sem volt elragadtatva. John úgy találta, hogy a kapitány mogorva, a másodkapitány pedig rosszindulatú. Ennek ellenére roppantul élvezte a helyzetet. A világnak ezen a helyén fedezte fel tehetségét és kenyérkereső képességét, mert mindenkinek van tehetsége valamire — értékesíthető tehetségre gondolok — s boldog ember az, aki tehetségét még fiatalkorában felismeri.

A másodkapitány Johnnal együtt az öreg hajó kabinjában tétlenkedett, Harwich előtt várakozva már jó ideje a dagályra. Az Öreg a fedélzetén pöfékelt s a vizet figyelte. A másodkapitány aznap este még a rendesnél is savanyúbb volt és féltékeny az új tisztre, akinek ilyen fehér keze és úri kiejtése van. De épp a másodkapitány volt az, aki ott és akkor meghozta John szerencséjét, amint ez az ellenséggel gyakran megesik. John Maple a dohos kis zugoly egyik sötét sarkában állt, melyet csak egy ringó olajlámpa gyönge fénye világított meg. Nem hallatszott más, csak kívülről a sekély víz tompa csobogása. Dühében, hogy a másodkapitány a rendesnél is durvábban förmedt rá, John egy nem éppen udvarias szót mormogott, de olyan halkan, hogy aligha okoz-

hatott újabb összetűzést. Az eredmény egész váratlan volt. Az érdemes másodkapitány hirtelen megriadva feltekintett s reszkető hangon így szólt :

— Mi volt ez? Nem hallott semmit? — és fürkésző szemmel meredt a sötétbe.

— Mit akar? — kérdezte John Maple kissé bosszúsan, abban a hiszemben, hogy társa kérdőre akarja vonni.

— Hangot hallottam ! — állapította meg a másodkapitány áhítatosan és ijedten. John azt látta, hogy arca egészen elfehéredett.

A John sorsát intéző láthatatlan hatalmak most megsúgták neki a helyes tennivalót, bár ő maga nem tudta volna megmondani, miért épp az a helyes. Újra, lassan elfordította arcát, halántékához emelte kezét, hogy eltakarja arcát s ismét az előbbi szót mormolta. Hogy hívek maradjunk a valósághoz, azt mondta : ökör !

A másodkapitány fojtot kiáltást hallatott.

— Itt van megint ! Azt mondta : Tükör ! — nyögte a másodkapitány s karikára nyitott szemmel kémlelt a kabin sarkába, ahol a lámpa reflektora mély árnyat vetett a füstös fény mögé.

— Miféle tükör? Az enyém? Mit akar ezzel mondani? — A másodkapitány vagy kapatos volt, vagy, ami még jobban megviseli az idegeket, kimerítette a munka, szó ami szó, tökéletesen tévedett az ijesztő hang irányára nézve.

John Maple öt rövid perc alatt rájött, milyen könnyű mesterség — már neki s a megfelelő környezetben — a hasbeszélés.

— Most mintha nem hallanám — suttogta a félrevezetett ember.

John Maple nem állhatta meg, hogy harmadszor

is meg ne rémítse társát. A másodkapitány egész testében megfeszülve felugrott s reszketve jelentette ki, hogy ez nagyon nem tetszik neki.

— Mi nem tetszik? — kérdezte John Maple v'dáman és barátságosan, ezzel is jelezve, hogy az előbbi összetűzés el van felejtve.

— Ez a hang — mondta a másodkapitány s körmeivel idegesen kapargatta a ringó kis asztalt. — Maga nem hallott semmit?

John egy ideig nem szólt.

— De igen, azt hiszem, hallottam — válaszolt az ifjú vontatott hangon s ezzel igazat is mondott.

Ez volt az első, jelentéktelen epizód. Közvetlen következménnyel a dolog nem járt.

Hazatérőben (téglát vittek) Johnnak megint sikere volt, nemcsak a kabinban, hanem egyszer éjszaka, a fedélzeten is, amikor a másodkapitánnyal épp a hajó orrába sétált. Azt nézték meg, hogy nem tolódott-e félre a tégla (mert a téglával is történhetnek csodák), amikor a másodkapitány ismét hangokat hallott. A hangok most érdemlegeset mondtak. Érintették a másodkapitány halhatatlan lelkét, céloztak az életét fenyegető veszedelemre s komolyan megjósolták halálát. A másodkapitány ide-oda szaladgált ijedtében, aztán egy pohárnyi bátorságot eresztett le torkán s égre-földre megesküdött, hogy érjen csak egyszer Londonba, erre a hajóra többet nem teszi a lábát.

Az Öreg nem volt babonás. Sok olyan tulajdonsággal bírt, amely leginkább a fában található meg: szívóssága, kitartása, arcszíne, sőt érzéketlensége is. John szerette volna tudni, hogy újonnan felfedezett tehetsége hogyan hat az olyan emberre, aki nem babonás.

Hát a másodkapitány «első éjszakájának» sikere

nem ismétlődött meg, de azért a hatás várakozáson felüli volt.

Az Öreg a saját ágya felől egész tisztán valami hangot hallott. Abban a pillanatban ugyan a kabin másik oldalán állt, de figyelme épp az ágyra irányult. A sötétségben kísértetiesen hangzó, távoli hang arra a napra emlékeztette, amikor (nem ugyan a saját hibájából, hanem az islingtoni kikötő sajátságos berendezése folytán) majdnem a vízbe fúlt. A hang a közelgő bajokra figyelmeztette. Ha az öreg tudta volna, kinek mesélte el legutóbb ezt a vízi epizódot (életének egyetlen kalandját), talán gyanú fogott volna. De nem fogott, mert olyan sokszor felidézte ezt az esetét, hogy nem emlékezett rá, kinek mondta el legutóbb. Most csak annyit tudott, hogy multjának valami ismerője, túlvilági szellem, figyelmeztette és óvta a küszöbön álló veszedelmektől. A dolog szörnyen hatott rá.

Arca nem fehéredett el annyira, mint a másodkapitányé, mert cserzett mahagoni-bőre volt, de eltorzult vonásokkal nézett John szeme közé s mint pár nappal előbb a másodkapitány, ő is azt kérdezte, hallott-e John is valamit. John őszintén azt felelte, hogy hallott. Erre az Öreg kereken megkérdezte, nem tenné meg John azt a szívességet, hogy éjszakára ágyat cserél vele. Elvégre ő is lekötelezte Johnt, amikor fiatal kora ellenére külföldre vitte. A fiú a legnagyobb készséggel fogadta el az ajánlatot. Még azt is kijelentette, hogy igen megtisztelve érzi magát.

Amikor John rövid, de emlékezetes és nagyon boldog tengeri útja végén partraszállt (szerette a tengert, bár csak most kóstolt bele), sejtelme sem volt arról, hogy tehetsége — ha ugyan tehetség — meg-

élhetést rejt magában. Eleinte csak arra gondolt, milyen mulatságos lesz, ha valakit az elé a fejtörő elé állít, honnan jön a titokzatos hang s szemtőlszembe elbeszélget vele, miközben azt a hitet kelti, hogy a hang a semmiségből száll alá. Kísérletet tett bohém londoni barátai közt s úgy találta, hogy nem mindenki csinálja a dolgot olyan jól, mint ő. Legtöbb barátja nem értett hozzá egyáltalán. Aztán jött egy nap, amikor Percy Spegel (pillanatnyilag így nevezte magát) a Puffin-lane egyik kis vendéglőjében, vacsora alatt, tanuja volt John művészetének s olyan tekintettel meredt a fiúra, hogy abban a szakértői szem azonnal észrevehette a kapzsiságot, a szívós természetet, csalási készséget s óriási nyakkendőjéhez illő egyéb, változatos, jellembeli sajátságokat.

Percy Spegel azzal a kérdéssel fordult állandó, élősdi kísérőjéhez, hogy John Maple tehetsége nem csodálatos-e. A kísérő igazat adott neki. Nem kár-e, hogy ez a tehetség teljesen kihasználatlan? A kísérő ezt is ráhagyta. Nem volna-e túlságosan nagy költség ezt a tehetséget kiképezni? A kísérő azt felelte, hogy bizony nagy költség volna. Nem járna-e valószínű veszteséggel, ha John Maplet orfeumi színpadra vinné? A kísérő válasza az volt, hogy bizonyosan azzal járna. Nem volna-e ostobaság puszta lelkesedésből vállalni ilyen kockázatot? A kísérő azt felelte, hogy olyan jó fiútól, mint Percy, ez is kitelik.

A dolog vége az lett, hogy John Maple aláírt egy olyan szerződést, aminőt soha azelőtt nem látott, de amely megszokott dolog azoknál, akik a music hallokból élnek vagy halnak éhen. A szerződés értelmében eleinte — igen rövid időre — nem kapott

volna semmit, de azután hetente nagynak látszó összeg ütötte volna markát.

John Maplenek fogalma sem volt ennek a mesterségnek kísértéseiről és végéről. Nagy szerencséjére elfogadta az ajánlatot s így esett, hogy egy évvel Angliába való visszatérése után, első maradandó állásában mint Allegri hadnagy, a világhírű hasbeszélő szerepelt. Oly nagy szakadék választja el a gazdagok és a bohémek világát, hogy a gazdagok közt, akiket ráérő idejében látogatni szokott, még csak sejtelme sem volt senkinek új foglalkozásáról, a bohémek közt pedig senkisem tudta, hogy bejáratos szokott lenni gazdag házakba. Most ritkábban kereste fel gazdag ismerőseit, de azért meglátogatta őket elégszer. Szerződését nyitva tartotta s nem engedte meg, hogy fejére nőjjenek. Szerepében olyan jó volt, hogy maga szabhatta meg feltételeit és játékának időpontjait.

Ha John Maple olyan ember lett volna, amilyen a jó családból való fiatalember az ő helyzetében sosem szokott lenni, vagyis teljesen odaadta volna magát tehetségének, talán meg is gazdagodhatott volna. Kis vagyont már szereztek így. Isten tudja, hány év multán visszavásárolhatta volna Rackhamet, ha elszakította volna magát mindentől, kivéve a rabszolgai munkát s elfelejtett volna minden más nevet, kivéve a saját, hamis színpadi nevét.

Nagyon rövid idő mulva Allegri hadnagy a saját gyönyörűségére vásárolt két kutyát s betanította azokat mindenféle ügyességre. Aztán még néhány kutyát vett s még több mókát vert a fejükbe. Most más ismerve a mutatványosok világát, elhatározta, hogy átnyergel. Bármilyen hevesen tiltakozott Spegel, John diadalra vitte a maga igazát. Ha Spegel ismert

valamit, az emberi természetet jól ismerte, ennélfogva belátta, hogy nincs más választása, mint lemondani tekintélyes jövedelmének egy részéről, vagy elfogadni Johnnak azt az ajánlatát, hogy ezentúl úgy lép fel, mint «Don Herado de Madero és kutyaszínháza».

A műsorszám nem volt olyan jó, mint a hasbeszéd, de jobban vonzotta a közönséget, mert az emberek szeretik a kutyát és Spegel hangsúlyozta, hogy Herado az egész eredményt szeretettel, hogy ne mondjam becézgetéssel érte el. A kis állatok valóban nagyon boldogoknak látszottak, farkukat csóválva vidáman szaladgáltak ide-oda s mutatványaikkal elárulták, hogy teljesen közömbösek a gőg iránt. Parancsszóra igen megnyerően ugattak s rendkívül kedvesen vicsorítottak is.

Ez volt John Maple helyzete abban a pillanatban, amikor a másik világban Bóval megismerkedett s érzelmeiről meggyőződött. Titokban megsúgta a leánynak foglalkozását s miután kutyaszakértővé nőtte ki magát, hasznos tanácsokat tudott adni Bitangra nézve. Bitang úgy nézett Johnra, mint valami titokzatos hatalmú mesterre s ez Bó szemében roppantul emelte a fiú tekintélyét. Nem lehetetlen, hogy Don Herado kutyacsapatának valamelyik tagja a parkban ismeretséget kötött Bitanggal s elismeréssel magasztalta előtte gazdája ritka képességeit. John volt az egyetlen hímnemű lény, akinek Bitang engedelmeskedett s Bitang volt az egyetlen földi lény, akinek véleményét Bó respektálta.

*

De miért vett a nyakába Hilda néni olyan tömérdek gondot Catchings miatt? Miért eresztetett 1487-es számmal ellátott, gondosan faragott, feketére pácolt

új gerendákat a mennyezetbe? Mirevaló volt az Ős? Meg a falak faburkolata? Meg az antik székek? Meg a heraldikai állatok? És sok más? Miért kellett a házba családi kísértet? Igaz, hogy ez nem került semmibe, de a komoly szerzeményeknek ugyancsak meg kellett fizetni az árát. Mirevaló volt ez a nagy költekezés?

Ha John Maple jobban ismerte volna a világot és már teljesen elvesztette volna ártatlanságát, éppúgy meg tudott volna erre a kérdésre felelni, mint ön vagy én. Amikor egy öreg házat széthánynak és azt teljesen kiveszik a formájából, a lázas változásra csak két magyarázat lehetséges. Vagy annyi pénze van a Vandálnak, hogy nem tudja, mit kezdjen vele, vagy pedig a Gót vesztette el a fejét. Vagy tele van a barbár kéz romboló arannyal, vagy pedig a fizetést követelő hitelezők gyötrik a félvad szívet, amely most drága áron eladni kíván.

Hilda néni vagy esze nélkül szórta a pénzt, vagy kétségbeesetten szaladt a pénze után.

Az utóbbiról van szó. Hilda néni nyakig ült a bajban. Azt sem tudta, merre fordítsa a fejét.

Ha valaki változtat s visszaváltoztat, aztán pusztít, rombol és színpadi látszatokat épít fel, könnyen megállapítható, hogy a két indítóok közül melyik vezeti. Ha szeszélyesen cselekszik, ha először felállíttatja ezt, lerontja azt, ha egy díszítményt egyik helyről áttesz a másikra, ha kiemel egy falat, aztán megbánja és visszarakatja, az ilyen embernek túlságos sok a pénze. De ha következetesen halad egy terv felé s azt még részletekkel tetézi is, akkor az illető adósságok ellen küzd.

Hilda néni adósságokkal küzdött.

Új Rackhamet és új Catchingset teremtett abban

a reményben, hogy a sors talán valami vevőt szabadít rá. Vevőt kellett találnia minden áron, ha beleszakad is. Ez volt a való helyzet.

Elhúnyt férje, William Maple, a megfontolt üzletember, mindent rendben hagyott hátra. Szembetűnően gyarapította a ház és a birtok értékét. Feleségének megengedte, hogy a ház homlokzatának téglából való részét hamis furnirral borítsa, mert így az újabb rész összhangban állt a régivel. Megengedte azt is, hogy a falapok színét mesterséges úton tompíttassa s így az egész homlokzatban egységet teremtsen. Ebben volt észszerűség. Többet nem engedett meg. De Hilda Maple még férje halála előtt sokat beszélt vendégeinek a ház régiségéről és hogy milyen csodák tárulnak fel, ha leszedik a régi falapokat és a későbbi munkát, amely most elrejti a hajdani szépségeket.

Férje még alig pihent a sírban két hónapja, amikor Hilda néni a háború utolsó napjaiban mutatkozó nehézségek ellenére kezdte megvalósítani őrült terveit. Ha kedves olvasóm elég öreg már, emlékezni fog arra, hogy befolyásos, szerencsés emberek még ekkor is ki tudtak verekedni egyet-mást. Kentben, közel a déli tengerparthoz, ekkor építette fel legnagyobb fényűzéssel berendezett új házát egy politikus. Az 1918. év tavaszi napjaiban az élet nehézségei még nem érintették a gazdagokat és bár Hilda Maple szíve nem húzott ahhoz a régi nemességhez, amely valamikor Angliában uralkodott, ismeretségben állt néhány olyan új-gazdaggal, aki most kezdett elterpeszkedni Anglia fölött. Amathea de Beaurivagehoz fűződő barátsága magában is elég volt arra, hogy a szükséges munkához és munkásokhoz hozzájusson. A dolog rettentő költséges volt, de Hilda

asszonyt még hevítette új vagyonának öröme. Kezdte tehát megbolygatni a ház belső szerkezetét s leszedette a díszítményeket. Építkezett.

Ugyanekkor más valamit is csinált, ami nem ritka jelenség a váratlan tőkéhez jutó asszonyok közt, de teljesen szokatlan olyan időben, amikor az árak úgy szaladgálnak fel és lefelé, mint a rulettkerék kis fehér golyója. Hilda Maple játszott és kontreminált.

Mint akkoriban sok ezer ember, játszott a politikusok, a békekovácsok, a bankárok és a nemzetközi demagógok ellen. Ezek tudták, mire megy a játék, mert ők keverték a kártyát. De Hilda Maple és vele együtt sok ezren csak a kártyák hátsó lapját látták.

Nem telt bele pár hónap, amikor jött egy pillanat s elveszett minden. Hilda Maple nem hagyatkozhatott másra, csak Rackhamre, azt is el kellett adnia. Amikor haldokló sógorával utoljára beszélt, talán őszintén az volt a terve, hogy nem válik meg a háztól. De a szükség nem ismer törvényt. Hilda asszony azzal mentegette magát, amit ugyanakkor sógorának mondott, hogy az eladáshoz törvényes joga van. Ha azonban eladunk egy házat, az ép úgy külső hatásténye-zőktől függ, mint ha egy csónakot adu k el. «Ruha hozza a szerencsét», mint a modern gondolkodás egyik nagy amerikai mestere mondta. A csónakot festése és rézveretei alapján értékelik. A ház annál többet ér, minél többet mutat bútorzata, hamisított famunkái és «korszerű» homlokzata.

Rackhamért alig adtak volna 20.000 fontnál többet. Ennyit megért. De nevezzük el Rackham Catchingsnek, szépítsük ki és vigyük közelebb a népszerű ízléshez (nem mintha Hilda Maple azt gondolta volna, hogy ő közönségessé tette az épületet,

ellenkezőleg, azt hitte, hogy nagyon megnemesítette kül ejét), akkor nem tudhatjuk, mennyiért kel el. Kiváltképen, ha alkalmas vevő jelentkezik, mai ember, a mai rendkívüli időkben ugyanis megesik, hogy valaki újévkor a csatornából bújik elő s karácsonyra már a Lordok Házának tagja.

Ezért történt, hogy Hilda néni építtetett, romboltatott, új fát pácolt, növekvő adósságokba verte magát a szakértőknél, halomra vásárolta a holmit a régiségkereskedőknél, szóval Rackhammel bajlódott reggeltől estig.

Képeslapokban háromszor hirdette kastélyát. Először «Erzsébetkori házaink», aztán «Nyugodt angol otthonok» cím alatt, majd a «Kisebb angol főúri házak» című hasábon. Itt már közelebbi címet is megadott: Rackham, 51. szám. A «kisebb» szón sokáig tünődött, pedig ebben nem volt igaza. A «főúri» szót kellett volna latolgatnia.

Hilda néni nem nélkülözte a kereskedelmi érzéket. Amikor a házat utoljára lefényképezték, vásárolt két pávát s azokat sétáltatta a ház előtti pázs ton, még mielőtt a Londonból kiránduló nép megtörte volna a kép nyugalmát. Kevésszámú, igazán előkelő ismerősei egyikétől kölcsönkérte egy királyi személyiség nagy fényképét, nehéz ezüst keretben, hátratámaszkodó testtartásban; ezt kellőkép feldíszítve egy asztalkára helyezte, hogy hatásos, szép út vezessen a boudoirba — nem tudván, hogy a boudoir szó rég kiment a divatból. De így van ez: minden ember kimegy a divatból a mások szemében. A mai angol társadalom kétfelé oszlik, körülbelül olyanformán, mint az 1889-iki párisi világkiállítás mozgó járdái: van, aki az egyik járdán megy előre, van, aki a másikon. Még mindig akadnak művelt emberek, akik

azt mondják «serviette», ahelyett, hogy a modern «asztalkendő» szót használnák.

De hagyjuk a boudoirt, a fényképet és a többit. Térjünk vissza az adósságokra.

Hilda néninek főtt a feje a gondtól. Nyakig bajban volt. Innen a londoni vásárlások, innen a régiségek, innen az Ős. Lázas tevékenysége, mellyel teljesen megzavarta szegény Johnt, alapjában véve átlátszó volt. Ha John ismerte vona nénje állandó tékozlásának okát, talán nem haragudott volna rá annyira.

Ha valaki tudni akarná Hilda néni pénzzavarának számszerű okát, könnyen megmondhatom. Utolsó rackhami befektetéseinek idején ez az összeg 17.000 fontnál valamivel több volt. Hilda néniből sem hiányzott azok ak a ravaszsága, akik pénzt veszteni és szerezni szoktak. A környezetében hallott beszélgetésekből megtanulta, hogyan kell agyafúrt módon alkudozni. Kiismerte a tőzsdeügynökök titkait. Folytatta tehát üzleteit könyörtelenül. Azt tartotta, hogy pénzt manapság nem takarékossággal vagy munkával lehet szerezni. Minél többel tartozik a banknak, annál jobb. A Cityben felvett pénzek gyorsabbak és könnyebben kezelhetők, mint a jelzálogkölcsönök. Azt akarta, hogy Rackham Catchings fényben ragyogjon a lehetséges vevők — zsidók, látszattőkések, háborús lordok, amerikai milliomosok vagy akárki más — szemében. Aztán majd szépen eladja a házat, háromszor annyiért, mint amennyit ér és ötször annyiért, amennyit költött rá. A kölcsönzők kamatostul visszakapják a pénzüket. Még mindig marad pénze bőven. Ebből majd életjáradékot vásárol, amely elég lesz arra, hogy kedvére élje életét. De gyorsan kell cselekednie, mert

a kamatok nőnek s a nyomasztó sürgetés már megkezdődött.

Sajnálatos való, hogy a különböző foglalkozást űző emberek különböző név alá rejtik tevékenységüket. Curzon úr, a litván úriember, aki Hilda néninek az Ősön kívül sok mást is szállított, mint egyszerű Charles Blunt váltóra pénzt előlegezett neki, aztán mint Mr. de Vere arra adott kölcsönt, hogy kielégítse a nyugtalankodó Charles Bluntot. Most Mr. de Vere erőszakoskodni kezdett. Majd eladom Rackhamet, gondolta Hilda néni, akkor minden rendben lesz.

A női szív már olyan, hogy Johnt illetőleg Hilda néni mindezt helyénvalónak találta. Örököse elvégre John lesz s ha nem is marad neki semmi, ez nem változtat a tényeken. Annak idején azt az előnyös ajánlatot tette a fiúnak, hogy elküldi Oxfordba, de John visszautasította a gondolatot. Nem volt-e szép, hogy egyre-másra meghívta Johnt Rackhambe? Igaz, hogy John legfeljebb minden második meghívásra jött el. Talán nagyon is büszke a fiú, gondolta Hilda néni. Ez tetszett neki. Maple-vér. Hilda néni már úgy viselkedett, mintha maga is Maple volna.

Igy állt a helyzet. Hilda nénit lihegve üldözték a hitelezők. John gyűlölte az esztelen újításokat és a tömérdek új limlomot. A vásárolni szándékozók nyitott szájjal és szimpla mosollyal közeledtek.

Mert vásárlók voltak, legalább is Hilda néni azt hitte. Ehhez a hitéhez konokul ragaszkodott.

Említettem, hogy Amathea Lady Mere de Beaurivage és férje, a régebbi sir George Huggins személyében Hilda néni milyen jó barátokra tett szert. Még melegebben érzett a kitűnő amerikai üzletember, lord Hellup iránt (akinek szívében szintén fesledeztek

meleg érzések). Mióta Rackhamből Catchings lett, a szép hely nem volt előttük közömbös, gondolta Hilda néni. Miután pedig a kereskedelem lelke a verseny, remélte, hogy egyikből vagy a másikból kicsihol hatvanezer fontot, de ötvenezret biztosan. Még ötvenezer fonton is nyer legalább húszezret. Jó üzlet.

*

Közben John Maple rendszertelenül, de jövedelmezőn szorgalmatoskodott tovább. Ügyes kutyáival megkereste kenyerét, ráérő idejében pedig szélesítette gazdag ismerőseinek körét.

Három neve volt. Valódi nevén szerepelt azok előtt, akik nem csinálnak semmit, színtelen szerelmi ügyekben vergődnek, járják a Rivierát és a vidéki úri házakat, keresztnevükön szólítva egymást. Don Herado de Madero volt a színpadon. A hétköznapi Henry Pelton néven ismerték a bohémvilágban, Spegelt is beleértve. Azt gondolhatná valaki, hogy Spegelnek megérte volna kinyomozni, mit művel John elfoglaltságának hosszú szünetei alatt. Valóban, megérte volna. Előbb-utóbb zsarolásra is fel lehetett volna ezt használni, a zsarolás ugyanis belevág a Spegelek mesterségébe. Spegel azonban nem sokat törődött a dologgal, egyszerűen azért, mert John kimaradásaira és eltünéseire túlságosan is kézenfekvő magyarázatot talált.

Véleménye szerint az ifjú Henry Pelton, a kutyák Herado de Maderója, gyógyíthatatlan iszákosságban szenved. A gyógyíthatatlan iszákosság dolgában széleskörű tapasztalatai voltak, mert azok, akiket szennyes kis életében kihasznált, javarészt ebben a betegségben kerestek menedéket az élet bajai elől. Azt tartotta, hogy az iszákos embert magára kell

hagyni. Valahányszor tehát Don Herado (máskép Pelton) kijelentette, hogy kutyái a jövő héten nem lépnek fel vagy hogy a jövő pénteken a szám kimarad, vagy szombaton és hétfőn nem lesz Londonban, Spegel ennek megfelelően módosította műsorát. Mert Pelton, ha rendszertelenül is szerepelt, nagy szám volt. Tory-párti öreg hölgyek említették előttem, hogy John Maple azért szabhatja meg feltételeit tetszés szerint, mert a «vér parancsol» (a néhai marhakupec és kovács vére). Két ikertestvérük, akik mint a parlamenti munkáspárt vezető egyéniségei nagy pénzt keresnek, legalább is a nyilvánosság előtt azt vallják, hogy John Maple azért van kivételes kedvező helyzetben, mert nemesi vér folyik ereiben (ismét a néhai marhakupec és kovács vére). Én azonban azt mondom, hogy John azért tehette, amit akart, «vághatott» ki napokat, módosíthatott megállapodást s élhetett két külön világban, mert tehetsége volt s ennek birtokában elhatározta, hogy a maga útján jár. Spegel csak a pénzzel törődött s az ilyen emberek minden pénzt megadnak azoknak, akiknek tehetségét megcsapolhatják.

Igy állt John Maple pár évvel a háború után, boldogulva a maga különös módján. Többet keresett, mint amennyit költött, kettős életet élt, rátarti volt s már némi betétje fiadzott egy bankban. Lélekben a dúsgazdag amerikai leány komoly jegyesének tekintette magát, mint ahogy a leány is vőlegényeként bánt vele. A két gyerek közül egyik sem gondolt azzal, honnan veszi a házassághoz a pénzt.

John elméjét még Bónál is jobban foglalkoztatta egy parancsoló s minden mást háttérbe szorító szám : húszezer font sterling, az az összeg, amelyen megválthatná Rackhamet. Bó elméjének előtermében csak

John Maple állt. Akárki mondhatta volna ennek a két gyereknek, hogy életük még egészen bizonytalan. Épp ennek alapján bölcs ember előre megjósolhatta volna, hogy ez a két szerelmes győzni fog s közös életük képtelenségei diadalmas összhangba csendülnek.

V. FEJEZET.

John Maple ügyeinek ebben a nagyon zilált állapotában a téglák még egyáltalán nem illeszkedtek össze s erre semmi lehetőség sem látszott. De nagyon kedvező kilátásai voltak abban az egyetlen dologban, amely az ő korában levő fiúknál egyedül fontos, azonkívül kettős tehetsége volt, amelynek kihasználására is alkalma nyilt. Ekkor Hilda nénitől újabb meghívás érkezett. A legutóbbi év alatt John elég gyakran töltötte a hét végét Rackhamben s nem tudta elkerülni, hogy nénje előtt tovább is leplezze kenyérkeresetének kissé kétes módját. Elmondta, amit a világon senkisem tudott, hogy egy kisebb színpadon kutyákkal lép fel. Hilda néni megborzongott s a részletekről hallani sem akart. A néni azzal vígasztalódott, hogy John majd csak átesik a függetlenségre szomjazó fiatalságnak ezen az őrületén, elvégre is az ő unokaöccséről van szó, aki ismer mindenkit és tisztában van a helyes viselkedéssel.

A néni arra kérte, hogy jöjjön le pénteken, ha tud. John tudatta szándékát Spegellel, mert Spegelnek nagyobb szüksége volt őrá, mint neki Spegelre. Maradt tehát péntek. De előbb még találkozott Bóval s vele is megbeszélte a dolgot, mert úgy értesült, hogy lord Hellup is leruccan Rackham Catchingsbe.

A leány klubjában találkoztak, ahol békességben el lehetett beszélgetni

— Bó, te édesapáddal ismét leméssz Rackhambe. Most én is ott leszek.

— Tudom — válaszolt Bó s kutyája szemébe nézve végtelen szeretettel simogatta az állat fejét.

— Mondták?

— Igen — bólintott a gyönyörű leány.

— Mért nem szóltál róla?

— Mert nem láttalak. Nem is kellett róla szólnom, de nem is akartam — hangzott a kimért válasz.

— Nem panaszkodom, de, látod, meglepett volna, ha lemegyek Rackhambe s tudtomon kívül ott talállak.

— Erre a meglepetésre számítottam is — mondta Bo.

— Jó — mondta John kissé atyáskodó hangon, — de számolni kellett volna velem is. Hilda néni nem tudja, hogy ismerősök vagyunk.

— Majd megtudja — jegyezte meg közönyösen Bó. — Apa elmond neki mindent.

— Én egy nappal előbb indulok, mint ti — szólt John.

A leány bólintott. John kivette zsebéből nénje levelét.

— Mondd, Bó, ki ez az Amathea, akiről itt szó van? Ismered?

— Nem — felelte a leány kurtán.

— Hasonló az esetem — állapította meg a szerelmes ifjú.

— Gyerünk tovább! — mondta Bó és sóhajtott.

— Szóval ez a hölgy is ott lesz, meg a férje, nem tudom, hogy hívják. Aztán ott lesz lord Hambourne. Azt hiszem, ennyi az egész. Lord Hambournet isme-

rem. A világháború alatt pszichológiai szakértő volt. Egyébként előadó az oxfordi egyetemen.

A sarokban, ahol külön ültek, Bó mind a két karjával felkönyökölt az asztalra, két tenyerébe fogta arcát s tágra nyitott szemmel nézett párjára. Egyszerre felgyulladt szemében az emlékezés.

— Amathea? — ismételte. — Az az öreg Bruvish mama.

— Ugyan! — mondta John. Azt akarod mondani, hogy Hilda néni idáig jutott?

A leány bólintott.

— Igen, — mondta, — most már emlékszem. Ő az egyetlen Amathea London egész területén. Olyan hurkanyakú nő.

— De mi a csodának mennek le ezek Rackhambe? — érdeklődött John.

— Vadászni — hangzott a válasz.

— Ki akar vadászni?

— Bruvish mama meg édesapám. Mind a ketten.

— Vadászni, de kire? — kérdezte kissé megütődve John. — Csak nem Hilda nénire?

Bó szája szélén incselkedő mosoly jelent meg.

— Egyikük Hilda nénire vadászik — jelentette ki Bó. — De vadásznak mind a ketten. Jobban mondva, a másik halászik.

— Mire halászik? — kérdezte John kissé fáradtan.

— Rackhamre. Ez Amathea — mondta Bó s halkabbra fogva hangját, hátradőlt a székben.

— Jóságos Isten! — tört ki John.

— Igazad van — vélte Bó.

John arcán a szenvedés kifejezése futott végig. Bó újra megszólalt.

— Most fölibéd kerekedtek, jó kutyabarát — mondta.

— Ki kerekedett fölibém?

— Az alkudozók — mondta biccentve Bó. — Igaz, hogy nem nehéz ember egyik sem.

— Nem értem egészen — vallotta be John.

Bó kezdett már türelmetlenkedni.

— Mért nem teszel ajánlatot harmadiknak te is? — kérdezte a leány. — Élsz-halsz azért a házért.

— Bó, — szólt John komoly, majdnem tragikus hangon, — az volt a tervem, hogy megtakarítok minden garast, félholtra dolgozom magam, aztán a pénzzel elmegyek Hilda nénihez. Amikor most azt mondtad, hogy édesapád és az öreg Huggins is érdeklődik . . .

Bó fe'tartotta egyik ujját.

— Értsd meg jól, fiam — magyarázta Bó. — Apa nem bolondul a házért, de őt irányítani fogják. Értesz?

— Nem — válaszolt kissé bambán John. — Nem értem.

Bó sóhajtva állapította meg, hogy a férfiak ostobák. De mivel legjobb hite szerint neki kellett vigyáznia Johnra, türelmesen és elégedetten folytatta :

— Rackham büszke úrnője kívánhat akármit, édesapám az ifjúság iránti szeretetéből teljesíti kívánságát. Nem utasít vissza semmit. Várj, amíg együtt látod őket. Különben is ezt ő maga mondta nekem.

— Jóságos Isten ! — hüledezett ismét John, de most nagyobb nyomatékkal és borús csodálkozással.

— Ne emlegesd Isten nevét annyiszor — szólt a fiúra a leány. — Hagyd ki nevét a játékból. — Jóindulattal és nyugodt diadallal nézett a fiú szeme közé.

John feje kóválygott. Túlságos gyorsan halmozódtak össze a dolgok. Aztán hogyan tudhatta ezeket

Bó, amikor ő, a ház fia, nem vett észre semmit. Büszkesége meg volt sértve.

Ha John kissé bölcsebb, akkor örömmel tanulta volna meg kora ifjúságában azt, amit mások későn tanulnak meg: hogy a nők ismerik az elme titkos működését, de a férfiak nem. Nők kormányozzák a férfiakat s a legokosabb férfiak azok, akik tanulnak a nőktől.

— De mit szól mindezekhez Hilda néni? — kérdezte John, amint megdöbbenéséből kissé magához tért.

— Egyelőre nem sokat — adta meg a felvilágosítást Bó. — Apa kissé félénk ember. Ő még nem mondott semmit. De majd megoldódik a nyelve s ha úgy találja, hogy Hilda néni árai kedvezőek, kétszer sem vizsgálja meg számait. Úgy értem a követelését, a becslését. Jómagam azt tartom, hogy a ház rettentő drága.

John Maple elméjén a következmények zuhatagja száguldott keresztül. Hilda néni, mint anyós, félelmesnek ígérkezett. Aztán megvígasztalta az a gondolat, hogy Bó akár tíz hozzá hasonló anyóssal szemben is megáll a sarkán... De ha lord Hellup azzal a tervvel foglalkozik, hogy megkésve újabb házasságra adja a fejét, ez annyit jelent, hogy Rackhamben fog lakni... Nem... nem... Hilda néni valószínűleg elsősorban pénzre horgászik s azt meg is keríti. Lord Hellup még így is benne marad a vásárban, már pedig hogyan versenyezhetne ő, John, ilyen gazdag s ilyen terveket forgató emberrel? Ha a másik milliomos is töri magát a ház után, akkor a dolog reménytelen.

— Biztos, hogy Hugginsék érdeklődnek Rackham iránt? — kérdezte végül.

— Csak az asszony érdeklődik. Lady Mere de Beaurivage. Amathea. Nem is titkolja. Úton-útfélen erről beszél. Hilda néni is így vett szándékáról tudomást.

— Akkor igazán vége mindennek — jegyezte meg szegény John. — Ha mind a ketten akarják a házat, akkor az égig felhajtják az árát. Lecsúsztam. — John csüggedten dőlt hátra a székben.

Bó nyugodtan mosolygott a fiúra.

— Neked is meg kellene próbálnod — mondta. — Milyen árat tudnál kínálni?

— Azt akarod mondani... — kezdte tamáskodva s növekvő haraggal John, — hogy te felajánlod nekem a?... — Hetek óta most először gondolt arra, hogy Bó vagyont örökölt anyjától.

— Ugyan, ugyan... — válaszolt zavartalanul Bó. — Én nem ajánlok fel semmit. Te teszel ajánlatot, barátom.

— De nekem semmim sincs — állapította meg John.

Bó unottan sóhajtott.

— Elárulom a világnak, — mondta, — hogy te vagy a mesebeli együgyű kisleány öccse. Okos ember előbb vesz, aztán elad. Legalább is Isabeau Hellup így csinálja. De itt van egy csodálatos fiú, aki előbb elad, aztán vesz. Bizony.

— Nem értem — mondta John.

— Nem érted? — turbékolta rokonérzéssel Bó. — Hát értsd meg így: Vásárolj a kapott pénzzel, ha ugyan megkaptad; az eredmény, hogy pénz nélkül maradsz. De ha pénz nélkül vásárolsz, akkor nincs kiadásod egyáltalán. Rendben van minden. Megértetted? Mit ér Catchings?

— Az Istenért, Bó — pattant fel John — ne

nevezd Rackhamet Catchingsnek! . . . Most, hogy elcsúfították az egész házat, nem tudom, hogy Rackham mit ér. Nem is törődöm vele. Mihelyt húszezer fontom lesz, húszezeret fizetek érte. Akárki megérti, hogy ennyivel tartozom Hilda néninek — jobban mondva elhunyt férjének — s ha kifizetem, örök időre jogom lesz Rackhamre. Ezt meg is fizetem, de egy garassal se fizetek többet, mihelyt pénzt szerzek . . . A jó Isten tudja, mikor szerzek . . .

— A pénz már kezedben van — mondta Bó.

— Úgy gondolod . . . ? — mondta John mogorván összeráncolva homlokát, abban a gyanuban, hogy a leány akar segíteni rajta.

— Tévedsz. Nem gondolok sem magamra, sem apára. Csak azt tudom, hogy akárki szerzi meg Rackham Catchingset 20.000 font sterlingért — bocsánat, csak Rackhamet akartam mondani — 10.000 fonttal, sőt talán 20.000-rel is többet kap, mint amennyit az egész ér. — Öröklött üzleti tehetségével Bó megmagyarázta a nemes gyermeknek, hogyan kell venni minden pénz nélkül és hogy a modern világban sokan nem azzal vásárolnak, amijük van, hanem amit mások ostobasága, tévedése és meggondolatlansága nyujt. Ha John ráveszi nénjét arra, hogy elfogadjon 20.000 fontot a sussexi házért, ha az opció írásban van és biztos, akkor a legravaszabb ügyvéd sem találja a 20.000 font biztosítékot kevésnek.

— De Hilda néni ebbe nem megy bele — állapította meg Bó s a fejét rázta. — Bolondok vagyunk mind a hányan. Hilda néni is nagy bolond, de mégsem ekkora. Bizony, fiam. Szerződéseket így csinálnak.

John fejében derengeni kezdett.

— Felajánlok Hilda néninek 20.000 fontot — mondta határozottan — s rajta leszek, hogy így vagy amúgy ezt az összeget meg is kapja. De egy garassal sem többet. Mihelyt ez megtörténik, Rackham az enyém.

— Bátor fiú vagy — állapította meg gyöngéden Bó. Aztán szó nélkül felállt, az íróasztalhoz lépett s egy csomó tiszta papírral, tintatartóval és tollal tért vissza.

— Feje nincs a papírnak — mondta mindenre gondolva Bó. Aztán írásba kezdett, de John tájékoztatására minden szót halkan ismételt.

Splendid Hotel.

— Innen írod a levelet. Aztán folytatod.

Kedves Hilda néni!

Gyakran beszéltünk erről a tárgyról s attól félek, hogy a dolog kellemetlenül érinti . . . (Helyes Johnny? Kellemetlenül érinti, ugy-e? Szegény, öreg néni!) *De ismeri érzéseimet s így nem hallgathatok tovább. Ezért írok s fektetek le írásban mindent. Bizonyára emlékszik, hogy amikor először ajánlottam Rackhamért 20.000 font sterlinget, kinevetett.* (Ugy-e, kinevetett, Johnny?)

— Inkább mondhatnám, kigúnyolt — válaszolt a hat kutya ura. — Kegyetlenül, hidegen kigúnyolt. Azt mondta, hogy húszezer pennym sincs.

— Ez tévedés — válaszolt Bó. — Hiszen az a gyűrű, amit tőled kaptam, többet megér. — Bó az itatóson gyorsan kiszámította, hogy húszezer penny hány font, aztán a fejét rázta. — Negyedrésze sincs. Akárhogy is, húszezer pennynél többet megérsz, ugy-e Johnny?

A fiú bólintott.

— De húszezer fontot egyelőre nem. Nem baj.

Csak tovább a tánccal. Az öröm később marad. — Bó folytatta az írást.

Most komoly ajánlatot teszek Rackhamre. Húszezer fontot adok érte. Tíz százalékot kifizetek ajánlatom elfogadása pillanatában, a többit az üzlet lebonyolítása után. Vagy ha úgy tetszik a csatolt váltók ellenében háromhavi részletekben.

Szerető unokaöccse.

Bó diadalmasan pillantott barátjára.

— Igy kel levelet írni, Johnny.

John Maple ámulattal nézett a leányra.

— Hogy ehhez is értesz! A te korodban.

— Ez most rendben van, fiam. Könyvből tanultam én ezt, de a címét már elfelejtettem. — Bó az okirat felső bal sarkába odaírta: «Melléklet». — Legjobb — tette hozzá —, ha veszel egy kis piros papírcsillagot, meggumizod s a «melléklet» szóval felragasztod a boríték külsejére. Igy szokták.

John Maple ámulata fokozódott.

— Most gyerünk azzal a melléklettel, Johnny. Gyerekjáték az egész.

Új papirost vett elő, írni kezdett s megint fennhangon ismételte a szavakat

Kedves John,

leveledet megkaptam. Komoly fontolóra vettem azt az ajánlatodat, hogy húszezer fontot kínálsz Rackhamért s úgy határoztam, hogy ajánlatodat elfogadom.

Szerető nagynénid.

— A szaggatott vonalon kell majd aláírnia.

— Bó — vallotta be őszintén John — kezdek félni tőled.

— Úgy is való. Most fogd, Johnny, ezeket a papirokat s mihelyt kilépsz a kapun, rohanj egy sokszorosító irodába, irasd le az egészet három példányban s az első példányt a melléklettel együtt küld el Hilda néninek. A másik két példányt tedd el. Még mielőtt Rackhambe érnél, nagynénid megkapja a levelet. A holnapi első postával a kezében lesz, tanuja lehetsz hát az első hatásnak. Az ilyesmi mindig jó. Mi másnap érkezünk s akkor az összeesküvés szorosabbra fonódik. Engedelmeskedsz, kutyák barátja?

— Ó, igen — válaszolt zavaros fővel John. — Teszem, amit mondasz, de miért fogadná el Hilda néni az ajánlatot, amikor annyi idegen pénz lesz előtte?

Isabeau Hellup hátradőlt s összekulcsolva kezét kitekintett az ablakon a parkra. Arca más árnyalatot öltött s áhítatos színezetet vett fel.

— Remélem, a Mindenható nem sújt le rám nagyon keményen — mondta sóhajtva. — Erkölcsi értelemben Rackham a tied, ugy-e?

— Igen — válaszolt John kissé mogorván.

— Akkor azt hiszem, helyesen cselekszem . . . jobban mondva cselekszünk . . . Emlékszel, egyszer elmesélted, hogy a hasbeszéddel milyen sikered volt? Amikor a Bakeham hajó fedélzetén éjjel megszólalt a kémény . . .

— Emlékszem — mondta John.

Bó előbbre hajolt és suttogni kezdett.

— Arra is emlékszel, hogy Hilda néni kísértetet akart Rackham öreg falai közé. Említetted, hogy milyen méregbe jöttél. Az idei télen volt. Épp azután, hogy elköltöztél tőle.

— Igen — mondta John. — Még most se szívesen gondolok rá.

Bó még halkabbra fogta hangját.

— Mint kísértet jelenünk meg előttük — határozta el Bó. — Rájuk ijesztünk alaposan, aztán, Johnny — a leány hódító mosollyal dőlt hátra — Rackham egyetlen szóra a tied lesz.

— Nem értem — vallotta be a fiú.

— Majd megérted — mondta bólintva a leány.

Tömérdek apró gyémánttal kirakott, különös formájú, hatszögletű karórájára pillantott, melynek számlapja is nagyon kicsiny volt. Aztán hirtelen felállt s magához rántotta Bitangot. Együtt hagyták el a klub helyiségét.

— Hát, pajtás — mondta gyengéden elbúcsúzva az utcán — találkozunk a Khyber-szorosban. — Ezt a szólást valami könyvben olvashatta. Nem is tudta, mennyire illett a helyzetre. Aztán dolgára ment.

John megtette azt, amit a leány parancsolt. Mindenekelőtt elment a Splendid-szállóba. Ott cégjelzett papirost kért s lediktálta a két iratot annak a fiatal hölgynek, aki a vendégek leveleit gépelni szokta. Aláírta saját levelét s a melléklettel együtt elküldte Hilda néninek. Ez csütörtökön történt. Másnap délután kellett volna leutaznia Sussexba. Akkorára levele már nagynénje kezében lesz. Az első reggeli postával megkapja.

Ideje lesz majd «megfigyelni a hatást», még mielőtt újabb huszonnégy óra multán megérkezik a három lord, köztük a két milliomos. Arra is kíváncsi volt, hogy saját maga milyen szemmel fog nézni a házra, amely eltökélt szándéka szerint Bó és az ő otthona lesz.

Lord Hambourneről John tudott egyet-mást, mert

gyermekkori, svájci angol barátainak egyike, aki az Orielbe járt, mindig nevetve emlékezett meg róla. A fiúk általában Hambonenak* nevezték. Nem valami elmés tréfa, de tehetségét elég jól jellemezte. Nem nagyon szerették a lordot. Otromba fickónak találták s az a hír járta róla, hogy kémkedik. Dadogását megbocsátották, mert ez hivatásával járt együtt. De nem bocsátották meg neki azokat a cikkeket, melyek az egyetemről a londoni Sárga Sajtóban megjelentek. Mindenki tudta, hogy ezek a cikkek kerülő úton a kitűnő professzortól származnak. Nem szerették szédelgő, nyegle természetét sem. Szédelegni többféleképen lehet, de lord Hambourne szédelgése már több volt, mint amennyit az egyeneslelkű hallgatók kibírtak. Nem sejtették, hogy a porhintésnek ezen a területén lord Hambourne a felét sem olvasta annak, amit kontinentális kartársai elolvastak. Az a homályos érzés bántotta őket, hogy itt valami nincs rendben. Nem is volt, különösen ami a történelmet, bölcseletet és az ősi tanszékkel összefüggő egyéb dolgokat illette.

John nem látta egész világosan, miért hívott meg Hilda néni ilyen szegény embert a döntő fontosságú találkozóra. De Bó megmondta. Hilda néninek két oka volt rá. A lord mégis csak lord s jelentősebb lordokat nem könnyű a Rackhamhez hasonló házakba csalogatni, aztán lord Hambourne családja — bizonyos értelemben — ősi volt, ami kétségtelenül megteszi hatását a másik két lordra.

De ki volt lord Mere de Beaurivage? John Maple a maga fiatalos tudatlanságában és ostobaságában, — amint az tudatlan és ostoba ifjakkal gyakran meg-

* Hambone = sonkacsont.

esik — egész képtelen következtetésekre jutott. Torz elképzelését a magához hasonló ifjak beszélgetéseiből merítette. Hogy ez a valóságtól mennyire elütött, az olvasó mindjárt látni fogja. John valami közönséges, együgyű karikatúrában számtalan olyan új lordot látott, aki a háború végén szégyenletes vesztegetés segítségével került a lordok házába. Ilyen lord nincs. Ez csak illúzió. John a közönséges emberek tömegében vélte meglátni az «Öreg Bruvish»-nak nevezett egyedet, aki semmiben sem különbözött a többitől. Roppantul tévedett. George Mere, Beaurivage első bárója (ejtsd Bruvish)* egyedülálló jelenség volt.

John elég pletykát hallott a nevezetes emberről s így tudta, hogy annak neve a bárósítás, illetve felsőházi tagság előtt Huggins volt. Kétségtelen, hogy John, aki a hanyatló rackhami birtokról három-négy nemzedékre tekintett vissza, bár első őse marhakupec volt, gúnyosan mosolygott volna George Adolphus Hugginsnak, Mere de Beaurivage első bárójának származásán, ami — véleményem szerint — kiváló példa arra, mennyire nem ismerik az emberek önmagukat és elődeiket. Mert George Adolphus Huggins, amint az olvasó egy pillanat mulva látni fogja, nagyon megérdemelte azt a kivételes helyet, melyet pár száz más emberrel együtt Nagybritannia vezető társadalmi rétegében lépésről-lépésre elfoglalt.

Abból az első érzéséből kiindulva, hogy Rackham eszményi hely, lady de Beaurivage csüngött a ház megszerzésének gondolatán. Abban a formában kívánta, ahogy az téglából és fából építve volt. Hírből tudta, hogy elfogadható áron Hilda eladná házát, —

* Az angol főúri nevek kiejtése sokszor teljesen egyéni s a fonetikustól merőben eltérő.

de Hilda olyan híreket is terjesztett, hogy szenvedélyesen ragaszkodik Rackhamhez s nem szívesen válna meg tőle. Hilda néni utóbb értesült arról, hogy Amathea érdeklődik a vásár iránt. Rackham úrnője tehát nem dolgozott hiába, — de most már sürgette az idő.

Akárhogy is állt a helyzet, John benne volt a kátyuban. A hét végére le kell utaznia Rackhambe, hogy találkozzék a három lorddal. (Mellesleg szólva, mind a hárman csak bárók voltak. Az amerikai invázió óta az angol úriemberek is különbséget kezdenek tenni a bárók, grófok, algrófok és őrgrófok között. A hercegeket mindig is megkülönböztették. De térjünk vissza elbeszélésünk fonalára.)

A három lord . . . Lord Hellup, mint tudjuk, Bó édesapja volt s nem nélkülözte a szellemet. John csodálta és jó lábon állt vele, bár a sokat olvasó ember túlságosan is gyakran idézte Motley művét, «A holland köztársaság»-ot, melynek egyik vagy másik kötetét olcsó kiadásban mindig a zsebében hordta, élvezve azt a hősies magatartást, melyet az egykori holland kereskedők tanusítottak a hivatásos katonák puszta kardjával szemben.

Lord Hambourneról közvetve tudott mindent. Lord Mere de Beaurivaget, mint már mondtuk, balul ítélte meg. De elvégre is nem annyira a fiút érhette gáncs, mint inkább azokat, akik ránevelték, hogy tiszteletlenül tekintsen a nagy emberre.

Elhatározta, hogy össze fog férni mind a hárommal.

De itt az ideje, hogy olvasóim előtt eloszlassam Johnnak lord Mere de Beaurivageról alkotott balvéleményét s ha megengedik, most hű képet adok a bámulatraméltó angol úrról.

VI. FEJEZET.

George Adolphus Huggins a régi Kent-utca egyik kis mellékutcájában az elmúlt évszázad hatvanas éveiben született. A kereskedelmi életbe tizenkétéves korában lépett, mint Jack, vagy egyes verziók szerint Jim nevű apjának segédje. Az öreg Huggins egy kézikocsin gyümölcsöt és zöldségfélét árult a környéken.

Szüleinek korai halála után a fiatal Huggins vette át apja üzletét, amely életének negyvenedik évéig semmit sem fejlődött. Jóval ennek előtte nőül vette Matildát, vagy ahogy később nevezték, Amatheát, egy hasonló foglalkozású úr és hölgy leányát, telt, erős, önálló gondolkodású, fiatal nőt, akire nagyon büszke volt s akinek tanácsát a csere- és pénzüzleteket kivéve, mindenben követte. Nagyjában meg voltak elégedve sorsukkal, szomszédjaikkal nem veszekedtek többet, mint általában szokás s ritkán engedték meg, hogy ezek az összetűzések fizikai erőszakká fajuljanak.

Edward király uralkodásának elején George Adolphus Huggins tehetsége ri ég semmiben sem nyilatkozott meg. London nagy üzleti életében Huggins egyike volt a tömérdek gyümölcsárusnak. De nem sokkal a búr háború vége és Edward király koronázása után jelentkezett benne az a kivételes erő, amely

lappangó állapotban minden nagy ember lelkében él s ha későn is, de végül kitör.

Idővel Huggins urat megválasztották egy igen népes asztaltársaság fizetéstelen titkárának s az új titkár azt találta, hogy 1902 végén tekintélyes tőke van a kezén. Nagyobb összeg volt, mint amennyit saját egész üzleti berendezése megért. Kitűnő tehetségeinek nagy elismerését látta abban, hogy szomszédai ilyen felelősségteljes munkakörrel bízták meg.

Okosan belátva, hogy kár ennyi pénzt kamatozatlanul hagyni, megfogadta egy kissé magasabb társadalmi állásban levő barátjának, egy Kipling-utcai (azelőtt Nelson-utca) zálog snak tanácsát s annak útmutatására betette a pénzt bankba, amíg a pénznek a tagok közt karácsonykor szokásos szétosztása, vagy ahogy a régi Kent-utcában mondani szokták: az «osztónap» el nem következett.

Ezen a ponton egy epizód történt, amelyről tüzetes értesülést szereznem az ellentétes verziók miatt nagyon nehéznek bizonyult.

Kétségtelen, hogy a bankszámlát Huggins úr és barátja, Lawson zálogos nevére közösben nyitották. A maga körében Lawson éveken át panaszkodott, hogy őt becsapták s ez a panasz addig nem szünt meg, amíg jóval a most leírandó transzakció után sir George Huggins (akkor már sir) ügyvédjei megegyezést nem hoztak létre. Lawson úr ismételten, erélyesen kijeletette, hogy a spekuláció az ő tanácsára történt. Hogy tudott volna annak lehetőségéről olyan szegény fickó, mint Huggins? Ő, Lawson, a tippet közvetlenül unokaöccsétől, egy tőzsdeügynök írnokától kapta, idejében értesülvén arról, hogy a Paley-sörgyár és a Gatton-cég egyesülése küszöbön áll.

Lord Mere de Beaurivage erről az incidensről,

tudomásom szerint, soha egyetlen szót el nem ejtett, legfeljebb ügyvédjeivel beszélt róla négyszemközt. Ilyenformán nem volt módom meggyőződni Lawson úr állításainak igazságáról. Barátai azonban hangsúlyozták, hogy a befektetést ő javasolta, abból a rendkívül tiszteletreméltó okból, hogy az asztaltársaság pénze ne heverjen tétlenül, hanem szaporodjék.

A Paley-részvények vásárlására vonatkozó utasítást minden bizonnyal közösben adták ki. Ezek után valószínűleg az történt, hogy Lawson úr távollétében Huggins úr eladatta a bankkal a részvényeket. A nagyon tisztességes jövedelmet, mint arról lord Mere de Beaurivage barátai biztosítanak, méltányosan elosztotta. Lawson úr panaszai abban gyökereztek, hogy a további transzakciókat, amelyekből neki nem jutott semmi, Huggins úr a saját nevében csinálta.

Ezek a további ügyletek nagyon egyszerűek voltak. A nagy pénzügyi tehetség gyakran épp a műveletek egyszerűségében nyilatkozik meg. Huggins úr kezdte visszafizetni teljes összegében az asztaltársaság tagjainak járó eredeti összeget, melyet annak rendje-módja szerint elosztott s karácsony ünnepének közeledtével a tagok általános megelégedésére elszámolt.

A megmaradó haszon 150 fontnyi összegét Huggins úr készpénzben kivette a bankból s lezárta számláját. A bankkal való üzletkötés mindig nyugtalanította kissé, mert titokzatosnak találta, azonkívül úgy érezte, hogy túlságosan is idegen kézbe adja magát.

Meglévő készpénzét egy Winsome Winnie nevű győztes versenylóra tette fel. Nem mintha tájékozva

lett volna a nemes állat képességeiről, hanem mert a ló neve emlékeztette egyetlen gyermekének, a néhány év előtt elhúnyt kisleányának becenevére. Kockáztató kedvét nem rendítette meg az, hogy a könyvesek a lovat ötvenszeres odsszal kínálták. Nyereségét kétfelé osztotta: kétharmadrészét megtartotta, egyharmadát pedig egy másik lovon vesztette el, amelynek nevét nem tudtam kinyomozni. Kedvét vesztve a turf-szerencse tüneményes forgandóságán, Huggins úr némi habozás után a többi pénzt saját céljaira tette félre. Majdnem ötezer fontról volt szó. A könyvestől kapott nagy bankjegyeket egy ütöttkopott kis japán dobozban őrizte, melyet különös gonddal zárt be, de azért napjában háromszor-négyszer megnézte, hogy a pénz megvan-e.

Nehéz lett volna elképzelni, hogy jó szerencséjének híre el nem terjed. Négyszemközt nem egyszer felkereste egy-egy szomszéd, aki tekintélyes kamat ellenében sürgős kölcsönt kért. Mivel pedig bőséges alkalma volt megítélni bódés-társainak körülményeit, kellő megfontolás után ki is segítette barátait. A kölcsön rövidlejáratú volt, rendesen egy hétre, legföljebb két hétre szólt s Huggins minden shilling után heti egy pennyt számított, nagyobb ügyfeleknél, külön kedvezményképpen, egy shillinget minden font után.

Lassankint kis is terjesztette műveleteit. London délkeleti részén a bódések számára ő volt a Bank. Tevékenységébe idővel bevonta az üzlettulajdonosokat is.

Huggins úr legfőbb erénye az óvatosság volt. Minden kölcsönkérő abban a hitben ringatta magát, hogy a kölcsönnel egyéni szívességben részesült, bár Huggins úr nem mulasztotta el megjegyezni, hogy isme-

retségeinek köre rohamosan bővül s az üzleti órákon kívül is sokan felkeresik, kivált szombaton. Mint afféle okos ember, vagyona növekedtével sem fitogtatta gazdagságát. Feleségének, Matildának (a későbbi Amatheának) dícséretére vált, hogy keveset költött öltözködésre, bár nem tudott ellenállni egy rendkívül szép strucctollnak, melyet egyik szomszédnőjének, Careynénak üzletébe n látott. Careyné szokott dolgozni, javítani, tisztítani, fordítani és máskép kezére járni a környék hölgyeinek. A dolog már azért is kisértő volt, mert Hugginsné nem egyszer segített Careynén, ennélfogva kedvezményes árra tarthatott számot.

A magánbankár foglalkozása, amelynek most Huggins úr nekivágott, jövedelmező addig, amíg bizonyos korlátokra szorítkozik. Mihelyt ezeket túllépi, nemcsak külön klientélára van szüksége, westendi hivatali helyiséggel s tekintélyes szervezettel, hanem komoly kockázatot is vállal. Ismernie kell a gazdagok világát, különösen annak ifjú tagjait, engedélyt kell szereznie s alig kerülheti el, hogy okkal-móddal meg ne jelenjék a bíróság előtt. Huggins úr tehát nagyon okosan cselekedett, amikor elvetette ezeket a direkt módszereket. Egy-egy hetet ügyeinek elintézésével töltött, szívós eréllyel kötve meg minden üzletet, de szorgalmasan tett-vett bódéjában is, mintha nem történt volna semmi.

Betegség ürügye alatt (törvényesen megengedett fortély) üzletvezetőt állított boltjába, majd eladta a szerény kis bódét, amely vagyonának alapja és zöldségben, gyümölcsben még mindig elég élénk kereskedelem forrása volt. Nem sokkal utóbb feleségével együtt egyik északi kerület szélén kis villát bérelt, ahol régebbi barátai nem igen zavarták. Új

életkörülményeinek megfelelően öltözködve itt megbízható, új ismerősökre tett szert, beleértve Percy Hay tisztelendőt, a helyi lelkészt is. Mert most már feleségével együtt az anglikán egyház tagja volt s annak istentiszteleteit rendesen látogatta is.

George Huggins minden nap reggel bevillamosozott a Citybe s esténkint legtöbb kartársánál hamarabb tért otthonába. Hivatali helyisége eleinte nem volt. Később, óvatos puhatolódzás után, társult egy Jeffreys nevű vállalkozó szellemű ügynökkel, aki az Ágostonos-utca egyik házának második emeletén működött. Ez a cím jó volt arra, hogy ott vegye át s onnan küldje szét levelezését, lebonyolítsa telefonutasításait s a helyszínén kísérje figyelemmel a piac menetét.

Olyan emberre nézve, aki később oly gyönyörűen boldogult, nem szégyen, hogy az első két évben tőkéjének összege kissé megcsappant. A Paolo-bányaüzletben csalódott s méltán ette a méreg, amikor barátja, aki azt jósolta, hogy a részvények emekedni fognak, új Rolls-Royce-kocsin jelent meg, miután a saját részvényeit idején eladta. Tévedett a Villamos Részvények sorsának megítélésében is, mert a politikusok közt ekkor még ismeretsége nem volt. Nem sokkal utóbb azonban sikeresen fogta meg a romániai államkötvényeket. Csak pár ezer kötvény forgott szóban, de ez is elég volt arra, hogy többre vigye, mint a Cityben való letelepülése elején. Aztán következett életének nagy üzlete, amelyre joggal volt büszke. Mivel erről nem mindenki tud, beszámolok róla.

A világháború előestéjén történt. Jeffreys úr épp ebédelni ment. A telefon megszólalt s egy Hang azt kérte, hogy késedelem nélkül s az áremelkedés biztos reményében vásárolják össze nagy tételben három

fegyvergyár részvényeit, a különbözetre nyissanak számlát, ugyanakkor árzuhanásra spekuláljanak két idegen állam kötvényeiben s kisebb befektetést tegyenek egy addig német vezetés alatt álló kontrolltársaság papírjaiban. A Hang tartózkodás nélkül, teljes bizalommal világította meg értesülése természetét s két nagybefolyású politikusra hivatkozott, végül pedig kikötötte a haszonból való százalékos részesedését. Csak ezek elmondása után (pedig a dolog jó két percig tartott, holott a Hang nagyon mohó, sőt izgatott volt) kérdezte meg, Huggins úr némaságától nyugtalanítva, hogy a helyes számmal beszél-e. Huggins úr nem látott rá okot, hogy be ne vallja: nem s egyetlen további szó nélkül letette a kagylót.

Ostoba, modern felfogás a nagy pénzemberek lángelméjében keresni az okát annak, hogy hirtelen nagy vagyonra tettek szert. Sikerük oka a véletlen, melyet többnyire a becstelenség szennye is érint.

Ezt a modern felfogást irígységből és tudatlanságból származó rágalomnak tekintem. Mert ha a rágalmazók valóban ismernék a rágalommal illetett férfiakat, akkor lehetetlen volna tagadniok, hogy a tehetség különbözteti meg a többi embertől a Történelem kimagasló nagy alakjait.

Amit George Huggins ezzel az emlékezetes pillanattal összefüggően tett, az példaszerű.

Mialatt a hallgatót bal kezével pár percig füléhez tartotta, a jobb kezében tartott ceruzával gyorsan leírta a részvények nevét, árát, várható áremelkedését, dátumát.

Irodájából azonnal távozott. Egy hét mulva egész Európa lángban állt, s a borzalmas szerencsétlenség azzal indult meg, hogy George Huggins nagyon sze-

rény vagyona kezdett időnk legnagyobb vagyonává növekedni.

A nagy ember megdöbbent. Az első hatalmas összeg oly egyszerűen, olyan gyorsan, olyan természetesen s olyan lenyügöző számokban folyt a kezéhez, hogy azt sem tudta fiú-e vagy leány. Amikor kissé lecsillapodva, első osztályú vasúti kocsiban száguldott palmers-greeni lakása felé, egész sereg vad terv kóválygott agyában, amelyek megvalósulás esetén, elismerem, vagyoni romlásba ránthatták volna. Feleségének józan érzéke mentette meg s ezért örökre hálás volt neki. Amikor hazaért, Matilda épp kedvenc ételét, a sajátkészítésű hagymás pacalt fogyasztotta (a cselédnek aznap kimenője volt) s egy korsó ginnel kevert kitűnő barna sört kortyintgatott hozzá.

George Huggins megosztotta vele a lakomát s utána részletesen beszámolt neki a hírekről. A jövő tervét az asszony készítette el.

Milyen okos is volt az asszony! Egyszerűen azt ajánlotta férjének, hogy fektesse a pénzét angol államkötvényekbe. Matilda bízott Angliában. Meg volt győződve, hogy a háborúnak pár hét mulva vége lesz s Anglia marad felül.

Közben, ha majd a dolgok leülepednek és megismerkedik azokkal, akik az események szálait kezükben tartják (ilyen vagyonnal könnyű lesz), óvatosan fektesse be pénzét többfelé, így gyarapítva nagy vagyonát. De a legfontosabb a biztosság. Most már révben vannak mind a ketten. Ez a lényeg. Magukban némán gondoltak arra, hogy örökösük nincs.

A többi már könnyen jött. George Hugginsról beszélni kezdtek. Modorának egyszerűsége és szívjósága feltűnt. Családok, amelyek véletlenül régebbi vagyon

birtokában voltak, a Huggins-házaspárt ostoba habozás nélkül asztaluknál látták. A Belle Vue-kórház javára George Huggins saját nagylelkű elhatározásából olyan hatalmas alapítványt tett, hogy az illetékes minisztérium javaslata ellenére nem lovagi, hanem baroneti méltóságot kapott. A négyéves élethalálküzdelemben már mint sir George és lady Huggins tettek meg a hazáért mindent, ami tőlük telt. Még a háború vége előtt, néhány sorsdöntő héten át, sir George töltötte be az egyik legfontosabb miniszteri tárcát. Elődje egy fűszerkereskedő világcég tulajdonosa volt, utána pedig az emelkedő értékű tengerparti üdülőhelyek egyik legravaszabb telekspekulánsa következett. Tárcájától csak azért vált meg, mert a hivatali munka megviselte öregedő idegeit. Amikor az állandó tevékenységgel járó közélettől visszavonult, a lordi méltóságot természetesen elfogadta.

Hogy címe mi lesz, nem sokat törődött vele. De mikor Mere Bruvishban, a berkshirei grófságban (a háborús építési nehézségek ellenére) szép kis Jakabstílusú házat építtetett, címertani tudósok figyelmeztették, hogy régi francia okiratokban a község nevének kiejtése az eredeti francia formára, Beaurivagera utal. Igy lett a jeles és (azt hiszem, mondhatom) nagyon tipikus brit üzletemberből George, Mere de Beaurivage első bárója.

Figyelemreméltó jelenség, hogy a lord a kitüntető rangemelés ellenére is megőrizte egyszerűségét. Igy pl. ragaszkodott az egyszerű Mere de Bruvish — vagy szimplán Bruvish — kiejtéshez, ahogy a községet is nevezték. A hét végét rendszerint itt szokta tölteni. Munkába került a lordot rábeszélni arra, hogy nevében a «de» szócskát csak kis «d»-vel jelezze vagy hogy

a viszonyszót a főszótól, a Beaurivagetól, elválassza. Nem igyekezett más angolsággal beszélni, mint amit gyermekkorában megszokott s aki ismeri nemességünk büszkeségét, bizonyára nem kételkedik abban a megállapításomban, hogy az egyszerű nyerseséggel beszélő embert épp úgy fogadták, mintha a legfinomabb színpadi hangsúllyal ejtette volna ki szavait.

Ismerőseiknek egyre szélesedő körében Beaurivage-ék örömmel fedeztek fel olyan igazán bizalmas jóbarátnőt, mint Hilda Maple. Rackham úrnőjében volt valami meleg és őszinte szeretet lady Mere de Beaurivage iránt, melyet Matilda — most már Amathea — az előkelőbb társaságban gyakran nélkülözött. A lady otthonosnak érezte Rackham légkörét. Megcsodálta, hogy a tiszteletreméltó falak közt — az Ős csak nemrég került oda — milyen szépen egyesül a modern komfort az ódon tradicióval s gyakran mondta férjének, hogy ha valaha illő kastélyt építenek, akkor a rackhami kastélyt tartják szem előtt.

A sussexi grófság iránt mindig különös vonzalmat érzett ; talán azért, mert egyszer kora ifjúságában egy elemi iskolával levitték a brightoni tengerpartra vagy talán azért, mert egyik nagybátyja női lovászmester volt a király byfieldi nagy istállóiban.

Száz szónak is egy a vége, Rackham Catchingset Amathea szinte második otthonának tekintette. Jól esett neki, hogy Hilda úgy viselkedett mintha testvére volna. De négy-öt hétvégi látogatása alatt John Maple-lel sohasem találkozott. London gazdag házaiban a fiú csak egyszer látta a házaspárt (akkor is távolról) több vendég közt. A szegény öregúr a palota néhány sor fárasztó lépcsőjének megmászásától roppantul áthevült s erősen lihegett.

VII. FEJEZET.

John Maple tehát hét végére leutazott Hilda nénihez. Ismét könyörtelenül Spegel nyakára tette a lábát s kijelentette, hogy csütörtök után nem lép fel, de kárpótláskép megígérte, hogy kedden elmegy vele a vidékre.

Igérete szerint pénteken utazott Rackhambe. Mint mindig, az állomáson most is felháborodott, mihelyt az autót és a francia soffőrt megpillantotta. Az öreg kocsist szerette volna látni (aki már rég meghalt), és az öreg lovat (amely már szintén elhagyta az árnyékvilágot). Most is bántotta Rackham Catchings homlokzatának hamisított, korszerűtlen falécezése, amint felhajtatott a ház elé. Nagyon rossz hangulatban volt.

De az az elhatározása, hogy ha törik, ha szakad, megszerzi a húszezer fontot, szívében hideg vassá változott. Ez volt legkeményebb akarata. A dolog most már nem is lógott a levegőben. Isabeau elvetette a hurkot. A túlságosan is gyors, költséges kocsi közönyösen elsuhant a méltóságos öreg fák között, s amint a hajdani ház egykor pusztuló homlokzata előtt, az új felhajtón, a szerencsétlen új kapu felé tartott, John úgy érezte magát, mintha a húszezer font máris a zsebében volna s mihelyt nénjével találkozik, lába elé vethetné.

De a házban nem találkozott vele. Az ateista francia soffőr, aki idáig elhozta, vidáman mosolygott rá, de alárendelt szolgai helyzetéhez képest modora túlságosan is önérzetes volt. A kocsi elejéről úgy nyujtotta le az útitáskát, mintha egyformák lennének. Tűrhetetlen! Nyugtalansággal, de egyúttal megkönnyebbüléssel hallotta, hogy nénje kinn jár s egykét óra hosszat nem is tér haza. Otthonosabb érzés volt Cortonnal találkozni s a ház öreg barátjával váltani pár szót. Maradék idejét azzal töltötte, hogy végigjárta a szobákat s vagy huszadszor megállapította, mi áll még úgy, ahogy távoli gyermekkorában állt s mit mozdítottak el.

Sokat elmozdítottak, de nem mindent. A tanulószoba a régi volt, de ide hordták össze az útitáskákat, skatulyákat, mintha csak gazdátlan lim-lom volnának. A faoszlopos, fatetős XVIII. századbeli egyszerű kis előcsarnokot hátsó bejárattá fokozták le s a hozzávezető kocsifeljárót most ellepte a moha és a fű, bár földje a régi kavicsozástól még mindig kemény volt.

A ház régi főlépcsője — mennyire szerette az ósdi, faragott kis oszlopocskákat! — most az emeleti hálószobák és folyosók hátsó feljáratává törpült. Az új főlépcső, mely az új hallból kanyargott felfelé, vegyi úton sötétre színezett, hivalkodó, új tölgyfából készült.

Maga a hall színpadi díszletnek is bevált volna. John maga elé képzelte, mi mindent romboltak le, hogy helyet teremtsenek a nagy új szobának. Mosolygott arra a gondolatra, hogy az egész nem volt egyéb, mint egy bevakolt, nagy, üres, kopár hodály, ahol mindenféle háztartási holmit tartogattak, sőt apja idejében a sörös hordócskákat is ide gurították

be. Emlékezett rá, hogy kerékpárját is itt őrizte s milyen büszke volt, amikor először szabad volt karikáznia. Azt sem felejtette még el, hogy apja engedelmével hideg időben ide szállásolta be kis nyulait.

Mindez eltünt. Helyét elfoglalta a régire hamisított tölgyfa s a nevetséges, hamis dátumot viselő, vaskos, nem is angol, hanem balti gerenda, az ebédlőben pedig, ahova gyermekkorában, kivételes alkalmakkor beengedték, a faborítással és damaszttal díszített, régi formájukból a felismerhetetlenségig kiforgatott falak közt a vigyorgó «Ős» és az antiknak nevezett, faragott lábú, sötétre pácolt, hosszú, csúf ebédlőasztal.

Ezt mind meg fogja változtatni.

Olyan biztosra vette ezt, mintha a húszezer font már csakugyan rendelkezésére állna. Huszonháromféves korában az ember képzeletének birodalma végtelen.

Most belépett Hilda néni, nem épp a legderültebb hangulatban. Grófsági családoknál járt látogatóban s ilyenkor mindig úgy érezte magát, mintha nem ütné meg azok mértékét.

Mielőtt útnak indult volna (figyelmességből a kis kocsin ment, a nagyot Johnnak és poggyászának hagyta), elolvasott két levelet, ami szintén kihozta némileg sodrából. Az első John levele és a melléklet volt. Még most is elfutotta a méreg, ha rágondolt. A másikban a litván azt írta, hogy tovább nem várhat. Szégyen-gyalázat! Ostobaság! Hiszen a ház féligmeddig már el van adva. Hilda néni bizonyosra vette, hogy Hellup lord vagy a drága Amathea férje megveszi. Valószínű, hogy a kérdés ennek a hétnek a végén már el is dől. Az a boltos még várhat. Csak azért

csinál ilyen hű-hót, hogy újabb megrendelést kapjon. Már pedig Hilda néni eltökélte, hogy nem kap.

A litvánnak ez a lebecsülése azonban szűkkeblű és oktalan dolog volt. A litvánt csakugyan szorította a kapca. Mert az olyan litvánok, akiknek nyugateurópai adósaik vannak, gyakran maguk is adósok nagyobb litvánoknak. Ilyen volt ennek a litvánnak helyzete is. Ahogy én tudom, még ez a nagyobb litván is adósa volt egy roppant nagy litvánnak, míg végre ezen a vonalon eljut az ember a nagy newyorki pókhálóhoz, mely előtt manapság még Frankfurt és London is meghajlik.

Akárhogy van is, ezért a nyomorult pár ezer fontért a litván arcátlanul lármázni kezdett s haladékot nem tűrő levelet írt. A fizetési határidő a jövő hétre esett. A boltos tiszteletteljes hangon, de sürgősen választ kért. Nem kapott a nagyságos asszony foglalót a kastélyra? Nem tud írásban felmutatni valamit, amit ő viszont felmutathatna másoknak? (Mert a litván ebben a dologban egészen őszinte volt, mint ahogy szokott lenni néha, ha jónak látta.) Igazán nagy szüksége van a pénzre. Nincs oka úgy tűntetni fel a dolgot, mintha nem volna. Épp ellenkezőleg. Valójában a litvánnak nem volt a pénz annyira sürgős, mint ahogy elsírta.

Irást szegény Hilda néni nem tudott volna felmutatni. Elvégre is nem árulhatta el, hogyan fejezi ki egy amerikai üzletember növekvő hódolatát egy finom angol asszony iránt, aki annyi idős sincs, mint ő. Azt sem köthette mások orrára, hogy egy koalíciós lord fel sége mennyira vágyako ik egy nyugodt, vidéki hely után.

Nem válaszolt a levélre. Halogatta az írást. És ingerültsége ettől csak nőtt.

Ebben a kedélyállapotban — Hilda néni el volt keseredve, John pedig a maga hite szerint nyugodt és szilárd volt, de valójában még nagyobb keserűség fojtogatta, — mondom, ebben a kedélyállapotban találkoztak. Hilda néni teát öntött Johnnak. A fiú össze-vissza beszélt Londonról és látva, hogy felindult nővel van dolga, elmondta, milyen szorongással tolta ki a színpadon való fellépésének idejét csak azért, hogy Rackhamban tölthessen pár napot. Hilda néni kirobbanva azt válaszolta, hogy tudni sem akar az életnek erről a rettenetes oldaláról, mire John azt mondta :

— Helyes ! Helyes ! Nem tesz semmit, higyje el.

Hilda néni mindent elkövetett, hogy vendégeinek a vidéken való tartózkodást kellemessé tegye. Érezte, hogy unokaöccse nagyon népszerű a saját ismerősei közt s népszerű tud lenni azok közt is, akiket nem ismer, ennélfogva ügyes fordulattal rátért arra, kik jönnek el.

— Már mondtam, John, hogy a vendégek kicsodák. Csak öten lesznek s köztük kettő nő. Lord Hambournet azért hívtam meg, mert olyan kedves volt hozzám abban a szerencsétlen Oriel-ügyben, amikor te visszautasítottad, hogy Oxfordba menj. Végtelenül figyelmes volt. Minden lehető kedvezményt biztosított számodra. Azóta is mindig vendégül akartam látni, de sohasem volt rá módom.

John bólintott.

— Ha Oxfordba kerültél volna, John, megismerhetted volna a világ legnagyobb elméinek egyikét. Lord Hambourne . . .

John közbeszólt :

— Tudom — mondta. — A fiúk Hambonenak hívják.

— Ez ostoba és neveletlen dolog — tiltakozott Hilda néni.

— Az — hagyta rá John. — De ő is ilyen.

— Éppenséggel nem ilyen. Még mielőtt Angliába visszakerültél volna, többször felutaztam hozzá, hogy az előkészül teket megtegyem. Hambourne lord a legkedvesebb emberek egyike, akivel valaha is találkoztam. Te csak azért nem becsülöd, mert szegény.

— Lehet, hogy annak is köze van hozzá — ismerte be önkényt John.

Hilda néni már-már a sértések területére lépett, de uralkodott magán s a másik két vendég személyére tért át.

— Aztán itt lesz lord Hellup és leánya, Isabeau. — Hilda néni kérdő pillantást vetett unokaöccsére, de John nem válaszolt. — Ismered őket?

— Igen — dünnyögte John mogorván. — Találkoztam velük Pattleéknél.

— Pattle-éknél? Ilyet nem lehet mondani — állapította meg méltóságosan Hilda néni. — Ha lady Pattle-t érted . . .

— Igen, az öreg Pattle-mamát értem — mondta John. Hilda néni sóhajtott.

— Aztán lesz itt egy úr, akivel szeretném, ha nagyon figyelmes lennél, már az én kedvemért is.

John kijelentette, hogy a néni kedvéért mindenre kapható.

— A magadfajta fiatal emberek, John, elkövetnek néha olyat, amivel nemcsak saját haladásuknak ártanak, hanem meg is sértenek másokat. Meghívtam Amatheát — Amathea de Beaurivaget — és a férjét is.

John ártatlan képpel nézett nagynénjére.

— Miért ne? Kik azok?

— Nagyon jól tudod, John — hangzott a válasz. — A férfi, akkor még sir George Huggins, a háború alatt jótékony célra tömérdek pénzt áldozott.

— Ó, lord Mere de Beau-ri-vage? — kapott észbe John nyilt elragadtatással. — Igen, olvastam róla. Nagy pénzember. Épp ma, ideutaztamban olvastam róla az ujságban — melyikben is, becsületemre, elfelejtettem. A Tarka Ujságban? Cad Toronto lapjában?

— Az Isten szerelmére, John — mondta elkeseredve Hilda néni. — Ha majd bemutatlak, viselkedj vele rendesen. De miért nevezed Beau-ri-vagenak?

— Mert így kell kimondani. Igy olvastam a nevét mindig.

— No, nem tudom, hogy igazat mondasz-e. Légy szíves tudomásul venni, hogy Bruvishnak kell kiejteni.

— Úgy fogom kiejteni — jelentette ki ünnepélyesen John. — A férfit Mere Bruvishnak, az asszonyt lady Mere Bruvishnak. Az egész idő alatt.

Hilda néni felállt s a tűz elé húzódva unokaöccsére nézett. Még valami mondanivalója lett volna. Talán rosszul választotta meg rá az időt épp most, amikor majdnem hajbakaptak, de túl akart esni rajta. Az ilyen jelenetet követő enyhébb modorban tárgyalni jobb lesz, mint később, amikor újra baj lehet belőle.

— Nézd, John — mondta — tiszta bort akarok önteni poharadba. Azt hiszem, rosszul tenném, ha titkolódznék, bár teljes jogom van úgy viselkedni, ahogy szándékom. Mindent elmondok, hogy semmi tévedés ne essék, a legközelebbi napok ugyanis igen fontosak rám nézve s rád nézve is. Sőt Rackham Catchingsre nézve is.

— Velem ne sokat törődj, Hilda néni — jegyezte

meg nyugodtan John. — Catchings miatt se végy túlságos sok gondot a nyakadba.

Hilda néni ismét uralkodott magán.

— Ez a két lord ajánlatot akar tenni Catchingsre. 50.000 font érték ellenében 60.000-et kérek majd. Bizalmas úton véletlenül megtudtam, hogy mind a két ajánlat komoly.

— Nem is tudtam, hogy Hambone-nak annyi pénze van — mondta John nyugodtan.

— Badar beszéd! — pattogott Hilda néni. — Épp Hambournenak! Lord Hambournenak! Aztán kérlek, ne nevezd Hambone-nak, mint egy iskolásfiú. Tévedsz. Lord Hellup és Mere de Beaurivage-ék, Amathea és a férje, tesznek ajánlatot. Tudnod kellene, mert mondtam már. Ne felejtsd el, John — tette hozzá sietve —, hogy te vagy egyetlen rokonom. Ha én erről a földről elköltözöm... (A logikátlan félmondat után mély sóhajtás tört fel csodálatos bőségű kebléből, amely még legalább harminc életévet rejtett magában.) A dolog igazán épp annyira rád tartozik, mint én rám. Egyenesen és őszintén megmondom, hogy 50.000-nél kevesebbet nem fogadok el.

Körülbelül fél percig John nem szólt semmit. Leveléről Hilda néni egy szóval sem tett említést. A fiú a tűzbe meresztette szemét, mintha az valami öreg barátja volna, akivel meg szokta hányni-vetni a dolgokat s bal tenyerében támasztotta komoly, szép fejét. Aztán lassan felállt és szembe se nézve nagynénjével mind a két kezét a kandalló peremére tette, majd még mindig a tűzbe merülve így szólt:

— Hilda néni, én 50.000 fontot felajánlani nem tudok. De kezedben van a levelem, amelyben annyi szófia-beszéd után írásban elmondok mindent. Fel

tudok ajánlani és fel is ajánlok 20.000 fontot. Ez komoly szó.

Ennek a kijelentésnek hatása olyanforma volt, mint amikor ebéd alatt, élénk beszélgetés közben valaki jeget csúsztat szomszédja nyakába. Ostoba tréfa, amely ma már, remélhetőleg, nem dívik. Az áldozat eleinte, mintha görcs érte volna, furcsán megdöbben, aztán mintha leszögezték volna a nyelvét, elnémul. Hilda néni szakasztott így volt. Rövid tátogás után szeme lobbot vetett, aztán egyet fordult s azt látta, hogy unokaöccse már nem merül szelíd merengéssel a tűzbe, hanem nyiltan, szilárdan, dacosan farkasszemet néz vele. A néni elfogadta a kihívást s a régi sértést ismételte :

— Húszezer font? Hiszen húszezer pennyd sincs.

Az egész ajánlat vakmerőség ! — gondolta magában John. — Ennyi pénz nem is volna elég ! Nem is tudna ajánlatának eleget tenni ! Kötelező ígérete ! Igaz, hogy függő helyzetben van a nénitől . . .

John testtartása és kedélyállapota olyan volt, mint egy ugrásra kész birkózóé. Nagyon fékezte magát, mégis reszketett.

— Többször is megmondtam, Hilda néni, hogy húszezeret adok érte. Most meg is írtam s átadtam az írást. Nem tréfálok !

A néni válasza végleges volt. Megmondta a fiúnak, hogy ne járja a bolondját. Leültek mind a ketten, hogy csillapodjanak.

— Ne civakodjunk, John, képtelenségeken. Nem érdemes. Vagy igen?

— Ez nem képtelenség — mondta John. — Eljön még az idő — tette hozzá sötéten —, amikor elfogadod a 20.000 fontot.

Hilda néni sóhajtott. Eddigelé nem sok fiatal

fiúval volt dolga, de hallomásból tudta, hogy mind ilyenek. Lassan-lassan visszanyerte nyugalmát.

— Lehet, John — mondta ideges nevetéssel —, de most még semmiesetre sem és nem Rackham Catchingsért.

— Én nem Catchingsre tettem ajánlatot. Tudom, Catchings többe kerül. Én Rackhamről beszéltem.

John kiment, hogy még jobban lehíggadjon. Ebédig nem is látták egymást.

*

Ebédre fegyverszünetet kötöttek. Mindenről beszélgettek, főleg a grófsági családokról. Hilda néni két dologra vágyakozott: először, szerette volna megnyugtatni idegeit s arra kérni Johnt, hogy ha holnap, szombaton, a vendégek megjönnek, legyen hozzájuk barátságos, de az volt az érzése, hogy jobb hallgatni, mert különben csak újabb civakodást idéz elő. Végre is számíthat rá, hogy John, ha akarja, rendesen is tudja viselni magát. Ha viszont meg akarja bántani ezeket a máról-holnapra felkapaszkodott Hugginsékat, meg is teszi. Hellupék dolgában nyugodt volt. Miután pedig Johnnak nincs oka gyűlölni a lordokat s az egyetemi előadókat, mint ilyeneket, a szegények iránt meg természetes rokonérzés tölti el, úgy érezte, hogy Hambourne dolgában sem kell aggódnia — bár nem könnyen tette magát túl a Hambone-féle tiszteletlen megjegyzésen. De — gondolta — ez a neveletlenség Londonban lakó oxfordi diákbarátairól ragadt rá. Nem bolygatta tovább az ügyet.

A másik dolog, amit a néni tisztázni akart, Hambourne lord ügye volt. Alig ismerte ezt az embert, de észrevette, hogy a lord minden gazdag házban

otthonosan mozog. Jogosan tette fel, hogy a másik két lord szívesen ismerkedik meg olyan lord-társával, aki egy-két nemzedékre tekint vissza.

Mézbe mártotta nyelvét (bocsássák meg ezt a nyers kitételt) s a gyümölcs után így szólt édeskedve a fiúhoz:

— Azt hiszem, John, te ismered lord Hambournet. Minden esetre tudsz róla egyet-mást. Hát én ismerem jól. Csak a minap hallottam, hogy nagyon ért a régi bútorokhoz s arra gondoltam, hogy talán segítségemre lehet egy kicsit. (Ez igaz is volt. De igaz volt az is, hogy a lord segítségével szerette volna meggyőzni a gazdagabb lordokat arról, hogy a bútor régi, a gerendázat régi, az Ős is régi s általában Catchings régi. Minderre elismerően borult volna rá a Hambourne-család ősi dicsősége.)

— Ó — mondta John —, találkoztam már vele. Mondom, vannak barátaim, akik Oxfordból ismerik. Egy jó ismerősöm már negyedik éve van Oxfordban s vele együtt tanított pszichológiát. Ez összefér vele. Azt bizonyosan tudod, hogy ujságokba is dolgozik.

— Ki? — kérdezte Hilda néni.

— Hambourne.

— Nem tudtam. Mit értesz azon, hogy ujságokba dolgozik?

— Afféle pletykarovatot szerkeszt. Ir olyan emberekről, akiket ismer s olyanokról, akiket ismerni vél. De a nevét nem írja alá. Ez talán előnyére szól, mert dupla pénzt kapna, ha aláírná. Ujságja olyan hitvány, hogy talán mégis jobban jár, ha nem írja alá a nevét. Rovatának címe: A függöny mögött. A *Tarka Ujság*ban jelenik meg.

— Ó! — mondta Hilda néni. Szíve örömmel telt el arra a gondolatra, hogy Hambourne a maga rova-

tában talán szóváteszi az eladó kastélyt. De öröme nyomban csökkent, mihelyt megtudta, milyen cím alatt foglalkoznának személyével és a kastéllyal.

— Nem gúnyos, sértő modorban szokott írni? — kérdezte rövid szünet után.

— Úgy hallottam — válaszolt John bíráló hangon s gondosan megválogatva szavait —, hogy szeretne, de nem tud. Szegény ember létére is finomérzésű anya nevelte, egyetlen fiú volt s (szegénysége miatt) nem járhatott internátusba. Az ilyen ember nem könnyen feledkezik meg gyerekkori neveléséről.

Hilda néni fékezte magát.

— Igaz, hogy ateista?

— Hát, Istenem, igaz — válaszolt John. — Mit vártál volna mást, Hilda néni? Hambourne lord egyetemi előadó, mégpedig a régi fajtából. A Burford-kollégium választotta meg majdnem negyven évvel ezelőtt.

Hilda néni erősen elbiggyesztette ajkát. Az erkölcsi forradalmat még nem szokta meg s a most kezdődő reakcióról fogalma sem volt.

— De hangosnak nem hangos ember — folytatta John. — Különben lord Hellup akkor se törődnék vele.

— Azt hiszem — jegyezte meg Hilda néni fanyarul —, én legjobban tudom, mivel törődik lord Hellup, mivel nem . . . — Nyomban észrevette, hogy veszedelmes területre tévedt, ennélfogva elhallgatott. Most nem akart másik két vendégéről beszélni és szót szaporítani.

John nem volt ennyire diszkrét.

— Ami a másik lordot, az öreg Bruvisht illeti... — kezdte, de Hilda néni közbevágott.

— Ha megengeded, John, lord Mere de Beauri-

vage-ról most nem beszélünk, bár felesége jó barátnőm. Férje egyszerű, nyiltszívű, angol úriember, azt hiszem, ezzel eleget mondtam. Sohasem akar többnek látszani, mint amennyit ér és tömérdek más jó tulajdonsága mellett főleg ezért tiszteli mindenki.

John Maplenek becsületére vált, hogy ezt a tömérdek más jó tulajdonságot nem firtatta. Hallgatott. Az ivott bor, a növekvő est, amely komoly régiséget kölcsönzött az alkonyba boruló szobának (mert az est maga is nagyon régi), az a tudat, hogy hátat fordít az Ősnek s az igazán régi tölgyfaasztalon pihenteti a szemét — mindez megnyugtatta kedélyét. Gondolatban már ő volt Rackham tulajdonosa, számtalan új tervet forgatott agyában s e tervek közt megkegyelmezett Catchings egyik-másik részének. Igen, a tölgyfaasztalt nem bántja; megtartja a szoba faburkolatát is. De az Ősnek mennie kell. Mivel túlságosan is korán, tapasztalatból ismerte a verseny hatását (a néni távozása után), bora mellett azon tünődött, mitévő legyen az Őssel. Elárvereztesse? Hogyan? A pénz gondolatáról eszébe jutott az előteremtendő 20.000 font, erről pedig Bó. A leány képének kellemes szemléletében aztán megmaradt.

Korán lefeküdt. Sokkal álmosabb volt, semhogy el tudott volna időzni a bankok, ügyvédek, opciók és egyebek gondolatánál, amiket a kitűnő, kereskedőszellemű leány tömött fejébe. A kedvező alkalmat majd meghozza a holnap.

Meg is hozta. Fiataloknak mindig meghozza.

VIII. FEJEZET.

Hilda Maple hétvégi társaságának tagjai három részletben érkeztek meg a rackhami házba. A háziasszony örült. Igy könnyebb lesz keverni őket.

Az első vendég lord Hambourne volt.

A Hambourne-lordi cím ősi. Az első ilynevű lord, egy dúsgazdag king's lynni kereskedőnek IV. Edward király idejében élő fia, a Cavell-család tagját vette nőül. Ennek fia utódok nélkül halt meg.

VIII. Henrik király, uralkodása végén, felújította a címet, nemességet adományozva John Heysham polgárnak, aki az észak-angliai konfiskálásokban fontos szerepet játszott s az elkobzott javak jórészét magának tartotta meg. Férfiörökössel nem áldotta meg a sors, de egyetlen leánya a Parkers of Luttbury-család kisebbik fiához ment feleségül, akinek kedvéért Erzsébet királynő ismét felújította a címet. Az ifjú lord a királyi udvarban töltötte élete legszebb éveit s miután felesége — egyesek szerint méregtől, mások szerint betegségben — meghalt, sikerült a királyné figyelmét is felkeltenie. Aránylag fiatalon, negyvenhárom éves korában halt meg. Utóda nem maradt.

A címet ismét felújította II. Károly, hogy megjutalmazza a hűséges sir William Malling rutlandshirei nemest, aki egész vagyonát I. Károly ügyére

áldozta. Fia, a harmadik Hambourne-család második lordja, a családi hagyományokhoz híven követte II. Jakabot a számüzetésbe. A párisi rue de Fouare-on évek során át küzködött a szegénységgel, majd, valószínűleg hiányos táplálkozás következtében meghalt. Örököse nem maradt.

III. György uralkodásának elején a címet ismét felújították a király tanácsadói, akik sürgős támogatásra lévén szükségük az alsóházban, kötelességüknek érezték, hogy lezárják Henry Porter, lovagi rangra emelt nagy hajó yáros hosszú, érdemes pályafutását. Henry Porter ötször képviselte King's Lynn városát, melynek szavazópolgárait mindig nagy többségben meg tudta vásárolni. A derék férfiú következetesen a kormány mellett szavazott s ilykép végre a lordi méltóságra emelkedett.

Amikor a lordi cím megválasztásának kérdése felmerült, egy helyi régiségtudós és műértő figyelmeztette Portert arra az összefüggésre, amely eredetileg King's Lynn és a Hambourne-név között fennállott. Ennek alapján ma általában — bár tévesen — azt hiszik, hogy a mai Hambourne lordnak a IV. Edward korabeli lord az őse.

Ettől az időtől kezdve mindmáig a lordi cím négy teljes nemzedéken át sohasem szünetelt. A családi vagyont az ötödik családból való második Hambourne lord verte el, részben azzal, hogy sokat mulattatta a régens-herceget, részben pedig kártyán, a régens okos barátaival szemben. Épp Viktória királynő trónral pése előtt a lordi cím a tényleges lord unokaöccsére szállt át, aki mintegy 800 font évjáradékkal rendelkezett s Kentben szép, kertes háza volt.

Legidősebb fia állami szolgálatban töltött becsületes és fáradtságos élet után gyermektelenül — s ter-

mészetesen pénztelenül — hagyta el az árnyékvilágot. A címet közvetlenül a búr háború előtt fiatal unokaöccse örökölte, akit épp akkor választottak meg a Burford-kollégium egyik fizetéses előadói állására. A fiatal tudós nem volt kezdeményező erő nélkül ; talán szűkös körülményei élesítették ki elméjét. Akárhogy is volt, annyit beszélt pszihológiáról, annyi idevágó könyvet összevásárolt, annyit vitázott s annyi külföldi pszihológiai kongresszust végighallgatott, hogy barátai végül hangoztatni kezdték, hogy az oxfordi egyetem tönkre megy pszihológiai tanszék nélkül. Amikor tehát a pszihológiai tanszéket betöltötték, ki volt rá a legtermészetesebb jelölt, mint lord Hambourne? Az irígyek ugyan siettek megállapítani, hogy a pszihológia alig ismert tudományáról Hambourne lord keveset tud, de a gáncsoskodókat azzal a helyes megjegyzéssel intették le, hogy a többi jelölt nem tud semmit.

A nagy háborúval felvirradt lord Hambourne napja is. Minden oldalról elismerték, hogy hazájának ő szerezte meg egy olyan telepatikus rendszer nagy előnyét, amely felért a németek pompás szervezettségével. Mialatt Ragensdorp Lipcsében négy és fél éven át olyan sikeresen megjósolta az egymásra következő brit miniszterek stratégiai gondolatait, hogy hírnévre tett szert, lord Hambourne sokkal eredményesebben kiolvasta Hindenburg, Ludendorf és Falkenhayn stratégiai elképzeléseit, naponta közölvén azokat a kormánnyal. Képességeit a kontinensen kevésbbé méltányolták s félő, hogy a küzdelem főleg azért húzódott oly soká, mert az olaszok és franciák nem tulajdonítottak az új tudománynak kellő jelentőséget.

A koalíciós kormány ezt a hazának tett nagy szol-

gálatot 20.000 font adománnyal jutalmazta. A pénzt azonnal ki is fizették s a megtisztelt lord azon a ponton állt, hogy abbahagyja fáradságos egyetemi munkásságát, amikor a márka váratlan esése megsemmisítette reményeit. Bár lord Hambourne a távolság ködén át is pontosan ki tudta olvasni azok gondolatait, akik elhatározták, hogy tartani fogják a német valutát, sohasem jutott eszébe tapogatódzni annál a newyorki mesternél, aki egyedül tudott volna jobb tájékoztatást nyujtani kötvényeinek várható sorsáról.

A német kibocsátás helyes értékelése arra bírta, hogy a hálás nemzet egész ajándékát német belföldi kölcsönbe fektesse, de még jóval a Hilda Maplenél Rackhamben tett látogatása előtt azon találta magát, hogy az ötszázalékos első német belföldi kölcsönből vásárolt, 555.201—598.237. számú kötvényei, melyek visszafizetését az állam garantálta, egészben sem érnek többet fél shillingnél.

De bár ilyenképen elvesztette anyagi javait, szert tett hivatása minden külső tulajdonságára, mondjuk «ismérvére.» Elsőrangú, tanári modora volt, pompásan dadogott s szokásává vált, hogy minden mondata végére odabiggyesztette: «Ugy-e?» Hallgatói csúfnéven nevezték s egész sereg olyan történet keringett róla, melynek finom humorát aligha értette volna meg a prózai külvilág.

*

Lord Hambourne szombaton, korán érkezett Rackhambe. Idejében jött délebédre, mégpedig vonaton (mert szegény ember volt).

Mint afféle okos ember, a lord pontosan számontartotta kiadásait. Úgy kalkulált, hogy a rackhami

ebéd körülbelül fedezi oxfordi, harmadikosztályú, hétvégi jegye költségeit, bár nem fedezte a london-sussexi jegy árát. Csak egyszeri menetre szóló jegyet váltott, remélve, hogy hétfőn valaki autón visszaviszi a városba. Hilda asszonynak levélben megírta, mennyire vágyakozik vissza a grófságba s milyen örömmel szabadul az oxfordi katedrájával együttjáró nehéz munkától. Az előírások értelmében lord Hambourne hetente két órát tartott pszihológiából, amihez nagyon gyakran egy harmadik órát is adott a maga jószántából — jó pénzért. Mint a magántanároknak általában, neki is évente csak hat havi szabadsága volt. Egyetemi életünk ilyen buzgó képviselőjére nézve a friss levegő és a hétvégi pihenés fontos. Az is érthető, hogy a lord az olcsóbb reggeli vonatot választotta. Miközben a vonat a londoni, paddingtoni állomásra döcögött s a lord a Viktória-állomásról utazott tovább (a két vonat közt egy órai ideje volt, ennélfogva megtakarította a taxit), azon tünődött, hogy ujságjának társaságrovatában hány hírt ér meg Rackham. Arra az eredményre jutott, hogy ilyen ház legfeljebb kettőt: abból is lehet, hogy egyet elejtenek. Az elsőt már a vonaton kezdte megírni:

«A hét végén Rackham Catchingsben, Hilda Maple elbájoló kastélyában, Sussexben jártam. Az épület romlatlan, XV. századbeli stílusú, ami manapság nagy szó. A kastély úrnője William Maple özvegye, még néhány évvel ezelőtt, kitűnő férje életében, híres volt szalonjáról, amelyben a szellemi élet legjelesebb képviselői megfordultak . . .»— és így tovább. Az egész mintegy húsz sor volt. Ha valami történnék, majd egy másik hírben írja meg. Remélte, hogy valami csak történik, bár nehéz lett volna meg-

mondani, mi történhetnék olyan együgyű nővel, mint Hilda Maple, egy yank e lorddal és egy háborús nyerészkedővel. (A lord tudta, kikkel lesz dolga.) Mégis reménykedett s reménye meglelte jutalmát. Sok minden történt.

De utazás közben más is foglalkoztatta elméjét. Meg akart győződni arról, hogy Rackham Catchingsben semmi sem régi, legalább is a XVIII. századnál nem régibb. Ezt már régebben gyanította, de nem volt benne biztos. Szerette tudni az ilyesmit. Kezében tartotta vele az embereket. Sose lehet tudni, hogy az ilyesminek mikor látja az ember hasznát.

Mint a legtöbb könyvmoly, lord Hambourne is a saját szaktárgyán kívül még egy dologhoz értett: a régi fához, kezdve az ácsolt gerendától a legfinomabb faragásig. Ami a pszihológiát illeti, arról most már tudott annyit, mint akárki más, mert immár évek multak azóta, hogy gazdag rokona, aki akkor a minisztériumban teljesített szolgálatot, kiverekedte ennek a tanszéknek felállítását. Viktória királynő utolsó napjaiban ez a tudomány még egészen új volt. Lord Hambourne lépést tartott vele s kénytelen-kelletlen elolvasta a mai idők legostobább és legkellemetlenebb könyveit is.

Amint már említettem, a lordnak a világháború alatt, rövid ideig, olyan jó fizetése volt, amilyen azóta sem. Kis vagyont is szerzett, de az elúszott.

Most, hogy a háború végetért, a régi taposómalomba került vissza. Bár intelligens embernek vallotta magát, az egyetemen való hosszú tartózkodás folytán egészen vidékies lett s abban a hiszemben élt, hogy hírlapírói mellékfoglalkozásáról senkinek sejtelme sincs. Meg volt győződve, hogy lord Toronto lapjában, a *Tarka Ujság*ban megjelenő «Füg-

göny mögött» című rovat egyes híreinek szerzőjét mély titok leple takarja.

Kellemesen érintette, hogy a vasúti állomáson autó várta. Amint feltűnt előtte a rackhami kastély, élvezettel állapította meg, hogy a homlokzat antik része egészen új, ami pedig régi, nem elég régi. Ezt első pillantásra látta. De remélte, hogy benn talán még rejtődzik valami középkori ré ; let, elvégre a kastély valamikor elkobzott egyházi épület volt. Ezt egyik középkori történelemben jártas tanártársától tudta. Azt is tudta, hogy a megrabolt egyházi társaság a *pre-mon-tre-i-ek* rendje volt. Ezt a szót, amely nem mondott számára semmit, mindig tagolva s hibásan ejtette ki.

A ház úrnője kitörő örömmel üdvözölte, amihez a lord a maga szegénységében nem volt hozzászokva. Ezt nagyon helyesen annak tulajdonította (nemhiába a pszihológia tanára volt), hogy Hilda Maple csak felületesen ismeri a lordokat. Nem telt bele öt perc, Hilda asszony (a rackhami házzal való összehasonlítás révén) ügyes célzást tett a lord ősi otthonára. Ezt a tárgyat Hambourne nagyon nem szer tte, mivel a családi házat javíttatni nem állt módjában, a bérlők pedig konokul vonakodtak egyetlen pennyt is költeni rá, sőt évente legalább tízszer csatornák, csövek, lefolyók reparálását követelték. Az ősi otthonra csak ráfizetett, már pedig lord Hambourne olyan ember volt, akire még a kis veszteségek is nagyon fájdalmasan hatottak. Most hirtelen az jutott eszébe, hogy mivel Hilda Maple valami könyvből kifürkészte az ősi ház hollétét s némi érdeklődést is tanusított a ház iránt, talán hasznát veszi a nőnek akkor, ha a házat később eladja. Eddig sehogysem talált rá vevőt.

Az ősi otthon kérdésének elejtése után Hilda asszony az egész ebéd alatt a Rackhamről szóló tudnivalókat verte előkelő vendége fejébe. Csak úgy ömlött belőle a helyi történelemre támaszkodó és személyes emlékeiből vett átlátszó hazugság. De lord Hambourne, mint szilvából a magot, kifejtette belőlük az igazat s elraktározta elméje rekeszeiben gondosan.

Emlékeinek óriás tárházából Hilda asszony egyetmást félretett a később érkező vendégek számára. Hellupék jöttek meg elsőnek, autón, még pedig nagyon jó autón. A kocsi nem volt hivalkodó, de mint kocsi teljesen megfelelt hivatásának : ruganyos volt, zajtalan és rázásmentes. Az egésznek kényelmét Hellup eszelte ki s jól eszelte ki.

Ura tervét csak egyetlen részletben nem valósította meg s ezt leánya iránti szeretetből tette. Mert Bitang is lejött velük s az egész úton bántó fenyegetés ült szemében. A vidéki tájak láttán vadsága némileg eltűnt, de görbelábú, morgó, félelmes mivoltában minden zökkenőnél felfigyelt, míg eszére nem térítette imádott úrnőjének egy-egy könnyű nyaklevese, ami figyelmeztette arra, hogy barátok közt van. Nem ilyen könnyen tért volna azonban észre, ha fogait Hilda néni ügyesen fitogtatott, frissszínű lábikrájába márthatta volna. Ez volt az egyetlen pont, amely az apa és leánya közt nézeteltérést okozott.

Hellupék megjelenésével a légkör megváltozott, amint az gyakran megtörténik, ha egy emberpárnak egymás iránt titokban élő, de másokat is finoman átható szerelme kerül a fedél alá. Az erélyes, jókedvű, sikerekben gazdag amerikai ember részéről ez az érzés komoly volt. A háziasszony szívesen is fogadta. De nem tudom, hogy Bóban a vonzalom mennyire

volt frissen hevülő, sem hogy Johnban mennyire volt mély és erős. A rackhami hallban találkozó kölcsönös vonzalom négy áramával szemben lord Hambourne semlegesnek volt tekinthető. Mint afféle pszihológiai professzor, nem vett észre semmit. Hilda néni sem értette meg John és Bó kapcsolatát. Ami a két fiatal lelket illeti, bennük megvolt az öregjeikben szövődő bájos barátság megértő tudata, de az igazi méltánylás teljesen hiányzott. Ennél okosabb dolguk is volt.

Mint mondom, vonzalom szépítette a dolgokat s a levegőben a barátság illata lebegett, amikor félórával Hellupék érkezése után egy háznagyságú gép állt meg a ház előtt zúgva, hörögve, lihegve a maga teljes nagyszerűségében. A volán mellett egy úr ült, akinek egyenruhája a középeurópai államok tábornokainak ruhájára emlékeztetett, mellette pedig, szerényebb külsőben, egy másik egyenruhás személyiség trónolt gőgösen.

Benn, a nagy üvegablakon túl, ezüst tartóba helyezett hatalmas csokor üvegházi virág szórta illatát. Pazar bőségében épp szembe nézett a gyönyörű jármű tulajdonosával, lord Mere de Beaurivage-zsal. Az ismert pénzember tekintélyes, bár nem nagyon magas alakját prémes kabát védte az idő viszontagságai ellen, lábain pedig pompás afrikai oroszlán kikészített bőre hevert. Az állat vad feje a föld felé lógott, hátsó része pedig a lord feleségének kényelmét szolgálta.

Micsoda feleség volt!

Bár csak kora délutánra járt az idő, ruhája anyagát nem kis részben arany szőtte át. Nagyon rövidre nyírt s duzzadt nyakán borotvált haja még bőven futotta arra, hogy nagyszerűen festve bekeretezze határozott, széles arcát, amely finom ellentétben állt

a lord kissé bágyadt, de ugyancsak kiterjedt ábrázatával.

Miközben a nagy vagyonhoz illő, parancsoló, szigorú testtartásban, emelt fővel leszállt, méltóságos kifejezés ömlött el arcán. Szigorúsága azonban elragadtatott mosolyba olvadt s félig csukott, hosszúkás szemében öröm csillant fel, amint Hildát megpillantotta. Rackham úrnője minden formaságot félretéve sietett előre, hogy vendégét még a küszöbön üdvözölje.

A kocsiról John segítette le. (Hilda néni hálás volt érte.)

— Kedves Hildám!

— Ó, drága Amatheám!

A két asszony egymás karjába omlott.

Lord Mere de Beaurivagenál a leszállás kissé körülményesebben ment. Jelentékeny segítségére volt a szerényebb egyenruhát viselő inas, akinek támogatásával kissé nyögve és zihálva tette lábát Anglia megszentelt földjére. Testes embernek a kocsiból leszállni néha megerőltetőbb, mint felhágni. Az oroszlánbőr elhagyatva hevert a kocsi fenekén. A vadállat ura bicegve követte hitvesét Rackham Catchings falai közé.

Hilda néni időt engedett nekik arra, hogy az utazás roppant fáradalmait kiheverjék, felüdítette őket teával s gondja volt rá, hogy Corton méltóságteljes alakja hatást tegyen rájuk. Csak ekkor terelte össze a társaság tagjait (ugyanakkor felvont szemöldökkel és éles pillantásokkal adva jeleket Johnnak), s vitte őket körül, hogy a házért való vetélkedésre feltegye a koronát, megtöltvén az épületet igazi történelemmel.

Hilda néniből nem hiányzott az elszántság. Elvégre végeznie kellett s minél hamarabb végez, annál

jobb, miután az ügyet üzleti úton, rövid pár hétvégi nap alatt kellett elintéznie. A litván, most már mint Rupert de Vere, a nyakán ült. A kíméletlen ember nem volt hajlandó várni tovább.

John követte a nyájat s okos, de üres tekintettel emelte fel szemét a képekre, faragásokra, gerendákra, ahogy sorjában említés esett róluk vagy nézett lefelé, amint asztal, szék vagy egyéb régiség került sorra. Úgy érezte magát, mint egyszer életében, amikor Bó ragaszkodott ahhoz, hogy csatlakozzanak egy borzalmas túrista-társasághoz, amely a Towert járta végig. Gyönyör volt arra gondolni, hogy ez a megpróbáltatás nem tart oly soká, mint amaz. Mert ha szülőházát jobban szerette is, Rackham nem volt olyan nagy, mint a Tower. Ennek örült.

Hilda néni meglepően újszerű magyarázataiból John igyekezett annyi szórakozást meríteni, amennyit csak lehet. Rackhamről többet megtudott, mint amennyit gondolt — Catchingsről nem is szólva. Kiderült, hogy a hall (ahol valamikor a vakolt falak közt nyúlketreceit s kerékpárját tartotta, erre még tisztán emlékezett) részben Erzsébet királynő idejéből való, de a toldalékok I. Jakab uralkodása alatt épültek. Megtudta, hogy a lépcsőháztól a tűzhelyig futó nagy gerenda az 1487. évszámot viseli s valószínűleg ez a legrégibb darabja az egész háznak. Megtudta, hogy az a kis szék, amit apró gyermekkorában apja vett neki, mert egy Londonban tett utazása alatt egészen belebolondult, valamikor Anna királynő gyerekszobájában állt s a Maple-család egyik ősének adta ajándékba Marlborough Sarah hercegnő. Értesült arról is, hogy az egyik szoba átkozottul komor faburkolata a spanyol Armada egyik hajójából való. Mindezt megtudta, de megtudott sok mást is.

John szívében feltámadt a rombolás fúriája s viadalra kelt a nevetségesség szellemével, amikor az előadás vége felé az ebédlőn keresztül visszatértek a társalgóba. Meghökkentő dolgokat hallott ugyanis a tölgyfaasztalról és a XVI. századbeli nagy drámaíróról, Ben Jonsonról. Ugyanakkor lord Mere de Beaurivage személyén már a fáradtság jelei mutatkoztak — az út nagy volt neki —, Amathea csodálkozó felkiáltásai is kissé megszokottá váltak, s lord Hellupnak a tények, időpontok és méretek iránti kíváncsisága is kezdett csillapodni. Ekkor olyas valami történt, amit John várhatott volna, mert már hallott róla, de mivel Bó még Londonban tett rá célzást, most váratlanul ütötte meg. Ez a valami pedig a kísértet volt.

Épp az Ős előtt haladtak el. Ismét elhangzottak a szokványos frázisok, hogy a kép sír Henry Murtonshaw-t ábrázolja, a festő maga Holbein volt. A nemes lovag személyében az Erzsébet-kori nagyok legkiválóbb tulajdonságai egyesültek: tengerjáró hajós volt, izzó hazafi és szerencsés ember. Hilda néni gondosan hangsúlyozta, hogy a család nem közvetlenül, férfiágon származott tőle, ezt különben neve is mutatja. A Maple-családba a vagyon Murtonshaw leánya révén került stb., stb. Már majdnem a társalgó küszöbére értek, amikor Hilda néni megjegyezte:

— Egyébként ez a Murtonshaw volt a kísértet apja.

Bó gyors pillantást váltott Johnnal. A dolog jól megy.

A legutóbbi hetekig John hírét sem hallotta a kísértetnek. Bizonyosra vette, hogy Hilda néni sem hallott soha. A kísértet az Őssel került a házba. Most, hogy

alakot öltött, John némi csodálatot érzett nénje iránt. Nem tudta, hogy ilyen képességek rejtődznek benne. Kénytelen volt beismerni, hogy amíg a kísértet csak szóbeszéd maradt, nem méltányolta eléggé jelentőségét . . .

Valósággal elámult Hilda néni képzelőtehetségének erején. A társaság minden tagja a maga módján érdeklődéssel hallgatta a szerencsétlen fiú történetét. A fiatal Murtonshaw-t I. Jakab fejeztette le. Korai halála nélkül nem húga örökölte volna a vagyont s a Maple-család sohasem került volna a széles, agyagos földek s a meglehetősen satnya rackhami tölgyek birtokába.

Valószínű, hogy a szegény fiú — alig mult húsz éves — belekeveredett a Stuart Mária érdekében szőtt összeesküvésbe s ezért 1613-ban kivégezték. Azóta — magyarázta Hilda néni, négy és fél jeggyel halkabbra fogva hangját s letekintve az ujjain csillogó gyűrűkre — az itteni lakók állítása szerint, halála napján minden évben megjelenik. Sötét köpenyt visel, fodros díszruhát, *de feje nincs*. Az egyik hálószobában szokott feltűnni — tette hozzá meggondolatlanul Hilda néni. Hogy hibáját helyrehozza, sietett megjegyezni: — Ostobaság az egész. Cselédpletyka és a tanyákon lakó tudatlan öregek fecsegése. Kedvük telik az ilyen mesékben — mondta rövid kacajjal — jól tudva, hogy a cselédeken és öreg tanyásokon kívül szeretik az ilyen kísértetről szóló meséket mások is. A mások közt vannak néha szeretetreméltó amerikai üzletemberek és háborús új milliomosok is.

John kíváncsi volt, hogy Hilda néni bizonyságképen hivatkozik-e rá. Ha megtenné, akkor útálkozva adná rá a fejét, hogy növelje Rackham értékét a versengő vevők szemében, másrészt bajosan tudna

választani a nénjének kijáró köteles udvariasság és a Bó-féle terv követésének feltétlen szükségessége között. Szerencsére Hilda néni nem kockáztatta meg a dolgot. Beérte azzal, hogy készséggel válaszolt Hambourne lord komoly érdeklődésről tanuskodó kérdéseire. A lord már hivatásánál fogva is szívesen elemezte az ilyen szembetűnő hazugságokat. Eléggé ismerte a történelmet, hogy mosolyogjon a Holbein-féle feltevésen s jól tudta, hogy I. Jakab alatt a fiúk nem vesztették fejüket csak azért, mert megmenteni igyekeztek anyjuk életét, még mielőtt vi ágra jöttek volna.

Lord Hellup a részletek s méretek felől kérdezősködött. Tudni szerette volna a kísértet pontos nagyságát a nyakáig, a kivégzés hiteles napját, a megjelenés szabatos helyét, az éjszaka megszokott óráját. Sajnos, Hilda néni ezekre a kérdésekre felelni nem tudott.

Amathea oda volt az örömtől, hogy a kastély, melyet félig-meddig már sajátjának érzett, új dicsőséggel gazdagodik. Szabadjára engedve történelmi képzeletét, tartózkodás nélkül fel-felkiáltott : Uram Isten ! vagy : No, nézd csak ! Majd pedig : Végigfut rajtam a hideg ! Nem is tudom, mit szóljak hozzá ! — Közben hadonászott s tágra nyitotta szemeit. Férje is örült, már amennyire a házban tett séta fáradsága megengedte. Ha már valakinek ősi családi kastélya van, ősi, családi kísértet is legyen benne. Csak amiatt aggódott kicsit, hogy a dolog emelni fogja Rackham árát.

Johnt és Bót egészen más, merőben eltérő gondolat foglalkoztatta. Munkához kell látniok.

Neki is láttak.

IX. FEJEZET.

Vasárnap délelőtt lord Mere de Beaurivage és hitvese templomba ment. A városban többnyire vasárnap délután látogattak el Isten házába (nem abba a nemzedékbe tartoztak, amely megszokta az áldozás előtti böjtöt), de vidéken (márpedig az ilyen magasrangú emberek a vasárnapot rendesen vidéken töltik) tizenegy órától ebédidőig fogadták a vallás vigasztalását.

A ladynek a lelkész nagyon tetszett. Ugyanazt a külvárosi nyelvet beszélte, mint ő. Nem titokzatos doktrinákat fejtegetett, hanem embertársainkkal szemben fennálló kötelességeinket, főkép a szeretet kötelességét magyarázta és rámutatott az osztálygyűlölet bűnös voltára. Maga a lord nem egészen osztotta felesége nézetét. Nem szerette ugyanis, ha valaki a London keleti és nyugati része közti ellentétre utalt. Keleten a közhit szerint a szegények, nyugaton a gazdagok laktak. Badarság! — szokta a lord erre mondani.

Hilda néni természetesen velük volt. Pompás autón utazhatott, melynek volánja mellett díszbe öltözött soffőr ült. A templomból hazamenet megkerülték a falut s a hosszabb utat választották, de kis híjja, hogy el nem tiportak két porban játszó gyermeket. A két asszony egyképen magasztalta a

kitűnő lelkészt, Hilda lelkesen (mert ő volt az eladó), Amathea azonban (mint vevő) némi tartózkodással. Ha az ember vesz vagy elad, nem illő, hogy a vevő agyba-főbe dícsérje az árut. Legalább is a társadalom magasabb rétegeiben. Gazdaembereknél épp ellenkezőleg áll a dolog. (Ezt jól tudom, mert tömérdek vásáron jártam életemben.) A gazdák emberi emlékezetet meghaladó, természetes vásári szokásaikban nemesebbek, amint ez (értesülésem szerint) a kínaiaknál is így van. Tehenét illetőleg a gazda szerény és tisztességtudó. A vevő dícséri fel az egekig. De ha fizetésre kerül a sor, a valóság átüt az álarcon s a szegény eladók kapzsibbak még a gazdagoknál is.

— Csodálatos ember a lelkészünk — sóhajtott álm dozva Hilda. — Ha Londonban marad, nagy pályát futott volna meg. Azt mondja, hogy valami sugallat szólította ide. Amikor ezt megtudtam — tette hozzá odavetve — természetesen kötelességemnek éreztem, hogy megélhetést nyujtsak neki. (Ó, bűnös asszony! A lelkész már akkor Rackh: mben élt, amikor Hildának még semmi köze sem volt a faluhoz.)

Amire Amathea így felelt:

— Drága Hildám! Te mindig jó szívvel voltál az egyház iránt. Igazad van! Ritkán hallottam jobb beszédet. Szívből jött, őszinte volt és igaz.

— Sokszor gondolok arra — szólt Hilda néni s olyan sóváran nézett a kocsi tetejének bal sarkába, mintha látomása volna —, hogy a szentség a legfélreismerhetetlenebb dolog a világon. Ilyen ember az, aki... aki... (Hilda néni kereste a szót), igen, aki a régi korokban csodát művelt.

— Ez talán el tudja űzni a kísértetet is — jegyezte meg bugyborékoló nevetéssel a lord. A két hölgy

hideg némasággal fogadta szavait. A lord tehát nem folytatta, hanem kis köhögéssel leplezte nevetését.

*

Mialatt az öregek a hallott prédikációt vitatták meg, Bó és John az összeesküvés művéhez látott. Nem bújtak félre, mégis biztonságban voltak. Lord Hellup a hall kertre nyíló ablaka mellett Motley olvasásába mélyedt, lord Hambourne ide-oda ődöngve vizsgálgatta a faburkolatot és az üvegholmi anyagát, leplezetlenül felbecsülve mindent. Székre állt, alaposan szemügyre vette a nagy gerenda 1487-es felírását s megállapította, hogy Rackham az egyetlen hely Európában, ahol az ácsok XV. századból való keltet égetnek a gerendákba — *modern számokkal.*

Idejük nem volt sok. Vasárnap dél felé járt az idő s legkésőbb hétfő délelőttre a csatát meg kell nyerniök.

— Meg fogjuk játszani a házi kísértetet — mondta John.

— Meg — hagyta helyben Bó. — Kettesben.

A leány szemében nyiltan megnyilatkozó gyönyör elbájolta a fiút s hasonló, bár kevésbbé csillogó fényt gyujtott az ő szemében is.

— Hogy kezdjük? — érdeklődött a fiú.

— Figyelj ide, barátocskám — válaszolt a lány. — A kísértetnek még a holnapi reggel előtt el kell végeznie kegyetlen munkáját. Legkésőbb ma este.

(Le kellene írnom, hogyan volt Bó öltözködve; de csak annak elmondására szorítkozom, hogy szoknyája skót «kilt» volt, rövid, de jóval hosszabb, mint Amatheáé, Mere de Beaurivage első bárónéjáé.)

— Korán kell bemutatuunk a kísértetet — álla-

pította meg John. — Sajnos, most még este is sokáig világos van. Mi a terved?

— Fiú — válaszolt a leány —, te azt akarod, hogy más gondolkozzék helyetted.

John bólintott.

— Jóváhagyatik — válaszolt a bólintásra Bó. — Ezt szokta írni a külügyminisztérium is a nagyköveteknek. Nem apa nagykövetének, hanem csak az enyémnek, mert ő már angol állampolgárságot vett fel. Hát először is: Meg tudod-e rémíteni az embereket fényes napvilág mellett?

— A kelleténél is jobban — hangzott a válasz. — Ki sem bírják.

— Nem arról van szó, hogy «bírják», hanem «bírja.» Tudniillik az öreg Bruvish. Apa nem jöhet számba. Az én Hollup lordom nem ismeri a félelmet. Olyan bátor, mint az oroszlánszelidítő felesége. A newyorki Manhattan-szigeten kevés a kísértet, barátom. Feladatunk most az, hogy tönkre tegyük Hilda néni üzletét. Még pedig alaposan. Érted? Apát majd megdolgozom én. Ő nem tesz ajánlatot. Ő majd egy húron pendül a kísértettel.

— Csak nem akarod neki elárulni tervünket? — szólt megriadva John.

— Van is eszemben. Neked mint sátáni szereplőnek kell rátörnöd. Be kell váltanod szavadat. A fontos, hogy felkeltsd benne az érdeklődést és előkészítsd a kísértet útját.

— Csak nem akarod, hogy láncot csörgessek a folyosón?

— Sokkal okosabbat akarok — mondta Bó. — Bele is foghatsz rövidesen. Pompás kilátásaid vannak. Hangokról van szó, Johnny. Mesterkedd ki, hogy hangokat halljon.

— Igen — helyeselt elgondolkodva a fiú. — Ez az alapja az egésznek. Ebből indultunk ki. Hasbeszélő vagyok, még pedig ügyes.

— Az, Johnny. Morognod kell. Hangokat kell hallania, tompa hangokat, mintha a túlvilágról szívárognának ide. Még ma meg kell történnie az egésznek, hogy el legyen képedve. Vidd a lordot valahová félre és készítsd elő. Aztán ma éjjel, mielőtt lefekszik, verődjenek a hangok a fülébe. Majd akkor . . .

A korlátlan kezdeti lehetőségek kilátására az ifjúságában ragyogó, boldog gyermek, aki már koránál fogva minden ilyen tréfában örömét lelte, elragadtatva kulcsolta össze a kezét.

— Aztán szerepednek megfelelően felöltözöl és . . .

— Majd délben folytatjuk — súgta Bó sietve. — Most segíts lord Merenek levetni a kabátját — mondta hangosan, aztán hozzátette : — És játszd a Júdást.

Délre mindnyájan az ebédlőben gyültek össze. Bár csak heten voltak, lord Hambourne irodalmi megállapítása szerint «vegyes csevegést» tartottak, amelynek tartama alatt az Amathea mellett ülő lord rendszeresen ismételte szel dített kacsa hangjához hasonló «ugy-e, ugy-e» felkiáltásait. A lordné itt-ott a «ne mondja !» szólammal válaszolt. A lord azt magyarázta, hogy a látomásoknak három elmélete van : Először az illúzió, aztán a kétféle álomkép : a holtak látása, amely merőben különbözik az *élők* látásától. Beszélt a Meyer-teóriáról, Lombrozóról, Júliáról s Lodge-ról, a nagy tudósról is. Hambourne lordban megvolt a magafajta tudósok ravaszsága. Tudta, hogy a tudományos tekintély azon épül fel, ha azt a keveset, amit tudunk, állandóan ismételjük azoknak, akik nem tudnak semmit.

Lord Hellup mesteri fogással a szép Hilda asz-

szony mellé került. Az amerikai lord azt magyarázta, mennyire szereti az ódon angol házakat s mennyire kedve szerinti helyen fekszik Rackham. A szemreváló Hilda asszony a helyzetnek megfelelő fordulatokat adott a beszédnek.

John Maplet nagyobb dolgok foglalkoztatták. Ezek egyike Bó volt.

A fiatalok tanácskozása bizalmas együttest tételezett volna fel, de ezt elérni beszélgető asztal mellett sem volt olyan nehéz, mint bárki sejtené. Bó és John sugdosását fedezte lord Hellup rövidítésekben gazdag, egyenes csevegése és lord Hambourne hangos dadogással kísért hápogása, valamint Amatheának, Mere de Beaurivage első bárónőjének féket nem ismerő, hangos, szivélyes megjegyzései. De várniok kellett, mert alig tette fel John első kérdéseit barátnőjéhez, Amathea átengedte lord Hellupot a háziasszonynak s maga vette birtokba a fiút.

Amathea leírta neki a parlament megnyitását s valami szelíd tréfa jutalmaképen oldalba bökte, aztán mintha forgókerék lendítette volna odébb, ismét lord Helluppal kezdett beszélni. Csak akkor fordulhatott John újra Isabeauhoz, hogy felvegye az összeesküvés elejtett fonalát.

— Nem vagyok nagyon is hangos? — kérdezte John, bár a nagy beszélgetésben akár a király élete ellen is összeeskühetett volna, abból sem hallottak volna semmit.

— Nem, pajtás — válaszolt a leány. — Fecsegnek össze-vissza. Süketek az egész világ számára.

— Azért mégis burkoltan beszélek — jelentette ki John. — Figyelj erősen.

Nyomban el is kezdte, vidáman, nem túlságosan hangsúlyozva a szavakat, egyszerű modorban.

— Csodálatos, hogy mennyire később alkonyodik itt, Sussexben, mint a városban. Vetted észre? Hasonlítsd össze az itteni erdőket a londoni parkokkal. Tudnál szerezni ebéd után egy nagy darab fekete anyagot, amiből lebernyegfélét lehetne összeölteni? Badar beszéd az, amit az a szamár a Természettudományi Hetilapban ír, hogy az ember előbb hallja a fülemülét, aztán a kakukot.

A cinkostárs nyugodtan így felelt :

— Nem tudok kiigazodni az angol madarak közt. Sokáig azt hittem, hogy a fülemüle azt mondja : «fülemüle», mint ahogy a kakuk azt kiáltja : «kakuk». Tudok szerezni. Épp rád fog illeni. Egy ruhámat szabdalom szét. Fekete nadrágot veszel fel és fekete harisnyát húzol. Csak csengőm nincs.

Ebben a pillanatban lord Hellup megszakította a beszélgetést, ugyanis az asztalon keresztül átszólt Johnnak.

— Mit szólsz hozzá, Johnny?

Ez volt a harmadik eset, hogy Hilda néni hallomása szerint a lord Johnnynak szólította unokaöccsét. Büszke volt rá.

— Mihez? — kérdezte vidáman John.

— Nénéd azt mondja, hogy birtoknál a jövedelem vagy ráfizetés a belefektetett munkától függ.

A lord rázta a fejét.

— Mi, sajnos, sohasem gazdálkodtunk — jelentette ki John.

Aztán Bónak magyarázta :

— Bár ami igaz, igaz. Lehet a birtokon keresni is. Van itt egy szomszédunk, aki azt mondja, hogy ha szereznék egy jó darab fehér papirost, tudnál nyákfodort csinálni belőle? Mindössze erre van szükségem. Jövedelmezővé tenni a birtokot ! Aztán feltűzzük

a ruha tetejébe. Ha valaki gondosan utánanéz a dolgoknak s nem sokat szaladgál Londonba, akkor a birtok akárki kezén is jövedelmet hajt. Bizonyosra veszem. Én a fejemre húzom a furfangos ruhadarabot s te a nyaka helyére varrod a fodrot. Akkor, azt hiszem . . .

— Bó — szólt közbe ismét édesapja. — Hilda Maple azt gondolja, hogy mi Amerikában jövedelmezően gazdálkodunk.

— Ne hidd, Hilda — szólt a fiatal leány, modern szokás szerint keresztnevén szólítva az idősebbet is. — Ha apa amerikai kastélyának legmagasabb tornyáról is néznél szét, amerre a szem lát, az egész széles birtokon sem találnál egyetlen kunyhót, csak elhagyott pusztaságot.

Bó hirtelen a fiúhoz fordult.

— Mi van vele? — kérdezte s szemével Corton felé vágott. A főinas ünnepélyes mozdulattal épp a jobbik borból töltött lord Hambournenak, akit sajnált, mert tudta róla, hogy úriember ugyan, de szegény.

— Ezt magam is valószínűnek tartom — jegyezte meg határozott hangon John. — Új Angliában is tömérdek a pusztulásra ítélt birtok. Ebéd után beszélek vele. Aztán majd módját ejtem, hogy hármasban találkozzunk, mert kimerült birtokon nem lehet jövedelmező gazdálkodást folytatni. Ez a bibi.

Az összeesküvők tanácskozása tíz percre ismét megakadt, mert Amathea művészi fordulattal újra Johnnal kezdett társalgást. A csevegés ez alkalommal az angol klíma dícséretével kezdődött s egy újabb tréfa jutalmaképp megint egy oldalbabökéssel végződött. A bárónő azután a gazdagok szigorú asztaltörvényei értelmében baloldali szomszédjával kezdett beszélni.

A fiatalok megragadták a felvetett témát.

— Hilda néni csodálatos kertészeti eredményeket ér el itt — állapította meg John s szemével elfogta nagynénje tekintetét. — Holnap reggel megmutatom a sziklakertet. Alpesi növényeket ültetett el, különösen olyan fajtát, amelyről az volt a vélemény, hogy angol földön nem tenyészik, holott nagyon szépen bevált. Ebéd után kiszippantom innen Cortont s nem hagyok neki békét. Amíg itt végez, mi eljátszunk egy ötvenes vagy százas billiárdpartit. Aztán beviszem az öreg fiút hozzád. Angliában minden jól tenyészik, kivált itt délen, Sussexban, ha nem sajnálja az ember a fáradságot. Hármasban majd megtárgyaljuk a részleteket, szívem. Nem tart soká.

— Szippantsd ki, minél előbb s beszélj a fejével — suttogta Bó, amint felálltak. A leány égett a türelmetlenségtől.

John is szerette volna már elkezdeni a dolgot. De még egy órát várnia kellett. Az élemedett korú Mere de Beaurivage lord megszokta, hogy vasárnapi ebédje után egyet szundikáljon. Már akkor is megtette ezt, amikor vasárnap volt az egyetlen pihenőnapja s szokásából most sem engedett. Kiszemelt a könyvtárban egy különálló, mély karosszéket s pöfögve horkolt fél négyig. A fiatal házigazda őrködve várt. Amint a lord a könyvtárból álmos szemmel kilépett és zsebregyűrte színes, nagy zsebkendőjét, amellyel elalvás előtt arcát le szokta takarni, John elébe állt, rabul ejtette s azt ajánlotta, hogy sétáljanak egyet a csendes, szép időben. Azzal a hall felé irányította lépteit, gyöngéd figyelemmel karjára vette áldozata kabátját s kinyitotta a kertbe vezető ajtót.

Nyájas mozdulattal s majdnem rokoni szeretettel a lord könyöke alá csúsztatta karját. Útálta ezt a kö-

zönséges, családias mozdulatot, de most kötelessége írta elő. Engedelmeskednie kellett Bónak.

Az öregedő lordnak hízelgett a dolog. Igaz, hogy Maple hétköznapi ember, de van valami lovagi címe — gondolta. Ha már Amathea annyira szeretné ezt a helyet és John Maple afféle örökös (a báró nem ismerte a fiú pontos helyzetét; talán el nem idegeníthető földbirtok örököse vagy hasonló: az ilyesmihez a lord nem értett), akkor jóbarátok is lehetnek.

John elvezette a lordot a veszélyes rododendronbokrok között a sziklakerthez, ahol Hilda néni egy kis szökőkutat állíttatott fel, közepén ólomból való Cupidóval. A szerelmesek istene egy kacsát tartott kezében, amelynek csőréből ömlött a víz.

— Szeretnék leülni egy kicsit, fiam — mondta az öregúr. — Egész rövid út is kifáraszt.

A közelben terpeszkedett egy pad. Leültek.

A víz csobogása volt az egyetlen hang. Szunnyadt a csend. John arra gondolt, hogyan festett ez a hely gyerekkorában: nem kert volt, hanem vad cserje és bozót. Emlékezett rá, hogyan vágott egyszer ágat egy mogyoróbokorról gummipuskának és hogyan látott egyszer magányosságában rókát a sövény szélén, milyen karikára nyitott szemmel nézte, amint az ravasz pofával odébblopakodott, kivicsorítva éles fogait.

Tisztán maga előtt látta a vén gonosztevőt s ez a látvány megerősítette kötelességeinek tudatát. El kell söpörnie a borzalmas sziklakertet, a rododendronokat, a szökőkutat s vissza kell állítania a vadont. De ehhez győznie kell s a győzelemhez meg kell mozdítania Acheront és az alvilágot.

— Itt nyugalom van, lord Mere, — kezdte, —

főleg London után érzi az ember. — Arra gondolt s méltán, hogy ez a bevezetés illik a vendég hangulatához. A vendég azt felelte, hogy nem bírja Londont, legföljebb akkor, ha barátaival akar találkozni. Itt, vidéken, jó vidéki emberek közt sokkal jobban érzi magát.

— Gyerekkoromból nem Rackham nyugalmára emlékszem — mondta kiszámított szünet után John. — Ideges gyerek voltam — folytatta. — Hálószobámban mindig lámpának kellett égnie. Kedves, öreg dajkám órákhosszat ébren üldögélt a folyosóra nyíló szobája küszöbén. Sohasem engedte meg, hogy azzal a rémhistóriával ijesztegessenek.

— Miféle rémhistóriával? — kérdezte lord Mere, akinek józan elméje csak kétféle dolgot ismert: könyvekben megírt badarságokat és valóban megtörtént tényeket.

— Ó — folytatta John szaporán, mintha valami kellemetlenségen akarna gyorsan túlesni — arra a kísértet-históriára gondolok... A jó öregasszony erősen hitt a kísértetekben. Szentségtörésnek tartotta volna, ha nem hisz. Számításba kell vennünk a család iránti érzéseit is. Engem annyira szeretett, hogy távoltartotta tőlem ezt az ijesztő történetet. Nem ő volt az oka, hogy mégis megtudtam. Egy ostoba cselédleánytól hallottam... megijesztett vele. Apámnak is panaszkodott egyik lovász, hogy bizonyos éjszakákon a lovak nagyon nyugtalanok.

— Mi volt azokkal a lovakkal? — kérdezte lord Mere idegesen. Kezdte magát rosszul érezni.

— Hát, kérem, — mondta John, — egyesek véleménye szerint az állatok olyat is látnak, amit mi nem látunk. Nem csoda, hogy mint gyermek, megijedtem a históriától. Álmodni kezdtem róla. Egy-

szer . . . ostobaság ugyan . . . higyje el . . . Gyerekek prédául esnek néha az ilyen dolgoknak . . . Volt egy nap, amikor komolyan hittem, hogy látom . . . az évnek épp ebben a szakában, épp ilyentájt. Tisztán ki lehetett venni, a kandalló előtt állt. Nem éreztem magam jól s azt hiszem, ez volt az oka, hogy a társalgó fölötti nagy szoba ágyába tettek. Dajkám a szomszéd szobában őrködött. Lidérces álmokat álmodtam. Nem emlékszem rá pontosan, csak annyit tudok, hogy valami zavaros, erőszakos dolognak voltam tanuja. — John lecsüggesztette fejét — gyermek nem tud az ilyenre nevet találni . . . de a halál árnyéka volt . . . Emlékszem arra a megdöbbenésre még most is élesen. Csak tízéves voltam, — hirtelen felébredtem, — szemem kinyílt. Remegve ültem fel az ágyban, — és, ó, lord Mere (itt John az öregúr arcára nézett s azt látta, hogy kissé hátrahajtott arca kezd elmerevedni) olyan szorongás vett rajtam erőt, hogy azt sosem felejtem el . . . Képzelődés volt, tudom. De . . .

— Persze, hogy az volt, fiam. Világos. — Szuszogása kényszeredett nevetésbe ment át. — Maga ezt épp olyan jól tudja, mint én.

— Igen, lord Mere — mondta elgondolkozva John. — Tudom, *most*. Az ember kinő az ilyesmiből. De akkoriban az egész borzalmasan igaz volt . . . Nem tudom miért, évente ilyen tájban mindig rámjön . . . Képzettársítás, azt hiszem.

— De azóta nem látott semmit, úgy-e? — kérdezte némi aggodalommal a lord.

— Nem, nem, nem! — hangoztatta John. — A dolog inkább az egészség kérdése volt. Ahogy felnőttem, épkézláb fiú lettem. Aztán, mint tudja, külföldre utaztam. Puszta emlékké vált az egész.

Az öregúr nyugtalankodni kezdett. Amikor John újra kezdte: Azt szokták mondani: hogy az erőszakos és borzalmas halál hatása... lord Mere de Beaurivage sietett más irányba terelni a beszélgetést.

— Igen, igen, igen! — mondta gyorsan, amint John lábra segítette. Lassú léptekkel visszatértek a házba. Lord Mere a rövid út ellenére is szuszogott. John gyöngéden fogta a karját s mindenképen azon volt, hogy megkönnyítse járását.

Alig haladtak pár pillanatot a kétoldalt viruló rododendronok sűrűjében, amikor lord Mere de Beaurivage járás közben hirtelen megrezzent s félénk pillantást vetett balra, a növények szövedéke felé. Mintha hallott volna valamit. Legalább is azt gondolta. Valami rosszindulatú susogást, csúfolódó kis szavakat, közel a földhöz, mintha nem is emberi ajakról, hanem valami csúszó-mászó szájáról röppentek volna el. Levelek rezzentek a szélcsendes délutánban? A hallani vélt, vagy tényleg hallott szavak valami ilyet mondtak: «A házba» vagy «a házra», a ház biztosan benne volt. Sziszegő hangnak tetszett... Egész biztosan hallotta... Mintha levelek verődtek volna össze. De levél nem rezzent.

A lord megállt s John felé fordította fejét. Lélegzése zihálló volt.

— Baj van, lord Mere? — kérdezte melegen John. — Attól tartok, hogy kifáradt. — Az öregúr rázta a fejét.

— Nem, nem. Azt hiszem, a szívem... — hangzott a válasz. — Nincs semmi baj. Csak menjünk tovább... menjünk tovább. Szegődjünk a többiekhez... igen... a többiekhez. Ott jobb a hangulat.

A rododendronok közül most kiértek a tisztásra.

Itt máris jobb volt. A ház előttük állt. A lord az imént hallott «ház» szóra gondolt és megborzongott.

Aztán lerázta kis megrendülését. Az egész csak egy pillanatig tartott. A bokor alján akármiféle kis állat sziszeghetett.

A házba menet, hátralevő rövid útjukon, John mindenképen igyekezett felvidítani vendégét. Célzást sem tett az Ijesztő Dologra. Mintha elfelejtette volna az egészet.

De Lord Mere de Beaurivage, amikor kalapját és botját nehézkesen letette a hallban a tölgyfaládára és John segítségével még keservesebben kibujt a kabátból, töprengett valamin, amit sehogysem tudott fejéből kiverni. A könyvtárba menet egyik kezét John vállára tette s öreg, sárga szemének merev, de bizonytalan tekintetével egyenesen a fiú nyílt szeme közé nézett.

— Azt mondod, hogy nem volt feje? — kérdezte borusan.

— Ó, lord Mere — válaszolt John — ne törődjék ezzel. — John mély lélegzetet vett. — Mondtam, hogy rég történt, még egész gyerek voltam. Különben ma éjszaka én is itt alszom — tette hozzá hirtelen. Minél kevesebbet gondolunk rá, annál jobb.

Nézte, mint halad a széles, köpcös alak a könyvtár ajtaja felé. Látta, ahogy köszvényes, duzzadt kezét a kilincsre teszi s átcsoszog a szobába. Szinte hallani vélte nyögését s szíve mélyén majdnem sajnálkozást érzett.

De parancsolója már ismét nyomában volt. Mint egy nagy kéve napsugár, perdült ki Bó a társalgóból.

— Mit végeztél, Johny? — kérdezte. — Szeget vertél a fejébe? Jó nagyot?

A leányban nem hiányzott az egészséges határo-

zottság. A nők ismerik akaratuk határait. Legalább is sokan. De kiváltképen azok, akik boldog házasságot kötnek. John óráról-órára többet tanult. Ne felejtsük azonban el, hogy a nő vitte kísértésbe.

John kissé szégyenkezve kerülte Bó tekintetét.

— Tájékoztattam bizonyos dolgokról. Csak néhány szót szóltam. Előkészítettem a légkört.

— Megijedt? — faggatódzott könyörteleül Bó.

— Azt hiszem, igen — válaszolt John.

— Mit mondtál neki? — kérdezte a leány olyan szeretettel, hogy a fiú megenyhült. — Elárultad, hogy a kísértet komor arccal néz körül.

— Hogy nézne körül, amikor nincs feje, Bó?

— Csakugyan — válaszolt elgondolkodva a leány. — Nem természete. Sokat beszéltél a lordnak?

— Nem — hangzott a válasz. — Ő ejtett el a rododendron-úton pár szót.

— Igen? — felelt örömmel Bó. — Nagyszerű! Most aztán üsd a vasat. A kísértet csevegni fog. Úgy cseveg majd, mint a patak. Aztán nyög és sóhajtozik. Le fogja főzni az öreg Hamletet. Mester vagy, Johnny. — Bó valami bókot keresett emlékezete hátterében. — Az Ügyesség Királya vagy.

Beszéd közben a társalgó nyitott ajtaján és a magas francia ablakon keresztül kinézett a ház előtti széles pázsitra s olyat látott, hogy hirtelen erősen megragadta John csuklóját. Manapság ez a mozdulat fiatal leánynál is megszokott, nem úgy, mint harminc-negyven évvel ezelőtt volt.

— Oda nézz, Johnny! — suttogta izgatottan s fejével kifelé intett.

— Mi az, Bó? — kérdezte a fiú. Nem látott mást, csak annyit, hogy nénje és lady Mere de Beaurivage, egymástól kissé eltávolodva, a ház homlokzatának

régies, de új farészeit vizsgálgatja. A gyors női megértés most ismét segítségére jött a lassú férfiésznek.

— Nem érted? — kérdezte Bó szánakozva. — John Maple, Rackham örököse, figyeld a két hölgyet. A báróné a zöld pázsiton komoly tárgyalást folytat Rackham úrnőjével. Pénzről beszélnek.

John mindent megértett.

— Azt hiszed, már odáig vannak?

Isabeau Hellup nagy határozottsággal bólintott.

— A legközelebbi áldozat nemes atyám lesz — tette hozzá.

— Versenyfutás ez, Bó, közöttük és köztünk — állapította meg John.

— De neked orrhosszal győznöd kell, ha ugyan nem nyakhosszal. Elsőnek kell befutnod, Johnny! Figyelj ide. Beszéltél már Cortonnal?

— Nem — mondta John. — Nem végezhetek el egyszerre mindent.

— No, nem baj — válaszolt Bó s a csuklóján csillogó furcsa kis órára pillantott. — Tedd a ravaszra az ujjad és lőjj. Nincs veszteni való időnk.

John belátta, hogy ez igaz.

— Én most megcsinálom azt a ruhát és a nyakfodrot. Majd hasítok a ruhába egy kis nyílást s belehurkolom azt a kis piperkőc kardot, amit a lépcsőházban, egy pajzsmezőben találtam. Hat kard van rajta csillagalakban. Most már csak öt. Újra rendeztem az egészet, senki sem vesz rajta észre semmit. Te szaladj Cortonhoz. — Bó kis szünetet tartott, aztán folytatta. — Én addig majd lord Mere-rel beszélek. Csak pár szót, hogy épp előbbre vigyem a dolgokat, Johnny. Hát, eleget mondtam.

X. FEJEZET.

Amathea, Beaurivage első bárónője, elragadtatva állt a gyepen, erősen könyökhajlásába szorítva Hilda karját. Két erős női kar fonódott össze. Nyaka kövérsége és rövidsége ellenére a báróné kissé féloldalt fordította a fejét, részben önfeledt érzésből, részben abból a meggyőződésből, hogy ez a testtartás illik az alkalomhoz.

— Ó, Hilda ! — rebegte — kedves Hilda, milyen szép ez a ház ! Micsoda kincs ! — Egyet sóhajtott. — Bárcsak a miniszterelnök láthatná — folytatta. — Nem is képzeled, mennyire érdeklődik a régi angol házak iránt. Elárulhatom, hogy ha régi angol házat lát, majdnem kibújik a bőréből örömében, ahogy mondani szokták. Egyszer azt mondta : «Amathea» — mindig Amatheának hív, mert Huggins nem szereti, ha Mattienak szólít — s itt a vendég hatalmas könyökével oldalba bökte a háziasszonyt, aki azt az ötvenezer font reményében hősiesen elviselte.

— Hozzá hasonló miniszterelnökünk sosem lesz, Hildám — folytatta a báróné elérzékenyülve s kissé halkabban. — Soha, soha ! Szent bizonyos, hogy kerül a helyébe más — egyik megy, a másik jön —, ahogy a könyvek mondják. Nagy politikusok is úgy eltűnnek, mint mezőről a virág. Igen és így van ez az egész világon. — A báróné rázta a fejét. — Lehet,

hogy valami előkelő ember foglalja el a helyét, de olyan, mint ő, nem lesz többet a miniszterelnöki székben. Hála Isten, hogy még a helyén van. Maradjon is soká. Én mondom, Hildám, egy kincs! (A báróné érdeklődése ismét a ház felé fordult.) Elnézem ezt a nyugalmat, ezeket az öreg fákat, ezt a békességet, a homlokzat faberakását és valósággal irígység fog el. Nem vagy boldog, Hildám, nem vagy boldog ezen a szép helyen?

Hilda néni mélyet sóhajtott.

— Drága Amatheám — szólt s keresztényi szeretettel szorította meg a báróné karját, amely az imént olyan fájdalmat okozott neki. (Kedves olvasó, te még fiatal vagy, ennélfogva nem tudod, milyen kínosan hat az emberre, ha ötvenéves korában bárónébarátnője oldalba böki.) — Vérző szívvel válok meg tőle.

— Ki beszél arról, hogy megválj? Hiszen te vagy ennek a helynek a királynője! — válaszolt a főrangú hölgy, nem minden ravaszság nélkül. Üzleties gondolkodással azt suttogta magában: Ügyes! Ügyes! Agyafúrt!

— Néha — mondta Hilda s hogy szabadabban vegyen lélegzetet, szoknyája lesimítása ürügyével egy pillanatra kiszabadította karját — néha arra gondolok, hogy nem bírom ki s egy napon talán remélhetem... Aztán eszembe jut, mivel tartozom a családnak, a névnek s hogy Rackhamnek mindig a Maple-ek kezén kellene maradnia... De ilyenkor szegény fiúra gondolok... — Hilda vállat vont. — Tudod, Mattie, hogy John milyen.

— Úgy látom, egészséges, okos, szép fiú — állapította meg Mattie.

— Igen, igen — sóhajtott újra Hilda. — Ez mind

illik rá. De tudod, hogy milyen a természete. Sohasem tudná ezt a házat és a hozzátartozó birtokot rendben tartani. Munkához nem ért. Édesapja éppen ilyen volt . . . Ezért gondolok néha arra . . . igen, hogy pénzzé kell tennem mindent. Ha elmegyek . . . (Hilda ismét sóhajtott, mintha egyik lábával máris a sírban állna) legalább biztos tőke álljon John háta mögött. — Rackham úrnője a bárónéra pillantott. — Valami komoly befektetés jár az eszemben, Mattie, te értesz. Egészen komoly. A kezére ép úgy nem adnék egyetlen pennyt sem, mint ahogy nem adtam volna apjának sem. — Mattie megértően bólogatott. — Néha szinte kötelességemnek érzem, hogy mindent eladjak — folytatta Hilda —, néha meg kis híjja, hogy szét nem tépem magam s egész fejemet zavarosnak érzem . . . — Hilda asszony összekulcsolta két kezét, felvetett tekintetébe ölelve a ház oromzatát és az ég alját. — Elgondolni, hogy Rackham nem lesz többé a Maple-eké! Szeme elé lebbent sir Harry Murtenshaw előkelő alakja, regényes házassága — csak a kísértetre nem gondolt. Arról már megfeledkezett.

Mattie nem feledkezett meg.

— Olyan romantikus itt minden! A kísértet is meg az egész környezet! — A bárónő ebben foglalta össze észrevételeit, aztán újra megragadta barátnője karját s kezdte a hall bejárata felé vinni. — Fiatal koromban úgy szerettem volna, ha otthon kísértetünk lett volna, de — itt a lady megrázta fejét — az embernek nem lehet meg mindene.

Mialatt a két hölgy méltóságteljesen haladt a kavicsozott úton az ősi falak felé, csönd lüktetett közöttük. Az egyik mohón vágyott arra, hogy valamivel előbbre vigye a dolgát — nem előleget értek (egy-

előre), hanem a vásárlási szándék jelét. A másik azon törte a fejét, mi volna a legjobb vételi forma. Mivel kettejük közt a magasabb műveltség (ha ugyan lehetséges) Hilda oldalán volt, esze is gyorsabban működött s a kezdő lépés tőle indult ki.

— Tudod, Amatheám — mondta nyájasan, de nagyobb formaszerűségre térve át —, hogy a lord . . . már mint kedves férjed, említést tett Rackham megvételéről. — Hangja elgondolkodó, szerény s kissé töprengő volt.

— Ugyan! — válaszolt a lady s mintha meg volna lepve, egy lépést hátrált. — Ki gondolta volna?

— Igen — folytatta a háziasszony még mindig a töprengés látszatával, szelíd hangon s újra sóhajtott, de most mélyebben. — Milyen jó volna, ha állna valaki mellettünk, mint gyerekkorunkban s gondolkoznék helyettünk. Mitévő legyek? Mit mondjak? Nem tudok elszakadni innen s mégis . . . Mégis . . . Azt hiszem, tudom kötelességemet. Amikor egész sereg ajánlatom volt Rackhamre — tette hozzá szerény hazugsággal — a háború utáni évekre célzok, amikor valósággal törték magukat az emberek a ház után, mint jól tudod, én visszautasítottam az ajánlatokat. (Mattie most hallotta először, ami nem is csoda.) De akkor más idők jártak, sógorom még élt s a fia csak apró gyerek volt. Most, amikor a részemről tett változtatásokkal és beruházásokkal Rackham értéke jelentékenyen megnőtt, természetesen sokkal többet ígérnek érte, mint valamikor. Előre látom, hogy ajánlatuk csábító lesz. Igen, tudom. De egyet ígérek, Mattie. Számokat addig még csak említeni sem fogok, amíg nektek, férjednek és neked elsőbbségi jogot nem adtam. Ime, megmondtam!

— Tudtam, hogy így jársz el! — áradozott hév-

vel Mattie s hirtelen megcsókolta barátnőjét. — Te mindig egyenes és megbízható voltál. Kár, hogy olyan kevesen vannak hozzád hasonlók. Ezt mondtam a minap a miniszterelnöknek is, amikor épp Hugginsról volt szó. A miniszterelnök így szólt hozzám: Amathea (mindig Amatheának hív, mert nem engedem meg, hogy Mattienak szólítson, azt hiszem, nem volna rendjén), Amathea, olyan ember, mint a maga ura, ezer közt egy, ha akad. Tudja, miért mondom ezt? — kérdi. — Mert egyenes ember. Nyiltan cselekszik. Higyje el, Amathea, az egyenes ember manapság olyan ritka, mint a fehér holló. Te is egyenes vagy, Hilda. Hát ezt mondta a miniszterelnök. Szórólszóra.

Ez volt vége a dalnak, mint Longfellow, a költő mondja valahol. A két hölgy bevonult a hallba. Amathea jobb ügyhöz méltó élénkséggel viharzott fel szobájába, hogy bizonyos számításokat végezzen.

Ami Hildát illeti, ő is épp szobájába tartott, hogy számokat vessen papírra, amikor egyszerre határozott, szilárd lépteket hallott maga mögött. Lord Hellup volt. Csak az imént vette fel drága, de célszerű szürke kalapját, s aranyfejű, értékes botjával kezében azon volt, hogy a helyzethez illő ruhában, kitűnően szabott kabátban megcsodálja Rackham kertjeit. Tea előtt még egy teljes órával rendelkezett. Egyszerre azt vette észre, hogy Hilda áll előtte. Mintha most találkozna vele először, ösztönszerűen megfogta kezét, mind a ketten elmosolyodtak s a lord arra kérte a ház úrnőjét, mutassa meg neki rózsalugasát, amelyről már beszélt.

Együtt léptek ki a kertbe. A férfi hatvan egynéhány éves volt, a nő ötven s tavasz lebegett köröttük. S a lugasban rózsákról beszélgettek.

Visszafelé Hilda választotta meg az utat s olyan hangon csevegett, hogy azt a lord lenyűgözőbbnek, finomabbnak, elmésebbnek s bájosabbnak találta, mint bárki másét. Amint egy bokorszegte útról kifordultak, arra a pázsítra kerültek, amelyen imént lady Mere de Beaurivage és a ház asszonya állt, azzal a különbséggel, hogy a nők iránti nagy tiszteletéből lord Hellup nem merte karját Hilda karjába ölteni. Sőt ellenkezőleg, kissé félszegen állt mellette.

Hilda Maple szeme végtelen szeretettel pihent a házon. Lord Hellup csodálva, szinte imádva figyelte tekintetét. Hilda szeme átölelte a ház homlokzatát és az ég alját.

— Vérző szívvel válok meg tőle! — mondta Hilda fojtott hangon, amelyben volt egy kis lüktetés, majdnem zokogás.

— De az Istenért! — kiáltott fel a tengeren túli, nyiltlelkű üzletember. — Csak nem akar elszakadni tőle? Maga úgy hozzátartozik Rackhamhez, mint a kesztyű a kézhez. Rackhamnek szüksége van magára — tette hozzá lelkesen s majdnem így folytatta: — mint ahogy magának szüksége van Rackhamre, — de idejekorán észbekapott, hogy ez baklövés volna. A gyöngédség árnyalatával s szomorú hangon mondta: — El sem tudnám képzelni Rackhamet maga nélkül, asszonyom.

Hilda Maple sóhajtott.

— Volt idő, amikor álmomban sem mertem volna erre gondolni, lord Hellup. Tudja, nagyon nehéz ezekről a dolgokról beszélni... — Hilda asszony gyengéden megérintette ujjai hegyével a lord karját, de nyomban vissza is húzta kezét. Ha már belekezdtem, mégis elmondom. Amikor a világháború végén több oldalról ajánlatot tettek Rackhamre...

— Tettek? — kérdezte érdeklődve, nagyon értelmes pillantással lord Hellup.

— Igen, igen — válaszolt Hilda sietve. — Hallani sem akartam róla. Még gondolatban is szörnyűnek találtam, hogy Rackham ne a Maple nevet viselje. Akkor még élt a sógorom s John csak apró gyerek volt. Visszautasítottam az ajánlatokat. Amikor mindez történt, még semmit sem változtattam az itteni helyzeten. Azóta Rackham értéke természetesen megnőtt. Nem tagadom — mondta tetszéssel s a lordra mosolygott, — Rackhamet én mostam ki a piszokból. Azt hiszem, erre joggal lehetek büszke.

— A legteljesebb joggal — válaszolt a lord hévvel. — Rackham a legkedvesebb kis fészek, amit az óceánnak ezen az oldalán láttam. Minél többet nézem, annál komolyabb meggyőződésemmé válik. Bó is így gondolkodik — tette hozzá sietve, hogy alátámassza véleményét, még mielőtt Hilda ellenmondani találna. Aztán megismételte : — A legkedvesebb fészek az óceánnak ezen a partján.

A jelzők és a főnevek nem voltak éppen Hilda inyére. Elvégre Rackham Catchings nem is olyan kicsiny. Aztán a «kedves»-ben is érzett valami lekicsinylés, miután az alapok még a «premontoriak», vagy hogy is hívják őket, idejéből származnak. De sokkal fontosabb dolgok jártak a fejében, semhogy most ilyen csekélységekre adott volna.

— Majd megszakad a szívem, lord Hellup — mondta emelt hangon (s összekulcsolta kezeit). — De azt hiszem, kötelességem a jövőbe nézni... Tudja, hogy John milyen...

— Afféle gyerek — állapította meg a lord udvariasan, de Hilda asszony nem ezt a megjegyzést várta.

— Igen, igen — mondta majdnem türelmetle-

nül. Az angolok néha hasonlítanak tengerentúli rokonaikhoz. — Tehetséges, kedves fiú. De — mondta fejét rázva — sohasem tudná rendben tartani Rackhamet. — Hilda asszony ismét sóhajtott. — A régi história. Az alma nem esik messze a fájától. Szakasztott olyan, mint az édesapja. Kötelességemnek érzem arról gondoskodni, hogy — ha elmegyek — álljon mögötte jól befektetett, biztos pénz. Ha elmegyek . . . — tette hozzá sötétes haranghangon, élénken várva a lord heves tiltakozását.

— Hát igen, — sóhajtott Hilda asszony válaszképpen, — lehet, hogy még jó ideig elélek, lehet, hogy nem. De a fiúról gondoskodnom kell.

Szegény asszonynak gondolnia kellett a litvánra is, aki valójában a Rupert de Vere nevet viselte.

— Nem tudom, igazán nem tudom — folytatta szándékosan megilletődött hangon s újra lord Hellup karjára tette kezét, de most csak egy pillanatra. — Nekünk, nőknek, tanácsra van szükségünk . . . Megfontoltam a dolgot. Kötelességem eladni mindent . . . Néha szinte azt gondolom, hogy el kellett volna fogadnom azt az árat, amit mult hónapban az a kiállhatatlan teaügynök ajánlott.

Lord Hellup erről a teaügynökről sohasem hallott. Hogy is hallott volna, amikor nem is létezett. Lord Hellup egész életét az üzlet tengerén töltötte. Gyakran elmondhatta magáról, hogy árakban való ítélete hasonló a sas éles tekintetéhez. Szerette volna tudni, hogy az a «kiállhatatlan» teaügynök mit ígért Rackham Catchingsért. De erről Hilda nem beszélt.

Most már leléptek a pázsitról s útban voltak a ház bejárata felé. Ugyanolyan némaság szállta meg őket, mint az imént Hildát és a nemes lord feleségét. A küszöb előtt Hilda nyiltan barátja szeme közé

nézett. Szemében könnyek sejtelme ült, ami a lordot mélyen meghatotta.

— Ha végleg meggyőződöm arról, hogy kötelességem mindent eladni, meg is teszem, — mondta. Ismét szomorúan megrázta a fejét. — De nem tudom életemet elképzelni Rackham nélkül.

— Mi pedig, — szólt lord Hellup az alkalomhoz illő, megindult, csöndes, mély hangon, — mi (rendesen többesszámot használt) nem tudjuk elképzelni Rackhamet maga nélkül. — Újra megfogta Hilda kezét s meg akarta csókolni ujjai hegyét, de a nő visszahúzta kezét. A lordot bántotta az a gondolat, hogy talán megsértette az angol társadalmi szabályokat. Hilda asszony azonban nem volt könyörtelen természet, mert miközben visszavonult, mosolygott.

Ennyit a hatvan- és ötvenévesekről. Most térjünk át bizonyos számításokra.

*

Feltett szándéka szerint, szobájában lady Mere de Beaurivage azonnal számításhoz látott. Ebben a mesterségben otthon érezte magát, mert a régi Kent-utcai bódéjában valamikor krétával, szembetűnő vonalakkal, ő írta ki az árakat. Ebbeli szokásai akkor javultak, amikor beszerezte bútorait dombvidéki villájába, amelyre a Nagy Fordulat előtt oly büszke volt.

De a Nagy Fordulat óta Amathea báróné kicsiségekkel nem sokat törődött. Olyan halomban állt mögötte a pénz, hogy nem sokat számított, melyikük mit költ. Rackham megragadta képzeletét. Az üzleti élet fortélyainak ismeretében tudta, hogy ha elég pénzt kínál, a kastélyt játszva megszerezheti. A kérdés csak az volt, hogy mennyi elég. Rendes körülmények közt mindenre rá tudta venni a lordot, de tisz-

tában volt azzal, hogy egy pontban a rábeszélés nehéz s ez a pont : a pénz. Mint általában azok, akik hirtelen jutottak nagy vagyonhoz, a lord is rettegett attól, hogy el találja veszíteni pénzét. A lady emlékezett arra, mit fizettek bizalmas ismerősei egy-egy házért s mennyiért adták el. A ház utáni vágyakozása eszébe juttatta, hányszor hallott beszélni az ilyen egyszerű, ősi házak kivételes értékéről, mennyire keresik a piacon a XVIII. századbeli, testes, öreg há akat s mennyire törik magukat az emberek a faberakással díszített, Tudor-kori épületek után.

Még mielőtt álmaiba merült volna, a jó asszony arra lyukadt ki, hogy mindent számítva, a ház 60.000 fontot körülbelül megér. Végre is nem az ő pénzéről van szó. Mit jelent két millióból 60.000 font? Három százalék mellett ez a tőkének csak egyévi kamata. Vannak bogaras emberek, akik ekkora összeget egy haszontalan képre kiadnak. Örököseik úgy sincsenek. Elérzékenyülve kérdezte magában, nincs talán Hugginsnak és neki joga arra, hogy kiélvezzék hátralevő életüket? Hol élvezhetnék ki jobban, mint Rackhamben. Még egy Rackham nincs egész Angliában.

Amathea szobájában tehát a 60.000 font gyökeret vert és virágba szökkent.

Egy nem túlságos vastag fallal odébb (mert mindez az új, úgynevezett Catchings-szárnyon történt, a hol a falak botrányosan ősiek voltak), egy másik íróasztal mellett, Hilda Maple vetette papírra számításait. Fáradtan írta le a számokat. Húszezer font kihúzná a csávából. A legkellemetlenebb s legsürgősebb rendezendő tétel Ruppert de Vere követelése.

Most kellett volna az első ötszáz fontot megfizetnie, hogy a litvánt a váltók megújítására bírja. Hónapokkal ezelőtt, épp az Ős megvásárlása után,

egy régiség-szakértő ismerősének tanácsára ilyen értelemben írt is a bristoli Charles Bluntnak s Blunt igazán nagyon méltányosan viselkedett. Teljes három hónapot nyert ezzel. De mikor Blunt legutóbb a váltók megújítását kérte — udvarias levelet írt, személy szerint sohasem mutatta magát, — tőkéjének elégtelen voltára hivatkozott s egy nagyon tiszteletreméltó céget, jobban mondva magánvállalkozót, a Jermyn-utcában lakó Rupert de Vere-t, ajánlotta Hilda Maple figyelmébe. De Vere úr egész kedvesen viselkedett s előlegezett annyit, hogy Blunt úr újabb három hónapra megújíthatta a váltókat. Ő maga a neki járó összeg visszafizetésére méltányos határidőt szabott, de ez a határidő kerek egy héttel ezelőtt lejárt s azóta Rupert de Vere annyit alkalmatlankodik, hogy Hilda asszony már szinte retteg a telefontól.

Valamit írásban kellene neki mutatnia. Lehet magánlevél is. A dolog kissé nehéznek látszott, de remélte, hogy mire a hétfő felvirrad, a levél meg lesz.

Még nem nagyon későre járt az idő. Vasárnap volt ugyan, de Hilda asszony saját, szomorú tapasztalataiból tudta, hogy de Vere vasárnap délután is használni tudja lakásáról a telefont, mint ahogy semmi kétsége sem volt az iránt, hogy ő is fel tudja hívni a kereskedőt.

Fogta a hallgatót. A drót túlsó végéről bársonypuha hang válaszolt. Saját hangja is csupa édesség volt.

— Ki beszél? Rupert de Vere úr? — kezdte s székbe telepedve még édesebb hangon folytatta: Nagyon örülök, hogy alkalmam van tudomására hozni... igen, tudom. Nem akartam vasárnap délután üzleti ügyekről tárgyalni (a hang egyszerre

aggódó színezetet öltött.) Ó, nem, kedves Rupert úr. Hétfőn nem! De hiszen az holnap volna! Igen, igen (ingerülten) tudom, ez a váltó kelte... egy hete... de... az ilyen ügyekben a megértésnek is van szava... nem... igen... pontosan. Várjon egy pillanatra. Valójában már el is adtam a kastélyt. Nem, nem, Rupert úr, ezt eddig nem hallhatta gyakran. Mondom, elvben már el van adva. Itt van lord Hellup, aki elvben már magáévá tette a dolgot. Aztán itt van egy másik úr is, lord Mere de Beaurivage... nem hallott róla? Képtelenség! Kellett hallania róla. Higyje el, kedves Ruppert úr, töri magát érte. Nem, nem (kiabálva): BRUVISH... majd lebetűzöm (lassan) BEAURI (haragosan). Hallatlan... megszakították a vonalat... igen, igen, még három percig. Igen. Ó, ön van a telefonnál, Rupert úr? Tudom, megszakítottak a vadállatok. Lebetűzöm még egyszer. B mint barna, E mint erős, A mint alkalom, U mint udvar, R mint róka, I mint iroda, V mint virág... igen, ez az (hévvel) pontosan. Azelőtt sir George Huggins volt. Igen, de Bruvishnak mondja ki... gondoltam, tudja. Ő az, akit a miniszterelnök... igen, szóról-szóra úgy van, Rupert úr. Ó, nagyon köszönöm. Tehát kedden. Kedden találkozunk. Ó, ez nagy különbség (duzzogva). No, ne gondolja, hogy a szerződés már a zsebemben lesz. Hogyan? Valamit írásban? Igen, az természetes. Hát akkor kedden. Köszönöm, kedves Rupert úr! Kedden délelőtt... ez végleges dátum... Is-ten ön-nel!

Hilda néni kimerülten felakasztotta a hallgatót. Bátran szembenézett a helyzettel s most azt mormolta: Pokol volt!

Mindeközben unokaöccse Isabeau Hellup tanácsai szerint a főinassal tanácskozott.

XI. FEJEZET.

John Maple megkereste Cortont. A kitűnő férfiú a szobájában, tűz mellett üldögélt s előkelő kényelemben a Spectatort olvasta. Az a szaka volt a napnak, amikor a főinasok is kényelembe helyezkednek. A fiatalember kopogtatott, majd belépett, mire a méltóságteljes Corton fejedelmi udvariassággal felállt.

— Készületlenül talál, John úr — mondta.

— Zavarom, Corton — válaszolt az ifjú. — Sajnálom, de a dolog sürgős és nem tart soká. Örülök, hogy a Spectatort olvassa.

— Ezt az újságot szeretem legjobban, John úr — jelentette ki finom egyszerűséggel Corton. — Házunk úrnője a Nagyvilágot járatja nekünk. Meg-megnézem, mert ügyesen van benne összefoglalva az, amit hazai eseményeknek nevezhetünk. De a politikai életben való áttekintést és bírálatot a Spectatorból merítem. Ez a lap a szellemi táplálékom.

John kijelentette, hogy igaza van, de nyomban hozzátette :

— Corton, hallott valaha arról, hogy Rackhamben kísértet lakik?

— Kísértet, John úr? Uram Isten, soha ! — jelentette ki az öregúr. — Ha itt kísértet van — tette hozzá erőteljesen —, én csak hallottam volna róla.

Járt kísértet Pilfordban, a Lewes túlsó partján, de — tette hozzá büszkén — azzal végeztek.

John hirtelen félbeszakította:

— Szóval, Corton, nekünk kísértetünk sohasem volt. Hát most hallgasson ide. Kísértetünknek kell lennie, még pedig már a mai napon.

John előadta tervét.

Corton komoly képpel figyelt. De még nem szegődött be szövetségesnek. Meghallgatta Johnt, még nem tudta azonban, mit szól a dologhoz Maplené. Rossz tréfákra ő nem adhatja a fejét. John úrfinak akármiben szívesen kezére jár, de... Más a dolog így, más amúgy.

John ekkor kiterítette kártyáit.

— Corton — mondta —, ki a jogos örököse Rackhamnek?

— John úrfi, kérem — hangzott az ingadozó válasz — nem az én hivatásom, hogy erre feleljek. Ha nyiltan beszélhetnék...

— Ez az, Corton — kapott a szón az ifjú. — Ha nyiltan beszélhetne, azt mondaná, hogy Rackham jogos örököse én vagyok. Elismerné, hogy engem becsaptak, de legalább is kisemmiztek. Szégyengyalázat. Azt mondaná, hogy ha én meg tudnám fizetni a kellő árat Hilda néninek (az pedig jóval kevesebb lenne 20.000 fontnál, amit édesapám állítólag kölcsönvett az ő urától, de valójában ekkora összegről sohasem volt szó), akkor épp olyan jogom volna Rackhamhez, mint édesapámnak volt.

Corton olyan mozdulatot tett, amely bólintásnak nagyon is tiszteletteljes, meghajlásnak pedig nagyon is határozott volt.

— Hát, Corton — mondta John élesen — most tisztán lát mindent?

Az öreg szolga még tisztábban szerette volna látni a dolgokat.

— Nézze, Corton, azt akarja, hogy az a Bruvish nevű fickó üljön be Rackham falai közé és kitegye a maga szűrét? Ki tudja, milyen gyülevész népséget hoz ide! Jazz-zenét és rádiót.

— John úrfi — szólt az öreg csendesen — mindig azt reméltem, hogy itt élek és itt is halok meg. Gondoltam, ha szolgálatom ideje letelik, itt morzsolhatom le öreg napjaimat. Édesapja erre nézve mindig megnyugtatott s asszonyunk sem oszlatta szét reményeimet soha. Ez a szoba nem az enyém, uram, hanem az öné. Nem hiszem, hogy sokáig el tudnék lenni nélküle. Belehalnék, ha szabad tisztelettel így kifejeznem magamat. Soha eszembe sem jutott, hogy ebben a házban idegenek verhetnek tanyát. Nem vág a természetéhez.

— Pedig így áll a dolog, Corton. Ennek csak úgy vehetjük elejét, ha megakadályozzuk, hogy Huggins, ez az öreg vadállat, magához rántsa a birtokot. Maga, Corton, velem együtt tudja, hogy ha én kerülök ide, mint ahogy a jog parancsolja, Rackham megint a régi formákhoz tér vissza s maga is az lesz, aki édesapám életében volt, amikor beszaladgáltuk az egész kertet s halálra rémítettünk mindenkit. Ennek csak egy módja van: meg kell ijesztenünk lord Bruvisht. Én már kieszeltem a tervet, most már csak végre kell hajtanunk. Figyeljen ide, Corton. Körülbelül öt perc mulva miss Helluppal a billiárd-szobában leszek. Már szóltam neki. Ezt a fiatal hölgyet veszem feleségül, Corton.

— Uram — mondta Corton s újra meghajtotta magát, de most sokkal szertartásosabban —, szívből gratulálok. Mindig hallottam, hogy ezek a fiatal amerikai hölgyek . . .

— Igaza van, Corton, tökéletesen igaza — vágott közbe hirtelen John. — Gyönyörűen fejezte ki magát. Ezerszer köszönöm. Most figyeljen tovább. Mondtam, hogy öt perc mulva a billiárd-szobában leszünk. Ha kétszer csengetek, lejön? Mind a hárman összedugjuk a fejünket. Megértette? Ha *kétszer* csengetek. Más be nem jöhet.

Corton megértette.

John távozni készült. Az öreg szertartásmester felállt s Johnt megelőzve az ajtónál termett. Kikísérte az ifjút s még egyszer meghajolt. Amint a levegő kitisztult, leküldött a boy-ért.

— Boy — mondta —, ha két csengetést hallasz, jól jegyezd meg: kettőt, akkor felrohansz és jelented. Jegyezd meg: kettőt! Egy csengetés miatt ne zavarj.

— Nagyon helyes, uram — válaszolt a boy pattogó, de igen szolgálatkész hangon.

Feljebbvalója leereszkedő, de igen könnyű biccentéssel jutalmazta a fiút.

Elmult pár perc. Corton már nem olvasta a Spectatort, bármily érdekesek voltak is cikkei. Öreg kezében tartva hanyagul az ujságot, a tűzbe meresztette szemét s régi gazdájára, Henry Maplera meg a régi jó napokra gondolt. Aztán szeme elé lebbent lord Mere de Beaurivage alakja s ajka szigorú vonást öltött.

A csengő kétszer megcsendült.

*

A billiárd-szobában Bó csodálatos pontossággal lökdöste a vörös golyót. Ha Bó valamit nem tudott jól, akkor nem csinálta egyáltalán. Ez is egyik módja a sikernek. Folytatta sorozatait, mialatt John a rövid szünetek alatt kérdéseket intézett hozzá, szorgal-

masan szedegetve a golyót, melyet a leggyöngédebb gondossággal rakott a helyére s ugyanakkor ámulattal élvezte a leány hosszú és rövid lökéseit.

— Beszéltél a lorddal, Bó?

— Igen. Megkérdeztem, hogy fenn, a folyosón, ahol a szobája van, nem vesz-e néha észre valami különöset. Azt mondta: nem. De egyet nyelt, azt hiszem.

— Milyen lelki állapotban volt?

— Meg van rendülve. Nem nagyon, de meg van. Nem szereti, ha a kísértetre terelem a szót.

— Ó! Hát hatott rá, amit mondtam?

— Igen! Az ördögbe! Egyszerre két dolgot csinálni nem lehet — állapította meg a leány s kedvetlenül letette a dákót, mert a vörös golyó ugrott néhányat, aztán félrepattant s egészen rossz helyen állt meg. John fogta a dákót és lökött néhányat.

— Gondunknak kell lenni rá, hogy a többiek hallják a golyók koccanását. Hadd higyjék, hogy belemerültünk a játékba s nem törődünk velük.

— Helyes beszéd — jegyezte meg Bó.

— Corton mindjárt itt lesz. Ha kettőt csengetek, jön. Hát csengetek.

John csengetett. Corton a kellő időben, a kellő méltósággal megjelent. Bó szájára tette az ujját s John engedelmesen követte példáját. A vén komornyik nem találta ugyan a mozdulatot nagyon méltóságosnak, de kötelességének vélvén, a maga komoly, húsos ujját ugyancsak szája elé tette. Ekkor John célzatosan nagyot lökött a golyók közé, hogy koccanásuk hosszan eltartson, és gyorsan megbeszélték tervüket.

— Ha nem feledkezem meg helyzetemről s szabad valamit megjegyeznem, — szólt Corton, amint

az előkészületekre tértek át, — azt ajánlanám, hogy kezdjük a cselédséggel.

— A cselédséggel? — kérdezte Bó.

— Igen, miss. Úgy értem, az alacsonyabb renddel. Aztán természetesen a kollégáimmal. Azt hiszem, ki tudom majd oktatni őket.

John biccentett.

— Ez jó lesz — mondta. — De ne feledkezzék meg arról sem, aki a terv központjában áll.

— Semmi esetre sem, John úrfi — válaszolt tiszteletteljesen Corton. — Véleményem szerint a lordot önnek kell megdolgoznia, ha szabad ezt a szót használnom. — Corton halkan köhintett. — Ma este, uram, kissé később, küldöttséget hozok ide. Az emberek ő lordságához hasonlóan kissé megijedtek, John úrfi. Még ijedtebbek most. Kivált a szakácsné. Mindig is érzékeny idegzetű volt. Aztán ott van a konyhaleány. Annak hasznát vehetjük, mert az még roszszabbul van. Csak azt nem tudom, hová tegyem azt a francia soffőrt. Ez az ember a megilletődés semmi jelét sem árulja el.

— Most, Corton — vette át a szót John —, hallgassa meg, mit végeztünk idáig miss Hellup és én. Felveszem azt a hosszú fekete ruhát, amit miss Hellup varrt nekem. Arról az ál-címerről, amit Hilda néni a minap vásárolt, levettük az egyik kardot, azt beledugom a ruha hasítékába. Aztán csinált miss Hellup egy széles nyakfodort. Az egészet a fejemre teszem s majd úgy állok ott. Behúzott nyakú alacsony ember vagy fejetlen nagy ember leszek, ahogy tetszik. Fodor lesz a nyakam helyén, de semmi a fodor fölött.

— Miss Hellup eszelte ki ezt? — kérdezte elismeréssel Corton.

— Nem, Corton — válaszolt Bó. — Együtt

eszeltük ki. De én csináltam a kellékeket, azok pedig nagyszerűek.

— A kellő pillanatig gondosan elrejtik majd őket, úgy-e bár, miss? Úgy-e, uram? — érdeklődött némi szorongással a komornyik.

A fiatalok bólintottak. John folytatta:

— Az öregúr majd hangokat hall, Corton, amik végül az ágyba kergetik. Tudja, hogy Hilda néném az Armada-szobába tette az öreget?

— Igen, John úrfi — válaszolt nagyon komolyan Corton. — Abba a szobába, amelyik a spanyol Armada állítólagos roncsainak tölgyfa-maradványaival van burkolva, mint az ebédlő.

— Úgy van — mondta vidáman John. — Ebben a szobában jelenik majd meg a kísértet. A kísértet én leszek, hát tudom. A faliszőnyeg és a mennyezetes ágy fejénél lehulló függöny közt van hely elég. — Idegenkedve tette hozzá: — Most már sajnálom, hogy a dologba belementem. Alávalóságnak érzem. De ezt már le kell nyelnem, Corton. Nem nézhetem nyugodt szemmel, hogy a milliók bekapják Rackhamet.

— Kényszerítesz rá, hogy megvesselek, Johnny — mondta nemének kegyetlenségével Bó. — Csak arról van szó, hogy az őrültségig megvadítsuk az öreget. Ha te nem teszed meg, megteszem én.

— Most már végigcsinálom, Bó — válaszolt csöndesen John. — De azért sajnálom az öreget. Tudod, hogy gyermekkoromban magam is ideges voltam.

— Ma éjszaka is ideges leszel, ha tükröt találsz a szobában s egy gomblyukon át belekacsintasz — válaszolt Bó. — Nos, Corton, úgy-e rendben van minden?

— Tökéletesen, miss — jelentette ki Corton.

— Jó, akkor megyek vissza s a kísértet felidézé-

sére csinálok még valamit. Előkészítem, Bitangot. Tudom, hogy kell vinnyogó, szűkölő hangokat kicsalni belőle.

Az összeesküvők elváltak.

*

Végezve a telefonozással s egy pillanatra megnyugtatva a litvánt, Hilda Maple íróasztala mellett maradt és számolni kezdett.

Ha 40.000 fonttért csinálja meg a vásárt, élete hátralevő részére szerényen és függetlenül megél belőle. Ismerte a korához mért évjáradékok árát s tudta, hogy ha minden fizetnivalót rendez, mit vásárolhat 20.000 fontért.

Ha 50.000 fontért ad el mindent, akkor évjáradékra 30.000 font marad. Ez is jó, illetve még jobb.

De a dolog sürgős. Ha a két hal közül az egyik horogra akad, holnapra valami írást is kell erről szereznie.

Hilda határozott lelkű, tisztafejű nő volt, természeténél fogva époly bizakodó, mint eltökélt. Mialatt az előtte levő papiron lassan számolgatott, magában azt mondta, hogy ügyesen keverve kártyáit, még az est folyamán birtokában lesz a győztes ajánlatnak s reggel, a vendégek távozása előtt, az új tulajdonostól pársoros kötelezvényt kap. Majd azt fogja mondani, hogy így mégis szabályszerűbb a dolog. Akárki is lesz az új gazda, ezt a kis alakiságot nem tagadhatja meg. Akkor aztán kedden megkönnyebbült lélekkel vihet írást Londonba. Először Bruvishsal tesz kísérletet, lord Hellup hódolatára építeni még van idő. Bruvish az alap.

Lord Bruvishra vetette hát magát s mint ahogy a pogány oltári áldozatokat egy ital mézes bor után

viszik félre, nyomban tea után magával cipelte a lordot. Egyedül vezette a könyvtárba s úgy megrohamozta, hogy a lord nem tudott többé kivergődni a szédületből. Kijelentette, hogy sejti a lordnak Rackham megvásárlására irányuló szándékát s megesküdött, hogy a lord hitvese soha egyetlen szó célzást sem tett a vásárra, de beismerte, hogy Amathea nem tudta leplezni, mennyire tetszik neki a kastély. — Régi barátok vagyunk, nem igaz? Igazi barátok, máskülönben nem beszélnék ilyen nyiltan.

Amint a lord bizonyára tudja, ha még nemrég arra kérte volna valaki, hogy adja el neki Rackhamet, tisztára bolondnak nézte volna. De a lorddal és Amatheával más a helyzet. Mindig is mondta magában, hogy ha már el kell hagynia Rackhamet, — márpedig a fiúval szemben igazán kötelessége, hogy megváljon az ősi háztól, — legalább baráti kézben akarja látni. Csak barátai kedvéért s abban a tudatban, hogy Rackham jó kezekbe kerül, tenné meg azt, amit nem tenne meg senki másért.

Ebben a pillanatban feltámadt a Hugginsok hatalmas szelleme. Még mielőtt a végzetes összegről bármi szó eshetett volna s még mielőtt a lord kisurranhatott volna az ajtón, a kezdeményezés Hilda kezéből az ellenség kezébe ment át. A nagy üzletember beszélni kezdett. Az ilyen dolgokban — mondta — határozottan kell dönteni, mint a baltával. Milliomosokról mindig ezt olvasta a lapokban. Miután pedig ő is a milliomosok közé küzdötte fel magát, eltökélte, hogy ehhez képest rendezi be életét. A lord mélyen lehorgasztotta fejét, még jobban megkurtítva amúgy is kurta nyakát. Azt a komor ábrázatot öltötte fel, amely nézete szerint a pénzügyi fölényt kísérni szokta, majd így szólt :

— Gondoltam, elmegyek 30.000 fontig.

Hilda asszony méltó maradt önmagához és az alkalomhoz.

— Igen — szólt egyszerűen s mintha meg se mukkant volna senki, folytatta: — szent igaz. Sajátságos, milyen soká tartott, amíg elszántam magam. Ön előtt, Mere lord, tenyeremre teszem a szívemet. Amikor évekkel ezelőtt hatvanezeret kínáltak ...

— Hatvanezeret? — hápogta lord Mere de Beaurivage.

Hilda asszony türelmetlenül intett kezével.

— Mondom, hatvanezeret. Amikor évekkel ezelőtt ezt az ajánlatot tették, visszautasító álláspontot foglaltam el. Nem a pénzt kevesleltem, ezzel legyünk tisztában. Az ár igen tisztességes volt, már azért is, mert akkoriban még semmi érdemleges beruházást nem tettem. De nem tudtam elviselni azt a gondolatot, hogy elszakadjak ettől a háztól. Ha hatvan milliót ajánlottak volna fel, azt is elutasítottam volna. Most más a helyzet. Ön tudja, kedves lord Mere de Beaurivage (a pénzember titokban kissé szorongott) . . ., hogy mindezt csak az ön és a kedves Amathea kedvéért mondom el. Az embernek nem sok igaz barátja van a világon. Azt is tudja, hogy csak John érdeke lebeg a szemem előtt. Még ha csak ötvenezer guineát kapnék, de jó kezekbe kerülne minden . . . hát . . . igen — Hilda asszony egyet sóhajtott ismét, — azt hiszem, belemennék.

— Ötvenezeret! — ismételte majdnem kiabálva lord Mere de Beaurivage.

— Igen — bólintott a szemrevaló háziasszony. — Ötvenezer guineát. Tudom, ez kissé kevés. Látom, ön velem érez — de nem hajthatom az árat feljebb. Nem értek az alkudozáshoz. Sohasem állhattam az

üzleti aprólékosságot. Ha már vesztenem kell, essünk rajta túl, mint egy műtéten . . . gyorsan, rendesen, véglegesen . . . Igy hát elfogadnám azt is.

Ő lordságának már nyelve hegyén volt ez a szó: Igazán? Elfogadja? — de erre a hangra Hilda türelme bizonyára megszakad s jelenet következett volna. A lord a felsőséges kultúra tiszteletével uralkodott magán s csak ennyit mondott:

— Hát, kedves . . . Hilda asszony . . . nyiltan és becsületesen szólva . . . igen . . . amikor azt mondta, hogy ötvenezer font . . .

— Guinea* — mormolta Hilda Maple.

— Ó! Guinea? — ismételte meghökkenve a lord. — Maga szépen rámijeszt. Meg kell hagynom, egyenes lélek, de egyre-másra megdöbbent.

— Ó! — sóhajtotta fáradtan Hilda. — Mennyire nem szeretem az ilyen üzleti tárgyalásokat. Nem akarom eladni Rackhamet. Bár sohasem tettem volna róla említést. Ha ez megzavarja barátságunkat, akkor, az Isten szerelmére, ne is beszéljünk róla egy szót se többet. Nagy kő esik le a szívemről, ha elejtjük az egész tárgyat. Maradok itt, ahol mindig voltam. Lelkem itt otthonosan érzi magát. Ami pedig Johnt illeti . . . majd ha megöregszem . . . övé lesz minden — tette hozzá gyönyörű megindulással.

— Ne értsen félre, Hilda, ne értsen félre — szólt a nagy ember. — Mint minden másban, üzleti ügyben is barátja akarok maradni. Jó barátok is vagyunk, nem igaz? Beszéljük meg a dolgot nyugodtan. Harmincezer fontot mondtam. Hát nyiltan kijelentem, hogy ez még csak alku volt. Azt sem engedi meg, hogy alkudjam? Olyan kevésre tart?

* A guinea 21 shilling, a font csak 20. A guinea már nincs forgalomban, de árak jelölésében még használják.

— Ó, fárádt vagyok . . . fáradt, fáradt ! — kiáltott fel a hölgy az eddiginél is emeltebb, tragikus hangon, megriasztva a pénzembert, aki a hirtelen női hangulatváltozásoktól mindig rettegett. — Nem tárgyalhatok tovább, George (ritkán nevezte a lordot Georgenak, de most megtette). Igazán nem tehetem. Megmondtam . . . — Hilda asszony, mintha kifelé tartana, felállt.

— Várjon egy kicsit, egy pillanatra még, Hilda ! — kiáltotta a lord s felemelkedett székében. — Valamit még meg kell beszélnem Mattieval, tudja. No, legyen okos. Ötvenezer fontról beszéltünk, maga is, én is . . .

— Guineát mondtam. Nem, nem bírom tovább — tört ki Hilda s az ajtó felé igyekezett. Aztán hirtelen megfordult s őszinte mozdulattal megragadta a lord kezét. — Ne vesszünk össze, George ! Üzletről többet ne beszéljünk.

Hilda asszony elhagyta a szobát.

A lord visszadőlt a hatalmas székbe, amelyből oly kínos fáradtsággal emelkedett fel egy pillanatra s félig hangosan dörmögte :

— Mattie műve az egész. Ő köti magát ehhez a házhoz ! Ötvenezer. Valóságos rablás ! Hozzá még meg is ugrott. Mit mondok most Mattienek?

*

Mint ahogy Lear király vagy más tragikus figura a színfalak mögött egy pohár sörtől hamar rendbejön, Hilda asszony is az alku után mindjárt összeszedte magát s elméjében két dolgot állapított meg : először is megvetette ötvenezer *guineajának* alapját. Ez iránt nem lehetett semmi kétség. Az alap megvan. Másodszor : tudta, hogy lord Hellup a tea és az esti

átöltözés közti időt rendes szokása szerint a kis Vörös Szobában tölti s Motley : Holland köztársaság című könyvét olvassa. Hogy ilyen nagy ember hogyan tudja magát Motley művén újra meg újra végigrágni, nem fért a fejébe. Szilárd elmére vall. Akárhogy is áll a dolog, Hellup a kis Vörös Szobában van, ennélfogva Hilda odalopódzott.

*

Életében most az egyszer lord Hellup nem bánta, hogy a Rettenetes Alva, a kitűnő Orangei Vilmos, a hősi holland nép és a gonosz Dagoe-k történetének tizenötödszöri olvasásában megzavarták. Gyorsan letette könyvét, talpra ugrott, megnyerő ábrázatot öltött s épp meleg szavakkal akarta üdvözölni a belépő Hildát, de az megelőzte.

— Lord Hellup — mondta — azért jöttem, hogy tanácsát kérjem. Tudom, senki sem áll szívesebben és nagylelkűbben rendelkezésemre, mint ön. Itéletében jobban bízom, mint akárki máséban a kerek világon.

— Csakugyan? — kérdezte a lord s nyugodt szavaiból tetszés csengett.

— Lord Hellup, elhatároztam, hogy eladom Rackhamet.

— Ne mondja ! — válaszolt a vendég ugyanazon a figyelmes hangon. — Épp ettől féltem, amikor az imént a kertben beszélgettünk. — Szó ami szó, el akarja adni Rackhamet?

— Igen. De, hogy egész őszinte legyek, felkerestem most magát, mert maga többet segíthet rajtam, mint bárki más . . .

— Segíteni? Hogyan? — érdeklődött előzékenyen a lord.

— Tanácsával, lord Hellup.

A lord arca megkönnyebbülést árult el.

— Mondja meg nekem nyiltan . . . Mint említettem, magában tökéletesen megbízom. Mondja meg becsülettel, mit kérjek érte?

— Ha én tennék árajánlatot, asszonyom — kezdte a lord gondosan megfontolva minden szót — ha én volnék a vevő helyében vagy valamelyik barátom megbízásából járnék el . . . — A lord itt elhallgatott. — Tegyük fel így az esetet : Ha azt kérdeznék tőlem, hogy becslésem szerint mit hozna a ház és a birtok árverésen . . . — A lord ismét szünetet tartott, majd más irányba térve, majdnem szeretettel folytatta : — Vagy, mondjuk, ha igyekeznék az ön számára a legjobb árat elérni . . .

Hilda asszony türelme fogytán volt.

— Lord Hellup, azt hiszem, akármelyik esetet vesszük, ugyanarról az összegről volna szó.

— No, nem egészen — válaszolt elgondolkodva a lord. — Más az, ha eladok, más, ha veszek. Ha én árverezek . . .

Hilda Maple nagyon okosan úgy látta, hogy így nem vergődik zöldágra. Kettejük egyre szorosabbra fonódó barátságában lord Hellupot olyan embernek ismerte, aki meglehetősen fukarkodik a szavakkal. Most úgy látszottt, hogy egy másik ember is lakik benne, akivel sehogysem lehet boldogulni.

— Lord Hellup — mondta egyszerűen s hirtelenében kenyértörésre vitte a dolgot. — Mondja meg kereken. Ha ötvenezer guineát kér ék, sok lenne?

— Hát nem hinném — válaszolt Hellup első bárója nyugodtan, mérlegelve minden szót. — Szigorúan véve a dolgot, nem kérhet elég sokat. Viszont a vásárlók nem kínálhatnak elég keveset.

— Pár évvel ezelőtt többet is kínáltak — jegyezte meg a hölgy határozottan.

— Hát ha nem fogadta el — mondta a lord szívélyesen — az annyit jelent, hogy a maga szemében Rackham ötvenezer fontnál többet ér. Nem igaz?

— Igen — hangzott a válasz. — Többet ér. Rackham Catchingset nekem arannyal nem lehet megfizetni.

— Akkor — szólt a lord s arra gondolt, hogy ezt már előbb kellett volna mondania — ötvenezer font nem hangzik túlságos soknak.

— Nem font, hanem guinea — jegyezte meg Hilda.

— Igen, guinea — válaszolt Hellup. — Nekem mindegy. Szóval, ha úgy áll a dolog, ahogy mondja, akkor ötvenezer font, akarom mondani: guinea, nem lehet túlságos sok.

Hilda Maple levonta a tanulságokat. A lord tartózkodó. Kerüli a választ. De Hilda tudta, hogy az alku elején az amerikai nagy pénzemberek mind ilyenek. Egy iránt azonban nem lehetett kétség: ez a gazdag ember az ötvenezer guineát tisztességes árnak találja.

A most következő csendben Hilda elméje gyorsan működött. Hellup ravasz róka s ezt javára írta. Óvatos is. Kétségtelen azonban, hogy ő is szívesen megvenné az alku tárgyát. Az ötvenezer guinea követelésében mindenesetre támogatná. Árverésről is említést tett s beszélt arról, hogy készséggel vállalná a megbízást. Azt is mondta, hogy guinea vagy font, neki mindegy. Hilda asszony meg volt elégedve. Kissé homályosan talán azt is érezte, hogy más nyíl is átfúrta a lord szívét. Helyes. Ebben nincs semmi bántó.

De a vásárlási készség a lordban nem nagyon lelkesen nyilatkozott meg. Rackham vételárát lord Mere-n kell behajtani. Végszükség esetén lehetne arra hivatkozni, hogy lord Hellup is árajánlatot tett. Merész lépés, de rászánná a fejét. Ha az öreg Bruvish belemegy a dologba — márpedig belemegy — a vételár hozományszámba menne, amit még az olyan gazdag ember is, mint lord Hellup, szívesen látna. Akárhogy is van, a vásár folyik s Hilda most nemcsak eladó, hanem becslő is.

Melegen és őszintén köszönetet mondott a lordnak, aztán, hogy nyíltszívűségéről teljesen meggyőzze, kezet is fogott vele. A lord buzgón hangsúlyozta, hogy bármiben szívesen rendelkezésére áll. De tíz perccel azután, hogy Maplené elhagyta a szobát s bejött Bó, a lord közölte csodálatraméltó leányával azt a véleményét, hogy az angol nőket nehéz megérteni.

— Te érted őket, Bó? — kérdezte az apa.

— Jobban mint ők engem — válaszolt őszintén a leány.

— Nos, ez az asszony, Bó . . . De nem mondok el mindent, ami a nyelvemen volt. Meg kell hagyni, bámulatos nő. Azzal jött hozzám, hogy mondjam meg, mit kérhet Rackhamért.

— Megmondtad neki, apu? — érdeklődött aggódva Bó.

— Hát — szólt Hellup a legderültebb hangon — hagytam beszélni. Nem akartam csalódást okozni neki. Akármennyiért adja el, ő látja hasznát, én nem törődöm vele. De bámulatos nő, Bó. Az angol nők általában furfangosak. Nehéz megérteni őket. Nézd, Bó — folytatta az apa gondosan megválasztott halk hangon — ti, nők megértetek olyat is, amit mi fér-

fiak nem értünk. Én legalább nem. Mit akar ez az asszony? Miben töri a fejét? — A lord szünetet tartott, majd reménytelen hangon hozzátette: — Ezek az angol nők érthetetlenek.

Bó kivette szájából a cigarettát s röviden így szólt:

— Azt akarja, hogy maga legyen a vevő, apu.

— A vevő? Mit vegyek meg? — kérdezte meghökkenve a báró.

— Rackham Catchingset. Ezt itt — s ezekkel a szavakkal egyidejűleg a kedves leány sarkával erősen dobbantott. — Mindent... — Bó kört írt az ujjával a levegőbe. — A tetőtől a pincéig mindent, beleszámítva a kert legkisebb kavicsát is.

— Nekem ugyan semmi kedvem hozzá — jelentette ki a lord s nagyon komoly képpel felült.

— Hilda azt akarja, hogy kedve legyen — válaszolt a leány.

— Mit csináljak vele? — kérdezte az apa zavartan.

— Egy ujjal se nyúljon hozzá — ajánlotta Bó ellenmondást nem tűrő hangon. — Akassza szegre... Ha tudni akarja, ki veszi meg Rackhamet:...

A lord szórakozottan elgondolkozott, majd így szólt:

— Csináltam egy kis számvetést... csak épp, hogy elverjem az időt. Arra az eredményre jutottam, hogy ha mindent számítok, a teljes berendezéssel együtt, beleértve még a vendégkönyvet is, nekem többe jönne, mint kétszázezer dollár, de kevesebbe, mint negyedmillió. Dollárban beszélek.

Bó megbiccentette a fejét.

— Ehhez nem értek — mondta Bó. — Azaz, hogy értek, bár (a leány agyát egy gondolat kapta

meg). Hallottam, mekkora volt az átruházási illeték, amikor Henry Maple meghalt s Hilda még semmi beruházást sem csinált. Húszezer fontot vettek adóalapul. Ez pedig nem kétszázezer dollár, hanem csak százezer.

— Az angol átruházási illetékek botrányosan alacsonyak — tünődött a lord. — Azóta itt tömérdek beruházás, átalakítás, javítás történt.

— Meglátja, hogy 50.000 fontnál kevesebbet nem fogad el — mondta határozott hangon Bó.

— No, ezt a pénzt nem tőlem kapja meg — jelentette ki az őszinte szülő, csak az üzleti részét tekintve a dolognak.

Erős kis állával Bó egyet bólintott apja felé.

— Nagyon helyes, apu. Ne is érintse az ügyet.

— Azt mondtad, hogy tudod, ki akarja megvenni Rackhamet — szólt a lord. Most, hogy megszimatolta az üzletet, tele lett kíváncsisággal.

— Igen — válaszolt Bó. — Apa nagyot fog ugrani Az illető ötvenezer fonton alul vesz meg mindent. Egy fiúról van szó.

Az apa tamáskodva nézett leányára.

— Ki az? — kérdezte.

Mielőtt Bó ellőtte volna nyilát, szünetet tartott, cigarettáját élvezve mélyet szippantott, aztán így szólt:

— Johnny!

— Micsoda? — kiáltott fel a milliomos s majdnem felugrott a székből.

— Bizony — válaszolt Bó gyönyörködve a hatásban. — Johnny. A fiú mindent kitervelt, megbeszélt és fontolóra vett. Nem rossz tip!

Mint ahogy sebesülthöz illik, lord Hellup habozott. Sokkal büszkébb ember volt, semhogy utasítást

fogadott volna el, de sokkal erélyesebb természet is volt. Tétovázott.

— Nézd, Bó — kezdte hosszabb szünet után, lassan —, én egyetlen szót sem szólok Johnny ellen. Ez a te dolgod. Fiatalokat én sohasem szoktam háborgatni, de ha a fiú meg tud venni egy komoly birtokot, akkor mért . . . — A lord hangjában némi csodálkozás csengett, amit Bó élvezettel vett tudomásul.

— Johnny megveszi, kifizeti és végez. Hagyja csak ezt rá — mondta Bó. — Johnnyban egy Napoleon veszett el.

— De, Bó, Rackham Catchingset nem lehet megkaparintani 20.000 fontért.

— Ő megkaparintja — bólogatott nyomatékkal a leány. — Majd meglátja. Jó üzletnek tartja?

— Úgy látszik, jó üzlet — mondta a lord s a mennyezetre szegezte szemét. — De én nem vehetek benne részt. Honnan van rá pénze? — A lord gyanakodva nézett leányára. Bó őszinteségét azonban félreérteni lehetetlen volt.

— Téved, apu — jelentette ki a leány. — A pénz nem tőlem s nem is valami ismerősömtől van. Csak annyit mondok : figyelje Johnnyt. Ez a birtok az övé lesz, még pedig százezer dollárért.

— No lám, egy fiú ! — mormolta lord Hellup.

XII. FEJEZET.

Erősen esteledett. A hölgyeknek már régen át kellett volna öltözködniök vacsorára, kivált olyan házban, mint Hildáé, ahol minden pontosan ment, mint a karikacsapás. De ma kivételes nap volt.

Át kellett volna öltözködnie Bónak is, ha ugyan öltözködésnek lehet nevezni azt, ha valaki fenyőillatos vízben megmeríti testét. De Bó szemében előbbrevaló volt az üzlet, mint az élvezet.

Megkereste Johnt s oda vezette, ahol egy formás kis csomag, benne a kísértet-ruha, összehajtogatva készen állt. Bó újra kivette a ruhát, áthúzta a fiú fején, legfelül megigazította a nyakfodort, megsimogatta az oldalnyílásba szúrt kard markolatát s hüvelyét, végül még egyszer rendbehozta a fejet koronázó nyakfodort.

— Pompásan festesz, Johnny — mondta a leány. — Megcsókolnálak, ha tudnám, hol.

— Nem látok semmit — szólalt meg egy tompa hang belülről.

— Van egy kis lesőlyuk épp a szemeddel szemben. Tapogasd ki az ujjaddal.

John engedelmeskedett, megtalálta a lyukat s kicsit szélesebbre húzta. A nyílásban egy fiatalos pillantású szürke iris s pupilla jelent meg.

— Szinte félek tőled — mondta Bó s kissé hátra-

húzódott. — Az öreg nem veszi észre a nyílást. El tudsz majd igazodni rendesen. De tartsd egyenesen a válladat. Minden félrecsúszik rajtad. Olyan vagy, mint egy elefánt.

— Egy kis elefánt — mondta a fiú.

— Igen, de olyan lottyadt elefánt — válaszolt az illedelmes gyermek szeretetteljes hangon. Aztán kissé elgondolkozott. — Nem lehetne a válladat kitömni, Johnny?

— Tömjük ki — hangzott a válasz. — A lomszobában csomagolási célokra van egy rakás régi *Times*. Tömésre a *Times* igen jó.

Az ujságpapír csakhamar előkerült s Bó belegyűrte a ruhába az összehajtogatott lapokat. Aztán újra belebújtatta a fiút s egyenes sorba szedte a nyakfodor ráncait.

— Igy már egészen más — állapította meg. — Te vagy az én magas, jól megtermett kísértetgavallérom. Ha fejed volna, Johnny, egy fejjel magasabb volnál.

Megvitatták, hogy hova rejtsék a kellékeket s úgy határoztak, hogy a fiú szobájába. Az áldozat szobájától ez a második volt.

— De hogy jutsz be az öreghez, fiatal ember?

— Majd valahogy besurranok — válaszolt John.— Ruhástól is elférek az ágy feje és a fal közt. Majd abban a kis szobában várok, amelyik a fürdőszobából nyílik. Ezt sosem használják, ajtaja mindig zárva van, csak útitáskákat tartanak benne. Corton ideadta a kulcsát.

— Hát jó mulatást, Jonny — mondta a leány. Kurta pillantást vetett lehetetlen kis órájára s azt látta, hogy már alig van ideje. Valószínűnek tartotta, hogy ma este a többi hölgy is késik. Igaza is volt.

Hilda néni még bőséges idővel rendelkezett az átöltözésre. De az üzletet ő is előbbrevalónak tartotta a gasztronómiai élvezetnél. Mihelyt a Hellup-erőd ellen intézett meghiúsult, heves támadásból visszatért, belátta, hogy — ebéd ide, ebéd oda — valami kétségbeesett cselekedetre kell elszánnia magát. Az öreg Bruvish még mindig a könyvtárban van. Későn szokott szobájába vonulni. Tüstént vissza kell mennie hozzá a könyvtárba s ki kell vennie belőle a végső szót, máskülönben kész a kudarc.

Több időbe került az öltözködés Amatheának, mert neki közben sok mindenre gondolnia kellett, a többek közt haja színére is. De az üzletet Amathea is fontosabbnak tartotta az asztal gyönyöreinél. A kitűnő hölgy a folyosó végéről látta, hogy a kedves Hilda kilép a könyvtárból, ahova ő maga épp menni készült, hogy férjét a vásár szükségességéről meggyőzze. Azt is látta, hogy a háziasszony egyenesen abba a szobába tart, ahol lord Hellup Motley könyvét olvasgatja. Tudta, hogy útja szabad, mert a Hellup ellen intézendő roham (amelyet tisztán látott) legalább tíz-tizenöt percig eltart. Abban a pillanatban tehát, amikor Hilda néni kiütötte Motley Holland köztársaságát Hellup kezéből, Amathea a könyvtárba iparkodott, hogy dűlőre vigye a vásár dolgát.

Lord Mere de Beaurivage látta, hogy felesége belép. Magában azt mondta, ideje volna, hogy az asszony felöltözködjék. A késedelemben valami félelmes szándékot sejtett. Látta, hogy a felesége csupa mosoly, ennélfogva szorongva nézett a megvívandó ütközet elé.

A lady teljes életében derék, jó asszony volt urához. Azokban a kemény napokban, amikor még az Old Kent-roadi magánbankban gyüjtötték kis vagyo-

nukat, Mattie hűséges fegyvertársnak, férjéhez hasonló ravasz, kemény léleknek bizonyult. Férje későbbi nagy ügyeibe sohasem ütötte bele az orrát. Ha férje tanácsot kért tőle, ítélete mindig egészséges volt. A lord ma csak azért félt tőle, mert nem akarta bevallani előtte tétovázása igazi okát. A kísértetjárásról nem mert beszélni. Senki sem szeret gyáván a felesége szeme közé nézni, még az ujdonsült politikai lordok sem.

Corton is teljes tisztelettel elejtett pár szót a tölgyfapadlón látható sötét foltról s hozzáfűzte a maga egyéni legendáját.

Az öreg főkomornyik meséje mint valami füstfelhő lebegett a lord elméje fölött s emlékezetében kissé túlságosan is tisztán hallotta — vagy nem hallotta? — a titokzatos hangot.

Felfegyverkezett a küszöbön álló vitára, de félig már megverve érezte magát.

Az asszony bevitorlázott s nyájasan üdvözölte férjét. Leült hitvestársa mellé s ragyogó arccal elmondta, hogy álma valóra vált. A kedves Hilda nyiltan feltárta előtte szándékát.

— De összegről nem esett szó, Huggins, s ennek örülök is. Jobban szeretem, ha a pénzkérdést ti, férfiak, intézitek el. Ebben pedig te nagy mester vagy, ugy-e, szívem? Emlékszel, a miniszterelnök is egyszer azt mondta . . .

George Huggins, Beauriváge első bárója szerette volna gyorsan lerázni az asszonyt.

— Igen, igen, emlékszem. A miniszterelnöknek igaza is volt. De, Mattie, ez a Maplené egész őrült összeget kér.

— Hogy mondod? — szólt a lady megriadva. — Te most visszatáncolsz, George? Megszakad a szívem.

— Ne siessünk annyira — jegyezte meg csillapító hangon a lord. — Én csak annyit mondtam, hogy Maplené számítása képtelenség, mint ahogy az is. Ez az asszony kapzsi, Mattie — tette hozzá komoly hangsúllyal, majd hirtelen visszabillenve ifjúsága nyelvezetébe, azt dörmögte: disznómódra kapzsi, mire felesége azonnal megdorgálta:

— Nincs rá okod, hogy kocsisnyelven beszélj hozzám, Huggins — mondta. — Én nem bántottalak meg. Elfeledkezel magadról.

A lord nagyon alázatosan bocsánatot kért.

— Túljárt ez az asszony az eszemen, Mattie, hidd el. Többet ez nem történik meg velem. De ötvenezer font! Illetve guineát mondott. Hallatlan! — Bütykös, rövid ujjaival tétova, reumás mozdulatot írt le a könyvekkel megrakott falak felé.

Amathea Huggins hangjában megcsendült az az erőteljes gúny, melyet London főuri negyedeiben ritkán használnak.

— Ó, hát ez eszi a májadat, George Huggins? Rongyos, csekély ötvenezer font?

— Guineát mondott — morgott a lord.

— Hát legyen guinea — mondta Amathea s szétt árva karjait felállt. — Guinea! Hát nem többet adtál, George Huggins, a baroneti címért? Emlékszel rá, mibe került a lordságod?

— Hagyjuk ezt! — tiltakozott csüggedten a lord. — Hagyjuk ezt!

— Ne hagyjuk — makacskodott Amathea. — Talán ajándékba akarsz egy gyönyörű, vidéki házat, tölgyeivel és parkszerű kertjeivel együtt. Egész életemben ilyenről olvastam, ilyenről álmodoztam. Tudod, mit adnék érte, George Huggins? Ha pénzem volna. De, sajnos, nincs. Én csak egy szegény asz-

szony vagyok. De ki segített neked vagyont gyüjteni, George H. ggins? Ki állt melletted hűségesen, mindig együttérzőn? Persze, én nem számítok semmit.

Itt előkerült egy igazi csipkével szegett ötguineás zsebkendő, melyet a lady idegesen szorított disznószerű kis szemére, miközben újra a székbe rogyott s terjedelmes formáit gyötrő zokogás rázta. — Mi vagyok én? Csak áldozat, az vagyok. Nekem nem jár semmi, csak a munka. Semmi öröm, semmi egyáltalán. Pedig mennyire csüngtem rajta. S hozzá ezen az áron egész olcsó — mondta, hirtelen levéve szeméről a zsebkendőt s a felindulásról az észszerűség területére tért át. — Olcsó! Nem látod be, hogy Hilda rosszul jár? Olyan, mintha hat pennyért adnám az ananászt — tette hozzá visszazuhanva azokba az időkbe, amikor George Huggins még kézikocsin árulta a gyümölcsöt. — Habozol, alkudozol, mint egy lócsiszár. Tudod, mit adnék Rackhamért? Százezer fontot is megadnék. Mi az neked, George Huggins? Egy újabb rangemelésért akár holnap megadnál ekkora összeget és magad is tudod, hogy megadnád. Kinek gyüjtöd a pénzt? — tette hozzá, röviden befejezve mondókáját. (Szegény asszonynak mindig ez volt az utolsó ütőkártyája. Egyetlen gyermekük, aki még a nagy vagyon megszerzése előtt halt meg, mindig pokoli kínokat okozva jelent meg szemük előtt.)

George Huggins, Mere de Beaurivage első bárója, leeresztette zászlaját és átnyujtotta kardját.

— Legyen, ahogy akarod, galambocskám! — mondta. — Legyen, ahogy akarod.

Nagy csókot nyomott az asszony arcára, Old Kent-roadi módra, ahogy még öreg korában is legjobban esett neki. Örült, hogy a küzdelemnek vége,

még ha vereséggel is végezte. De mint afféle üzletember, nem állhatta meg, hogy (meggondolatlanul és oktalanul) azt ne dörmögje :

— De az ördögbe is, ötvenezer guinea ! Ez ötvenezer shilling különbség, úgy-e?

— Sose törődj vele — csitította férjét huncutul az asszony. Most, hogy célját elérte, lénye tele volt az érett kor napsütésével. — Csak fizesd ki, aztán várj, amíg berendezkedünk. Az egész grófság előkelőségei eljönnek majd kerti uzsonnáinkra, te meg elébük méssz, mindenkivel kezet fogsz s váltasz velük pár szót, ahogy . . . már az szokás — tette hozzá kissé bizonytalanul. — Meglátod, milyen boldog időket élünk.

Lelki szemei előtt végtelen sorban vonultak el a környékbeli földesurak és hölgyeik, sőt egy-két nevezetes személyiség is. Rolls Royce kocsijai majd az építendő új garázs előtt várakoznak, mert kellő számú autójuk is lesz. Szinte már hallani vélte a zenekar hangjait . . .

Nem igaz, hogy a nők életükben kétszer boldogok : esküvőjük és haláluk napján. Boldogok azok közben is s ilyen boldog pillanatot élt most át Amathea. Boldogságával jutalmazta férjét.

Ezer tennivalóval árasztva el komornáját, diadalmas érzéssel öltözködött. Mégis ő győzött.

Szegény George bágyadtan, teljes nagyságában és kicsinységében szélesen elterülve hevert a székben. Vereséget szenvedett. De magára maradva némi megkönnyebbüléssel mormolta :

— A nők most mind öltözködnek, tehát egy órára békességem van. Maradok itt egy ideig. Nincs értelme, hogy félórára kimenjek. Sosem adtam sokat az öltözködésre. Szamárság !

Alig fejezte be kis monológját, amikor (ó, borzalom) hangosan nyilt az ajtó s berobogott a rettenetes Hilda.

— Ó, lord Mere, — kezdte, még mielőtt helyet foglalt volna, — sajnálom, de zavarnom kell egy pillanatra. A helyzet az, hogy felhívtak telefonon s azt hiszem, becsületbeli kötelességem elmondani...

— Mit? — kérdezte a szerencsétlen lord s igyekezett felemelkedni a puha székből, de nyomban vissza is huppant.

— Úgy a nyakamba zúdul minden, kedves lord Mere. De tudnia kell erről az ajánlatról. Bűnnek érezném, ha elsőnek nem önt tájékoztatnám... Ön amellett, hogy nemes lélek, egyike korunk legnagyobb üzletembereinek. Meggyűlölne, ha nem mondanám el az igazat. — A lord itt stentori hangon közbeszólt:

— Eszemben sincs gyűlölni magát, asszonyom. De szeretem a tiszta számadást.

— Kedves lord Mere, — válaszolt a háziasszony s komoly arccal előrehajolva merészen a lord térdére tette a kezét, — miután ön egyenesen beszélt velem, én is tiszta bort öntök poharába. Épp most hallom, hogy 60.000 fontos ajánlatot tettek Rackhamre.

— Kik? — kérdezte egy letűnt kor udvariasságával a vendég.

— Megígértem ugyan, hogy egyetlen szót sem szólok senkinek — folytatta szilárdan Maplené, — de önnek elmondok mindent... Bevallom, hogy nem szeretem az anyagi veszteségeket... kedves lord Mere... szavamat azonban állnom kell. Még nem állapodtunk meg ugyan véglegesen, de végre is én kisebb árat kértem, nem igaz? Tudja — folytatta édeskésen, majdnem szomorúan, — szerintem a becsületes vásár-

nak erkölcsi értéke van. Megnyugtatja az ember lelkiismeretét. Ez pedig súlyos ezereknél többet ér.

— Többet, többet — dörmögte az öregúr. Nem igen vetett ügyet Maplené fecsegésére. Mattiera gondolt. Az asszony mindjárt jön, hogy megnézze, menynyire van az öltözködéssel. Már készen kellene lennie. Nem szerette, ha kapkodnia kell. «Egyszer s mindenkorra!» — ez volt lord Mere jeligéje. Ezzel vitte sokra.

— Nézze, asszonyom, — mondta, — nem tudom, ki telefonált magának, nem is érdekel. Jóbarátok vagyunk, megmondom kereken. De így vagy amúgy végezni akarok már ezzel az üzlettel, ennélfogva már döntöttem is. Maga ötvenezeret mondott s én ezt az ötvenezeret meg is adom.

— Guineát — jegyezte meg nyájasan a ház úrnője. — Guineát.

— Ötvenezer *fontot*, — válaszolt a vendég s felemelkedett a székből. Olyan határozottan beszélt, hogy tíz évvel fiatalabbnak látszott. Beszéd közben a szék kitömött karját ütögette.

— Igazán, lord Mere . . .

— — Ötvenezer fontot, asszonyom. A font és guinea közti különbségből majd azokat a galád ügyvédeket fizetjük ki. Megegyezünk így?

Hilda néni aggresszívebb módon még sohasem kötött üzletet. Merem állítani, hogy most valósággal megijedt.

— Nagyon helyes, lord Mere — mondta.— Nagyon helyes.

— Jól van, asszonyom — szegezte le a tényeket a lord, ugyanakkor kétszeri kísérlet után szegény, öreg, köszvényes lábaira állt.

Beaurivage bárója sohasem tanult bele az iri-

gyelt s egyben lenézett főúri osztály apró, bolond, társadalmi szokásaiba. Igy történt, hogy hamarabb ért az ajtóhoz, mint a háziasszony, akit egyszerűen faképnél hagyott. Nagy örömére és nem csekély bosszúságára Hilda asszony még hallotta, amint kimenőben a lord azt dünnyögi: — Ötvenezer font. Ha nem Mattieról van szó, meg nem tettem volna senkinek. Ötvenezer font!

XIII. FEJEZET.

Mialatt lord de Beaurivage a hálószobájában öltözködött, nem volt a legjobb kedvében. Csak Mattieért tette meg, gondolta ingerülten.

Lelkének két külön fele esett ki az egyensúlyból. Először a régi üzletember. Ötvenezer font roppant nagy összeg volt. Valóságos láz vett rajta erőt (ami hátráltatta is öltözködését. Sohasem engedte meg, hogy inas segítsen neki). Szörnyűség ! Jóságos Isten ! Ismert valakit, aki feléért is megkapta volna. Sőt saját maga is megkaphatta volna a feléért, ha annak rendje-módja szerint építhette volna fel tervét. De Mattienek sürgős volt.

Mélyebben és gyötrelmesebben kínozta az a lappangó s ködként gomolygó félelem, amely félig tudata alatt jött és ment. Ez kimondhatatlanul bántotta. Ilyen erők hatása alatt kell leélnie hátralevő szegényes éveit? Még mindig késlekedett az öltözködéssel . . . De hiszen csak hét végén jönnek le ide Londonból. A mayfairi* házban ilyen ostobaságok nincsenek. Az is öreg, de mindenesetre tiszteletreméltó ház. Az ember ott alhat nyugodtan. Legalább is hátul, ahol az autózúgást nem hallja. De itt? Mattie kedvéért ment bele a vásárba.

* Mayfair London egyik legelőkelőbb negyede.

Ha igaz az, hogy a kívánság, félelem, kapzsiság, gyűlölet és szeretet kormányozza a világot, akkor az adott esetben egy pillanatra a szeretet győzött.

A szegény, öreg fiú majdnem végzett az öltözködéssel. Széles, merész fején gondosan elsimította ritkás, fehér hajzatát. Egyszerre idegesen megriadt, mert suttogó, hívó hangon mintha megszólalt volna valaki. Kutatni kezdett. Csak a függöny zizzent meg halkan a nyitott ablak melletti falon. Egyszer-kétszer azon kapta magát, hogy olyan furcsán néz körül, mintha leskelődnék rá valaki. De azt hajtogatta magában, hogy meg kell szabadulnia ettől az érzéstől, mert különben nem bírja ki.

Fehér nyakkendőjének megkötésével küszködött (ebből a művészetből számtalan leckét vett), amikor belépett Mattie. A szépítőszerek, aláfestések s árnyékolások jóvoltából fiatalabbnak látszott, mint kellett volna. Hogy még egyszer kifejezze köszönetét, Amathea rizsporos csókot nyomott férje arcára. Amikor jó későn kettesben a társalgóba léptek, hogy onnan az ebédlőbe vonuljanak át, a lord már féligmeddig meg volt vigasztalódva.

Ebéd alatt Bó szigorú utasítására (mert Bó sokkal jobb lélekbúvár volt, mint lord Hambourne) John a kísértetről egyetlen szót sem szólt. A politikai okosság diktálta, hogy egy kis levegőhöz juttassák a lordot. Hadd pihegje ki magát. Annál nagyobb lesz a végső meglepetés döbbenete, már pedig a meglepetés a győzelem lényege. Bó hadparancsa úgy szólt, hogy addig egy szót sem, amíg a hölgyek el nem mennek. Akkor is finoman, a tempó minden erőltetése nélkül.

Nem tudta azonban elejét venni, hogy lord Hambourne ne járja a maga bolondját s egyszer-

kétszer említést ne tegyen a dologról. Átkozott mesterség a bolondját járni, de az egyetemi előadók már ilyenek. Azt sem tudta megakadályozni, hogy édesapja bizonyos méretek iránt ne érdeklődjék, pl. hogy mekkora nyakfodort hordtak akkoriban, hogyan emelték a fodor fölött szájukba az ételt, s látták-e saját lábukat.

Hilda néni mind tisztábban látta, hogy ez a beszédtárgy veszedelmes, s bár az ötvenezer fontot már a zsebében érezte, mégis, valahányszor ez a tárgy fölmerült, ösztönösen másra terelte a szót. Amíg a hölgyek az asztal mellett ültek, a kísértet nem is játszott nagyobb szerepet.

De mihelyt a hölgyek elvonultak, John teljesítette a rábízott parancsot, s a bor mellett óvatosan csevegni kezdett a három vendéggel.

Beszélt látomásokról, sussexi mesékről, kastélyok tragikus végzetéről. Hogy a pszihológia professzorának hízelegjen, mohó érdeklődéssel hallgatta meg közbeszólásait. Szándékosan elejtve egyszer-kétszer a tárgyat, nagyon ügyesen csepegtette a mérget lord Mere de Beaurivage nem éppen hősi ereibe. Két arcvonalon küzdött egyszerre, jól tudta ugyanis, hogy lord Hambourne nem hisz a szellemekben, akár teremtő vagy nemteremtő, véges vagy végtelen, emberi vagy isteni szellemről van szó. Viszont az öreg lordot mindjobban megismertette a kísértettel, s azt egyre kellemetlenebb közelségbe hozta.

Most a férfiak is átmentek a társalgóba s az első szó, amit hallottak, Isabeau megjegyzése volt.

— Lehet, hogy csak szóbeszéd az egész, de azóta nem merek a tükörbe nézni, amióta egyszer az volt az érzésem, hogy a vállam mögött a kísértetet látom.

Maplené majdnem haragosan válaszolt:

— Hagyjuk ezt az egész dolgot! Nem értem, hogy lehet ezt egy pillanatig is komolyan venni.

Hogy az ostoba beszédet megszakítsa, nagy garral bridge-játákra kezdte felteríteni az asztalt. Játéktársa lord Hambourne volt (lord Helluppal nem szívesen veszekedett volna). Ami Hellupot illeti, ő ellensúlyozta Amatheát, aki nem volt gyakorlott játékos, bár hízelgett magának azzal, hogy egész életében jól játszotta a bridget, cribbageben pedig egyenesen verhetetlen.

Lord Mere de Bruvish egy másik sarokban ült, ahol szintén tűz égett. Bizonyos események kifárasztották. Szüksége volt a pihenésre. A csalódás még mindig bántotta. Az 50.000 fontnyi összeg állandóan visszatért emlékezetébe s miközben a játékosok, akiket semmiféle megjegyzéssel sem zavart, elszavalták rövid monológjukat, «passzolok», «kettes», «kis szlem», eszébe jutott egy félelmesen rövid, gonosz kis hang, amely a rododendron sűrűjében, a földhöz egész közel hangzott el.

Bó jóindulatúan elhatározta, hogy megosztja az öreg lord magányát.

— Olyan furcsán nyugodt ma minden, nem igaz, lord Bruvish? — kezdte a leány, helyet foglalva az öregúr mellett s ábrándozva folytatta: — Olyan különösen hat rám a vidéknek ez a nyugalma. Nem tudom . . . — Szavai közben nagyon gyengén s nagyon távolról kellemetlen kacaj hallatszott — senkise tudta, honnan — kivéve Johnt, aki okos érdeklődéssel figyelte a játékosokat.

— Mi . . . mi volt ez? — kérdezte lord Beaurivage s megragadva a szék két karját, hirtelen felegyenesedett

— Miről van szó? — kérdezte ártatlan arccal Bó.

— Azt hittem . . . azt hittem, hallok valamit . . . mintha valaki nagyon halkan nevetett volna.

— Igazán? — csodálkozott Isabeau. — Talán nevetett is. Nem tudom . . .

A gonosz, gúnyos kis kacaj most mintha közelebbről, tisztábban s világosabban hallatszott volna.

Lord Mere de Beaurivage egészen felült, elővette nagy, selyem zsebkendőjét s megtörülve homlokát, így szólt:

— Hallotta, miss Hellup? Ismét megszólalt. Meg mernék esküdni . . .

A lord megemberelte magát, mert azt hitte, hogy nevetségessé válik. De erősen szüksége volt a támogatásra.

Isabeau hirtelen ijedten felállt.

— Hol a kis kutyám? — kérdezte. Körülnézett s éles pillantást váltott szerelmesével. — Ó, valami történt, lord Mere! Bitang sohase szokott eltünni mellőlem.

Elhaladt John mellett s gyorsan odasúgta neki: — Horogra akadt! — Aztán az egész társasághoz szólva, hangosan s kissé megborzongva kijelentette:

— Különös sejtelmem van. Még ma történik valami!

John otthagyta a játékosokat, akik csak egy pillanatra tekintettek fel s leült Bó elhagyott helyére, a lord mellé.

— Ne adjon Bóra semmit, lord Mere — mondta. — Bó nem olyan, mint más leány. Szellemi dolgokban értem. Néha szinte arra gondolok, hogy megérzi a szellemek világát.

— Ó, á! — válaszolt az öregúr és sárga szeme nyugtalansággal telt meg.

— Egyszer elmesélte, hogy pár évvel ezelőtt nagy veszedelembe került, baj környékezte minden felől s az első jelet kutyája érezte meg. A kutyák *látják* a titkokat.

— Valóban? Hallottam ilyesmit — hápogta lord Mere de Beaurivage.

Szavai közben az előbbi hangnál is tisztábban hallatszott a sötétből valami fojtott jajgatás. A szegény öregúrnak majdnem torkán akadt a szó. John arcán nem látszott a meglepetés semmi jele. Lord Mere-nek eszébe jutott, hogy pár hónapja orvosa vérnyomásról és hasonló dolgokról beszélt. Ugyanakkor arra is figyelmeztette, hogyha elalvás előtt hangokat hall vagy képeket lát, ne ijedjen meg. A bridge-asztaltól távolabb is hallotta a lord, mit beszélnek ott. Lady Mere de Beaurivage kérdezte lord Helluptól, mi bántja Isabeaut.

— Kutyája miatt aggódik. Attól fél, hogy szegény állatot valami rémület tartja megszállva. Megesik vele néha. Bó szerint a kutya lát valamit.

A javíthatatlan Hambourne mindig akkor szólt közbe, amikor legkevésbbé volt rá szükség.

— Gyakori je . . . jelenség, h . . . hogy az állatok elsőnek é . . . érzik meg a k . . . küszöbön álló eseményeket, úgy-e — mondta, majd hangosabban hozzátette: — E . . . egyszer v . . . v . . . izsgá . . . la . . . latot t . . . t . . . artottunk e . . . egy h . . . házban, ahol a leg . . . leg . . . legször . . . nyűbb . . . gy . . . gy . . . ilkosság . . .

— Lord Hambourne — szólt élesen Maplené — egészen megzavar. Pikket hívott? — De lord Hambourne csak folytatta:

— H . . . h . . . allat . . . l . . . lan gy . . . gy . . . . gyilk . . . k . . . kosság . . .

— De, kérem, lord Hambourne — vágott közbe a háziasszony kissé nyersen. — Nem tudok játszani, ha ilyeneket beszél. Egyszerre két dolgot csinálni nem tudok.

Lady de Beaurivage éppen nem játszott, s így hallotta, hogy férje suttogó hangon átszól hozzá: Mattie!

— Mi baj? — kérdezte az asszony, s férjéhez lépett.

— Mattie, nem hallottál semmit? Valami hangokat?

— Uram Isten, Bruvish, ne láss rémeket. Szinte végigfutott rajtam a hideg.

— Nem láttál semmit, Mattie? Mondd, semmit sem láttál?

— Nem. De épp most mintha az ablak előtt elsomfordált volna valaki.

— Ne mondd tovább, Mattie. Nem bírom. Most nem. Lefekszem hamarosan. Nem bírom.

Az asztal melléről ismét fölcsendült Hilda hangja:

— Amathea, drága, új osztás!

A lady kelletlenül visszatért a társasághoz.

John és az öregúr egymás mellett üldögélve szótalanul nézték a tüzet. A lord azt hallotta, illetve vélte hallani... ej... mit is?

Teljes erejéből küzdött a rémület érzése ellen. Megpróbálkozott a hallgatással, aztán másról kezdett beszélni. De ekkor megint hallotta, vagy legalább is azt hitte, hogy hallja a hangot, amely, mint valami testetlen, könnyű semmiség úszott a levegőben, mégis tele volt elviselhetetlen szomorúsággal. Ugyanebben a percben azt látta, hogy John megütődve a szoba sötét sarkába pillant, ahova a kandalló lángjainak tánca el nem juthatott, s ahol egy

könyvespolc érintette az ablak lehúzott függönyét. Lord Mere maga is bénult pillantással kancsalul arra nézett, s görcsösen megragadva John karját, inkább suttogta, mint mondta:

— Hallott valamit, Maple úr?

John nem felelt mingyárt. Kis idő multán így felelt:

— Talán, lord Mere... — A földre szegezte tekintetét. — Nem tudom. Okosabb, ha az ember az ilyesmivel nem törődik...

Addig beszélgettek, míg végre az öregúr nyugodtabbnak érezte magát. Ekkor a hang még mindig távolról és kísértetiesen, de sokkal határozottabban újra megszólalt.

— Ó, Maple úr, tisztán hallottam. Azt mondta: Éjszaka, Maple úr. Szavamra azt mondta.

Szemében kidülledt a rémület, s keze újból görcsösen megmarkolta John karját. A fiú kissé hátravetette fejét, mintha valami gonosz bűvölettől igyekeznék szabadulni.

— Igen, uram. Menjünk el innen?

Ekkor a lépcső fordulója felől a lefelé rohanó Isabeau tragikus hangja törte meg a csendet.

— Ó, szegény Bitang! Szegény kis kutyuskám!

Az újból megszakított szerencsétlen bridge-játékosok felemelték szemüket.

— Megtalálta? — hebegte lord Hambourne.

— Meg. Annyira nyöszörgött és remegett, hogy nem bírtam nézni. Az egész cselédség a folyosóra csődült s bámulta elszörnyedve. Szegény, még most is fenn van. Nem tudtam úgy megkötni, hogy lehozhattam volna. Próbáltam a hónom alá venni, de Bitang, mintha megbolondult volna. Életében először rámvicsorította a fogait, szegény. — Bó hal-

kabbra fogta a hangját, s a lépcsőkorlát végének támaszkodva hiszterikusan mondta : — Valami van a szobában !

Lord Mere de Bruvish úgy esett vissza a székbe, mintha villám sujtotta volna. Zihálva ragadta meg a szék kitömött karját, ahol keze addig pihent, s úgy fujtatott, mintha heves légzési gyakorlatot tartana. Aztán hátravetette fejét, szemét becsukta s egész hangosan kiáltotta :

— Mattie !

A játékosok körülhordozták tekintetüket, a kitűnő Amathea megszakította szórakozását, s keresztülrohanva a szobán — ha ugyan szabad egy előkelő hölgyre azt mondani, hogy rohan — letérdelt a szék mellé.

— Mi a baj, George? — rimánkodott. — Mi a baj?

— Minden rendben van. Rögtön jól leszek. Valami furcsa érzésem volt. Nem kellett volna eljönnünk ide. Menj vissza, drága, menj vissza.

— Mi történt? — kérdezte az érdemes hölgy Johntól.

— Semmi. Biztosra veszem, hogy semmi, lady Mere — mondta John, és felállt. — Legfeljebb valami semmiség . . . Az éjszakai csend . . . és a kísértetekről szóló beszéd felizgatta a lordot.

— Mattie — szólt a szegény ember halkan —, le kell feküdnöm. Bocsásson meg, asszonyom — tette hozzá, s a háziasszony felé fordult —, fáradtságot érzek. Nem vagyok már fiatal ember.

Mattie figyelmesen kikísérte férjét a hallba, gyertyát adott a kezébe, s aggódva nézett utána.

— Rendben leszek rövidesen, Mattie — vigasztalta lord Mere a feleségét. — Ne félj. Mire feljössz, én már alszom. Jól van minden.

Miközben esetlen, nehézkes alakja az imbolygó gyertyafény mellett kínosan kaptatott fölfelé, felesége szorongva figyelte lépteit. A lord mosolyogva hátranézett. Jó asszony volt Amathea, s amint a kártyaasztal felé tartott, azon töprengett, nem kellene-e férje után nézni. Kezdte megosztani az öregúr félelmét.

Maplené zavarban volt, s ezt nem is tudta elleplezni.

— Hát — mondta —, amennyire a játék közepén számolni lehet, 364-et csináltam.

Lord Hambournenek az jutott eszébe, hogy megindítja a társalgást, de balul kezdett bele.

— M . . . m . . . mint az im . . . imént m . . . m . . . mond-tam, az . . . a . . . gy . . . gyilkosság . . .

A háziasszony közbevágott.

— Igen, szörnyű volt — mondta nyugodtan. — De segítsen, lord Hambourne. Egyezik a számolásunk?

— R . . . rög . . . tön, rög . . . t . . . tön! — válaszolt a lord kissé csodálkozva, hogy félbeszakították. Összeadta a számokat. Örömmel végezte a műveletet, mert ha vesztett volna, nem tudta volna kifizetni. De nem vesztett.

A most következő csendben, mely alatt Hilda asszony egyre azon imádkozott, hogy valami újabb szerencsétlen dolog fel ne izgassa Rackham Catchings vevőjét, poharakkal és palackkal a tálcán belépett Corton.

De ez nem a korábbi órák Cortonja volt. A kitűnő főkomornyik, harmincéves szolgálata óta most először, az önuralom bizonyos hiányát árulta el. Gyorsan lépett be, kissé remegett, s annyira megfeledkezett magáról, hogy hátranézett. Eközben a tálcáról lebillent egy pohár.

— Az Istenért, Corton — támadt rá haragosan a ház úrnője. — Mi van magával? Mi baj?

— Nagyon sajnálom, asszonyom. — Corton foga vacogott. — Ma este nem vagyok a rendes.

— Magam is úgy látom — állapította meg Maplené, miközben Corton letette a tálcát.

A következő pillanatban Rackham úrnője nem tudta, ébren van-e vagy álmodik. Azt látta ugyanis, hogy a méltóságos viselkedésű főkomornyik nem az ajtó felé tart, hanem az ablak irányába, mintha ezen a furcsa kijáraton át akarna kijutni a kerti pázsitra. Maplené gyors pillantással meggyőződött arról, hogy más köti le vendégei figyelmét, követte Cortont, s hirtelen odasúgta neki:

— Mit csinál, Corton?

— Ha megengedi, asszonyom — válaszolt a szerencsétlen ember ijedt pillantást vetve az ajtó felé, melyen az imént belépett —, nem szívesen megyek még egyszer végig a folyosón.

— Nem megy végig a folyosón? — ismételte Hilda asszony haragos suttogással, s tetőtől talpig végigmérte emberét. — Megőrült?

— Nem, asszonyom, nem őrültem meg. Nem, nem. — Kezével végigsimította homlokát — micsoda erők nyilvánulnak meg néha az emberben élete végső szakaszában is! Corton most azoknak a regényeknek hangulatában élt, amelyekből saját egyéniségét kialakította. — Nem, asszonyom — ismételte remegő, tragikus hangon —, nem vagyok őrült.

— Corton — jelentette ki Maplené —, maga szégyent hoz a házra. Maga részeg.

Válaszképen a főkomornyik csak rázta a fejét.

— Nehéz most a folyosón végigmenni. Nem bírom ki. Nem tudok arra visszamenni.

— Ne ismételje a szavait, mint egy papagáj! — mondta Hilda asszony halkan, de indulatosan. A vendégek i-áig nem vettek észre semmit. A háziasszony szarvánál fogta meg az ökröt, s maga nyitotta ki az ablakot, mert látta, hogyha nem cselekszik gyorsan, jelenet következik. — Akkor hát menjen át a pázsiton, bolond! — dühöngte a fülébe. Majd hangosan és vidáman a társaság felé fordult: — Szabad kinyitnom az ablakot, úgy-e? Rettentő meleg és csöndes az éjszaka. Engedhetek be egy kis friss levegőt?

A vendégek sietve hangsúlyozták, hogy engedhet. De lord Hellup, aki szemmel tartotta a kis jelenetet, helytelen irányba terelte a társalgást. Közvetlenül a ház asszonyához fordulva azt kérdezte:

— Meghibbant ez a fickó?

— Ó, semmi az egész — válaszolt Maplené. — Ügyet se vessen rá. Tizenegy óra tájban majdnem mindig ilyen szokott lenni.

Lord Hellup mohón érdeklődni kezdett.

— Ne mondja? Ez talán azért van, mert nem iszik eleget. Az ilyenfajta ember, ha olykor száraz a torka, nem fér a bőrébe.

A helyzet egyre kellemetlenebbé vált. A kártyatársaság tagjai figyelni kezdtek, s lord Hambourne nem tagadta meg természetét. Közbeszólt:

— A sz . . . szesz . . . tilalom . . . a maga . . . k . . . kísérő . . . je . . . lensé . . . geivel — kezdte, de Maplené kurtán leintette.

— Nem lehetetlen — vetette fel lord Hellup —, hogy Corton a fejetlen emberbe ütközött.

— Fejetlen ember itt nincs — jelentette ki határozottan Maplené.

Lady de Beaurivage nem bírta szó nélkül.

— De Hildám — mondta őszinte csodálkozás-

sal —, magad jelentetted ki Beaurivage és a többiek előtt, hogy van. Ez az egyik érdekessége a háznak.

— Hát igen, természetesen — válaszolt a ház úrnője. — Említettem mint szóbeszédet, mint legendát. Sok régi házban az a hit, hogy kísértet jár benne. Jól tudjátok. De itt ilyesmiről szó sincs.

— Ebben a k . . . kivé . . . teles es . . . esetben a . . . k . . . kutya v . . . viselk . . . kedése — szólt közbe szerencsétlenül lord Hambourne — sug . . . gestio is l . . . lehet. Af . . . féle h . . . hip . . . — Elharapta a következő szótagot, nyelt egyet, újabb kísérletet tett a beszédre s csak azután tette hozzá: . . . nózis.

Lord Hellup megjegyezte, hogy ha valami kutyabetegségről volna szó, ő ismer egy embert a Parklanen . . .

Maplené hiába igyekezett megszakítani a beszélgetést azzal, hogy:

— Lord Hambourne hipnotizmusra vagy hasonlóra gondol? Dehogy, lord Hambourne! Dehogy!

A tudós lord megnyugodott. Mintha vége lett volna a zűrzavarnak. De Hilda asszonynak rossz napja volt. Csengett a telefon. John felvette a kagylót és válaszolt, aztán nénjéhez fordult:

— Az istállóból akarnak valamit, Hilda néni. Veled akarnak beszélni.

— Velem? — mondta hitetlenkedve Hilda néni. — Mit akarhatnak késő éjszaka az istállóból? — Azzal fölemelte a hallgatót.

— Igen? . . . Micsoda ostobaság! . . . Igen? Hát az ilyen meleg éjszakákon sokszor nyugtalanok . . . Mit? Corton? Cortonnak ehhez semmi köze. Amit ő mond, arra fülük botját se mozgassák . . . Hogyan? Az új kanca megveszett? Veregesse meg! Mi az? . . . Ne félősködjék! Menjen, veregesse meg a nya-

kát... Halló! Hallja, mit mondok? Hallja? — Maplené haragjában toppantott. — Hallja? Mért hagyta ott a kagylót?... Jó, most már nyugodtabb, úgy-e? Ne zavarjanak többet! Alfonz fogja be a száját! Vele nem történt semmi baj! — tette hozzá Maplené, s vendégeire nézett. — Alfonz különben is kommunista, ért a gépekhez, de ilyen hülyeségekben nem hisz. Majd ő lehűti azokat a fajankókat!

Ismét azt hitte, hogy gyökerét vette a kellemetlenségnek, de lord Hambourne nem késett közbeszólni.

— R... r... rend... kívül érdekes — kezdte a tudós szamár. — Varázs... latos. A... az állatok... a tudat alatt is f... felfognak b... bizonyos... érz... zéseket. K... k... ollégám, J... Jonah pro... fesszor... k... kimutatta, hogy míg a m... motor össze... h... hasonlítva az ál... lattal... — De ebben a pillanatban a levegőt éles kiáltás hasította át, amely Isabeau ajkáról röppent el. A leány az ablak felé mutatott.

— Ó! Uram Isten! Valami elsuhant az ablak előtt!

— Egek Ura! — kiáltott fel a rokonszenves lady Mere de Beaurivage. — Én is láttam.

Maplené türelme már-már kimerült.

— Drága Amatheám... Isabeau, kedves, menj vissza. A cselédség valamelyik tagja mehetett erre.

Szavai, sajnos, nyomban valóra is váltak. Egész csapat közeledett. Az ablakból áradó fénykévében a pázsit szélén állt Corton, mint a személyzet kapitánya, s mögötte a cselédség valamennyi tagja. A tiszteletteljesen vezérkedő Corton mögött formáinak teljes bőségében látható volt Fry asszony, a szakácsné, Betsy Broom, a szobalányok, a lovász-

inas, a boy, a kifutó és a többiek. Csak Alfonz hiányzott.

Mély, de alázatos köhintés után Corton engedelmet kért a belépésre, s bevezette a társaságot.

— Asszonyom, kartársnőm, Fryné... és többi kartársam, alárendeltjeim és Betsy Broom ragaszkodtak ahhoz, hogy asszonyommal beszélhessenek... Jobbnak láttam, ha én is elkísérem őket. Nem akarnak végigmenni arra — s Corton a folyosó felé mutatott.

— Azonnal menjenek vissza... — kezdte Maplené. — Mingyárt kijövök... — de most Fryné vette át a szót.

— Nem bírom tovább, asszonyom, nem, nem bírom! Még ha a királynéra főznék, akkor sem bírnám tovább.

— Fryné asszony, menjen a dolgára! — parancsolta Maplené, de parancsának nem volt foganatja.

— Nem bírom — folytatta emeltebb hangon Fryné. — Még ha maga Viktória ő szent felsége támadna fel a sírból, akkor sem bírnám.

— Ó, ó, ó! — nyögdécselt a konyhaleány Fryné vigasztalása ellenére.

— Itt ez a szegény leány, asszonyom. Ő is csak úgy érez, mint a többiek. Mindent elkövettem, hogy megnyugtassam. Mintha az anyjuk volnék mindnyájuknak, de... — Előbbre lépett, s hangja halk suttogásba ment át. — Van ebben a házban valaki, aki nem húsból és vérből való.

— Tisztára megbolondultak maguk — kiabálta esze nélkül Maplené. De most Corton vette át a szót nagy komolysággal.

— A gyilkosság ezek közt az ódon falak közt történt, asszonyom. — Corton az ősi gerenda felé muta-

tott. — Erzsébet királyné uralkodása alatt, épp ezen a napon. Mióta boynak idekerültem, harminc éve figyelem ezt az évfordulót. A nyugtalan kísértet nem akar megpihenni.

— Corton úr — jegyezte meg az egész személyzet helyeslése közben Fryné büszkén — úgy tudja ezt az egész történetet, mintha könyvből olvasná.

— A vér, asszonyom — folytatta nekibátorodva Corton, miközben a mögötte álló nők sopánkodása megnőtt s Bó befogta a fülét —, a vér ezen a lépcsőn folyt le a Kék Szobából, ahol most lord Mere de Beaurivage lakik.

Maplené elhatározta, hogy véget vet ennek az őrületnek.

— Figyeljenek ide mindnyájan ! Amit itt Fryné és Corton összehord, nem egyéb, csak üres, de veszedelmes fecsegés. Ha maguk egész éjszaka fenn akarnak maradni, nem állom útját. Most mindnyájan menjenek vissza, a pázsíton keresztül. Én is magukkal megyek. Maga, Corton — a hölgy a főkomornyikhoz fordult — magyarázattal tartozik. — Azzal maga előtt hajtotta az egész sereget, vissza az éjszaka sötétségébe. Jelenléte bátorságot öntött a cselédekbe, kivéve Cortont, aki aggódott.

A vendégek szótlanul néztek egymásra. Lord Hambourne kiállhatatlanul érdeklődött, lord Hellup tapintatosan mosolygott, Isabeau remegett, mintha még nagyobb baj is következnék, szegény lady de Beaurivage pedig szakasztott úgy odavolt, mint derék férje. Senkisem beszélt. A pázsít túlsó széle felől hallani lehetett Maplenének Cortonhoz intézett utolsó szavait. Az erélyes háziasszony aztán hátat fordított a cselédségnek, keresztülment a pázsíton s belépett a szobába.

Ebben a pillanatban a felső szobából félelmes, hangos ordítás hallatszott s mintha egy nehéz test zuhant volna a padlóra. Utána halotti csend.

Lady de Beaurivage vészes sikoltással rohant az ajtó felé.

— Az én Georgeom!

A többiek követték. A kis csoport tolongva szaladt ki a hallba s onnan a lépcsőre.

XIV. FEJEZET.

Emeleti hálószobájában a szegény, magányos öreg lord leült, hogy kipihenje a lépcsőjárás fáradtságát. Lélekben csak a feleségét érezte maga mellett. (Tele volt iránta hálával gyöngédségéért s azért az utolsó pillantásért, amellyel felfelé törekvő, fájdalmas lépteit kísérte.) A lépcső mostanában már erősen megviselte ... egészsége gyengült ... — gondolta magában. Talán ez a magyarázata annak, amit érzett és amit hallani vélt. Kissé összegörnyedt. Nem akart még levetkőzni ... előbb pihen egy kicsit ... pihen egy kicsit ... pihen. Attól majd erőre kap.

Kopogtak valahol? ... Lehet, hogy odalenn. De testi állapotában azt gondolta, hogy saját ajtaján. Hirtelen felugrott.

— Szabad! — kiáltotta.

Válasz nem hangzott. A lord kissé elsáppadt. Most már erősebbnek érezte magát. Fájdalmas mozdulattal a tűzkaparó után nyult, hogy felszítsa a tüzet. De a kaparó hangos csattanással kihullt kezéből. Lord Beaurivage megdöbbent.

— Ostobaság! — mormolta magában.

A kopogás megismétlődött. Az öregúr most nem mondta, hogy szabad. Idegerejét összeszedve feltápászkodott a székből s kitárta az ajtót. Kinn nem

volt más, csak üres sötétség. Erre betette az ajtót s rogyadozva visszaült helyére.

— George — mondta magában félig hangosan —, ne hagyd el magad! Nem lesz jó! Idegzeted túl van feszülve, George, ez a baj. Jusson eszedbe, amit az orvos mondott. Mit is mondott? Semmi whisky, azt mondta. Nem tudom, mennyi ebből az igaz, de úgy tapasztalom, hogy a whisky erősít. — A lord kinyujtotta kezét a mellette levő asztal felé és felemelt egy palackot. A palack szomszédságában állt az ezüstpohár, rajta családi címer: két pajzstartó kutya, három ezüstpénz s egy négyfelé vágott szarufa. Az asztal ernyős lámpájának villamos fényében s a kandalló meleg tüzében a pohár megcsillant. Más fény a szobában nem is volt.

A lord lassan töltött az erős italból.

— Ez majd megnyugtat, George — mondta.

Alulról hangok zsivaját hallotta. Ahhoz a pár vendéghez képest nagy ez a lárma — gondolta. De társalgáshoz hasonlított. Majd mintha emberek menek volna a pázsiton keresztül. Talán szomszédok jöttek s mindjárt el is mentek. A hangok zaja elült. A lord egyet kortyintott a háború előtti italból.

— Ez már teszi, George — mondta. — Ettől mindjárt jobban leszel.

Ahogy a tűzzel szemben, a mély székben ült, háta mögött volt a kis szobába vezető ajtó. Oly nesztelenül nyilt, hogy feszült idegállapotában sem hallott semmi zajt.

Hogy ne viselkedjék férfiatlanul, várt egy pillanatig, aztán másodszor is ajkához emelte poharát; ekkor — nem tudta volna megmondani, hol, képzeletében-e vagy a levegőben — megsuhant valami. Az a sejtelemszerű érzése volt, mintha közel az ágy-

hoz, volna valaki a szobában. A felemelt pohár félúton megállt, a lord riadtan tartotta egyensúlyban s nagyon messziről megszólalt egy könyörgő hang:

— Ne többet, George! Ne többet! Neked ez méreg!

— Anyám hangja — nyögte iszonyodva az öreg.

Reszkető kezéből lábaihoz hullott a pohár. Nem törődött vele, hogy a szőnyegen szétfolyt az ital. Egész testében remegett.

— Az ő hangja — ismételte didergő félelemmel.

Az ágy feje mögül kinyult egy kéz. A csuklót és a kart fekete köpeny takarta. Lord Mere de Beaurivage nem látott semmit, mert maga elé meresztette szemét... Anyja hangja volt.

A kéz megtalálta a kapcsolót. Egyszerre egész sötét lett, csak a kandalló tüze világított. A lord meghallotta a legkisebb zajt is. A sötétség felé fordult s a homályos fényben, melyet az ízzó széndarabok szórtak a tompavörös damasztra s a fali szőnyegekre, ijesztő tisztasággal látta azt, ami aznap boldogtalan képzeletében túlságos sűrűn is megjelent. Ott állt a kísértet, jó fél percig, mely alatt a lord visszanyerte ép elméjét. Nyitott szájjal és tagolatlan, apró hangokat nyögdécselve bukdácsolt köszvényes lábain a zord alak felé. Ott állt az ágy és a fal között, csillogó kardmarkolattal, nyulánkan, feketén, túlságosan is homályosan, csak fehér nyakfodra világított. A nyakfodor fölött pedig nem volt más, mint a fal. Még miközben figyelt, a fekete köpeny alól, lassú mozdulattal, egy kéz búját elő. A lord hangosan elbődült s lerogyott a földre.

A fekete alak egy szempillantás alatt elsuhant a földönheverő ember mellett, az ajtón át az oldalszobában termett s fordított a kulcson. De bármilyen

gyorsan is mozgott, még az ajtó bezárása alatt futó lábak serege dobbant meg a lépcső döngő fáján. A hálószoba főajtaja kitárult, minden lámpa egyszerre kigyulladt, a vendégek az összesereglett szolgákkal együtt lármásan rohantak a lordhoz, megnézni, él-e, vagy halott.

Elsőnek Amathea ért oda. A derék asszony letérdelt férje mellé, próbálta karjai közé venni, nevén szólította s zokogott hangosan. Három szolga felemelte a mozdulatlan testet s az ágyra ültette. A lord lélegzett. Szeme egy pillanatra ki is nyilt, de üresen meredt a levegőbe, nem látott senkit. Aztán újabb, hangos kiáltás következett, a lord megborzongott s feje lehanyatlott a párnára.

XV. FEJEZET.

Aznap éjjel Rackham egész világa fenekestől felfordult. Futárok szaladgáltak ide-oda, a telefon szüntelenül csengett, ápolónő jött a Cottage-kórházból, egy másikat pedig Lewesből küldtek át sürgősen. A helyi orvos elégtelen alvás után gyorsan nadrágot húzott s majd kiugrott a bőréből örömében, amikor az előkelő beteg nevét megtudta. Kézilámpák imbolyogtak ide-oda a tavaszi éjszakában, amint egy-egy kiküldött ember a dolga után sietett. Motorok zúgtak, berregtek, puffogtak. Minden emberi lény kelletlen ébredésre nyitotta szemét.

Közben Amathea rendületlenül ült férje ágya mellett, örömmel hallgatva a lord lélekzését, az élet kétségtelen jelét. Úgy festett, mint valami felgyarapodott kereskedőcsaládból való, közönséges renaissance-királynő, vastag szájaszéle lebiggyedt s arcán a kötelességszerű cselekvés elszántsága sötétlett. A harag elhamvadt szívében.

Sorra küldte ki parancsait s Hilda cselédei alázatosan engedelmeskedtek is. Telefonoztatott egy betegszállító kocsiért, hogy az reggel kilenc órára legyen Rackham Catchingsben, de egy perccel sem később, mert különben baj lesz. A legkitűnőbb felszereléssel jőjjenek, amit csak az egész éjjel nyitva álló Maxton-szanatórium küldeni tud. A lady hozatott ápolónőket

és orvosokat is, gyakran megismételve Maplené parancsait.

Többet is tett. Kimondta, hogy felépülésének idejére George — ha Isten engedi — mayfairi palotájába tér vissza. Tudta, hogy a palota cselédsége már lepihent, ennélfogva intézkedett, hogy egy éjszakai iroda verje fel a ház népét és hagyja meg nekik, hogy reggelre minden álljon készen.

Nem feledkezett meg semmiről. Onnan intézkedett, ahol ült, az ágy mellől. Egy pillanatra sem mozdult, csak küldte az embereket belátása szerint.

Éjjeli fél egyet ütött az óra, mire mindennel végzett. Egyedül volt a szobában, a félig öntudatlan, mormoló ember mellett. Félelmes szigorral megparancsolta, hogy addig senki se lépjen a szobába, amíg ő meg nem engedi. Az ápolónők és az orvosok a rettenetesen aggódó Hildával együtt lenn, a társalgóban, vártak.

George Huggins megmozdult. Amathea az ágy fölé hajolt s igyekezett elkapni a zavaros szavakat arról az ajakról, melyet egész életében ismert s mindig szeretett. Az öreg fiú nagynehezen félkönyökre dőlt s amint feleségét megpillantotta, szemében egy pillanatra felcsillant az értelem.

— Mattie — suttogta rekedten — te vagy itt?

A lord ostobán mosolygott, de mosolya nyomban ijesztő, torz vonásokba ment át. Emelt hangon folytatta:

— Nem volt feje, nem volt feje, Mattie! Ó! Ó! Ó! — s félelmes nyögéssel hátraesett. Tovább mormogott, de időnként félig felült, ujjával mutogatott, megfogta az asszony kezét s azt mondogatta: — Itt van! Itt van! Ne engedd be, Mattie! Ne engedd!

A lady most már tudta, mi történt. Férje látta a

kísértetet. Haragja rettenetesen megnőtt. Megengedte, hogy az orvosok és ápolók belépjenek. Mamplené fáradt arccal, szinte megrémülve, félénken követte őket. De amint Amathea a háziasszonyt megpillantotta, kemény hangon kiáltotta: — Az nem jöhet be! Fogják kint! Fogják kint! — Szegény Hilda megadta magát és visszavonult.

A cselédek már lefeküdtek. Hilda is ledőlt. Le sem vetkőzött, csak kissé könnyített ruházatán. Egy-két órát szeretett volna aludni, de álom nem jött szemére.

John, miután üzenetekkel és válaszokkal tömérdeket nyargalászott, szobájában szintén aludni próbált. Gyakori ébredéseit leszámítva, kicsit aludt is. De furdalta a lelkiismeret.

Lord Hellup kötelességének találta, hogy a kis vörös szobában ébren töltse idejét. Moley-jával és egymásra következő szivarjai társaságában így is tett.

Az egész házban csak Izabeau aludt nyugodtan. Amikor látta, hogy minden működik, lefeküdt. Így alusznak a nagy hódítók a győzelem éjszakáján; így aludt sátorában William of Falaise a hastingsi csata után, így aludt Rockefeller, miután nagy olajszerződését megkötötte.

Míg fenn az emeleten Lord More de Beaurivage a betegséggel küzdött, lord Hambourne akadémikus méreteket meghaladó kezdeményező képességről tett bizonyságot. Nem hiába tartozott azok közé, akiknek elméjét élesíti a szegénység. Életében nem először történt meg vele, hogy olyan képességet árult el, amely némi szerencsével milliókhoz segíthette volna. Nem kihalászta-e a pszihológia tanszéket is? Itt most egy újabb jó fogás kínálkozott, melyet nem szándékozott kihasználatlanul hagyni. Véletlenül

meghallotta az ijedt szolgák beszélgetésének egy-két mondatát s azonnal tudta, mi történt. Cseppet sem törődve az emeleti eseményekkel, nyugodtan átment az elhagyott társalgóba, felemelte a telefonkagylót és összeköttette magát a Tarka Ujsággal. Még nem volt olyan késő, hogy a szókimondó ujságba egy hírt be ne lehetett volna csúsztatni. A londoni kiadásba még lehet, biztosan.

A vonal másik végén Carter szerkesztő jelentkezett. Nem, nem közönséges hír. Dadogását leküzdve, a lord halk, tömör szavakkal, gyorsan elmondta Carternak, mi történt, de nem nevezte meg az esetnek sem hősét, sem színhelyét.

Nem, a szerződés erre a hírre nem terjed ki. Az külön 100 font, amit másnap kell postára tenni. Elfogadja-e Hambourne a telefonon tett szóbeli ígéretet? El. Ugyan? Carter nem vállalhatja a felelősséget? Akkor meg kell lennie a hír nélkül. Ó, mégis vállalja, vállalja? Rendben van. Ő megbízik. A hely tehát Rackham Catchings s az öreg fiú maga Bruvish . . . Szenzáció, ugye? Lenne szíves Carter meghagyni valakinek, hogy maradjon a telefon mellett, ha újra felcsengetné a szerkesztőséget? Igy az esti kiadásban is foglalkozhatnának az esettel. Neki nehéz volna telefonozni akkor, ha a házbeliek lejönnek az emeletről. Valaki legyen a telefonnál reggel hat és hét óra között. Igen, ennyi az egész.

Épp idejében akasztotta fel a hallgatót, mert valaki lefelé csoszogott a lépcsőn. Fenn szóváltás és civakodás töltötte meg a levegőt. Lord Hambourne ügyesen kisurrant a hallba s úgy elkeveredett a többiek közt, hogy senki sem vette észre távollétét.

A reggel szürke világosságában lord Hambourne újra felvette a telefonkagylót. Biztonságban érezte

magát. Az egész ház kimerülve, ruhástul feküdt ágyán vagy pamlagán. Gyűrött estélyi ruhájában lord Hambourne volt az egyetlen, aki borzas fővel munkához látott.

Most egy másik szerkesztőnek adott gyors utasításokat. Az öreg Bruvish nagyon rosszul van ugyan, mégis valószínű, hogy ma délelőtt elszállítják. Jó volna ha a *Tarka Ujság* kiküldené egyik fényképészét s ha lehetséges, megörökítené azt a pillanatot, amikor a betegszállító kocsi elhagyja a ház területét. Érdekes kép volna. De nem hallgathatta el, hogy Maplené detektívet hozatott s kiadta a parancsot, hogy senki a ház közelébe nem férhet. Nem akarja, hogy a dolog a lapokba kerüljön. A lord halkan nevetett, de sokkal hangosabb volt a nevetés a vonal másik végén. A kísértetről rajzot küldeni nem tud. Rajzoltassa meg a szerkesztőség. Meg lehetne bízni azt a részeges kis rajzolót, hogy csináljon egy skiccet. Az egész csak egy hosszú, fekete ruha legyen, hozzá kard, erzsébetkori nyakfodor, fej nélkül s a közvetlen közelben egy függönyös, régi ágy.

Még beszélt, amikor keserves jajgatás ütötte meg a fülét, mire gyorsan letette a kagylót. Betsy Broom takarított mögötte. A leány épp kirázta szemétlapátját és keféjét az ablakon. Lord Hambourne meglepetve állapította meg, mennyire ideges. Akkor sem ijedhetett volna meg jobban, ha Betsy Broom a kísértet. De azért volt annyi esze, hogy igyekezett lecsillapítani a leányt.

— Nyugodjék meg! — mondta. — Mi a baj magával?

— Ó, uram — válaszolt a szerencsétlen fiatal nő —, azt hittem, hogy ön a kísértet. Most harmadszor gondoltam, hogy látom.

Lord Hambourne ismét tanujelét adta annak a gyors elhatározóképességének, amely meggyőződésem szerint előbb-utóbb független vagyonhoz fogja segíteni. Nem szívesen vált meg a pénztől s nem is igen volt mitől megválnia. De most úgy találta, hogy a dolog megéri. A bridgeben különben is nyert. Mellényzsebéből előszedett egy gyűrött tízshillinges bankjegyet s Betsy markába nyomta.

— Betsy — mondta — a maga helyében én nem beszélnék erről a telefonozásról. Roppant ideges az egész ház.

— Parancsára, uram, — felelt az egyszerű leány s gyorsan, hálásan meghajolt — értem. — De még mindig reszketett. A lord atyai mozdulattal megveregette a vállát.

— Jó — mondta a lord. — Minden rendben van. Tudhatja, hogy ha járt is itt kísértet, napkelte után nem mutatkozik.

— Én is így hallottam — válaszolt Betsy illően elismerve a lord tudását. — A napkelte és a futó víz elűzi őket.

— Teljesen igaza van, Betsy — jelentette ki a lord leereszkedőleg. Aztán csendesen elhagyta csirkefogása színhelyét, remélve, hogy a szerkesztőség nem csengeti fel. Megbocsáthatatlan ostobaság volna. Figyelmeztetni kellett volna őket.

*

Emlékeiben még él az a kor, amidőn befolyásos embereknek módjuk volt irányítani a sajtót, mert bár a laptulajdonosok milliomosok voltak, de felfelé törtek. Hilda Maple ennek a kornak volt gyermeke. Miután telefonon megkért öt-hat londoni lapot, hogy a rackhami eseményekről ne írjanak egy szót se,

egészen megnyugodott. Riporterek, hála Istennek, nem jönnek, fényképeszek ellen pedig detektív védi majd a házat. Mindezt még a szükséges rendelkezések előtt hangosan elmondta. Lord Hambourne is hallotta jól.

Még virradt, harmat ült a rackhami kert virágain s olyan nagy volt a csend, hogy a másodkertész segédje a betegszoba felől tisztán hallotta lord Mere halk nyögését, amikor a kertben, nagyon egyéni körülmények között egy alak jelent meg. A kerti főbejárat délnyugat-nyugati oldalán, a babérbokrok közt tört magának utat. Úgy látszott, hogy kerüli a nyilvánosságot s inkább a saját módszerével él, ami abban állt, hogy átbújt a tüskés drótkerítés alatt, átvergődött a cserjéken s kicsit megtépve, kicsit vérezve a pázsit szélén, a ház előtt lyukadt ki. Kalandos útján kitartóan magával cipelt egy fekete vászonnal takart, háromlábú, nagy szerkezetet, mely a harminc év előtti fényképészek felszerelését juttatta az ember eszébe. A meglepő alak neve Columbus volt. Valójában nem így hívták. Ezt a nevet tréfából kapta jólelkűségéért és előzékenységéért lord Torontótól, akinek egyszer arra a kérdésére, hogy melyik rabszolgája szerezte be bizalmas természetű magánügyekről a legtöbb érdekes fényképet fél annyi idő alatt, mint mások, a szorgalmas munkatárs nevét adták meg. A lord erre Columbusnak nevezte el a jó fiút, mert valamikor a Columbus-egyetemen tanult s azóta a Columbus név rajta is ragadt.

Columbusnak módszeréhez tartozott, hogy valahányszor olyanoknak éberségét akarta kijátszani, kik a közjó iránti érzék hiányából a sajtót mellőzték, magával vitte fekete vászonnal takart, háromlábú gépóriását. Nagyon jól tudta, hogy ezzel nyomban

feltűnést kelt, az összecsődülő cselédek elzavarják, sőt talán rendőrt is hívnak. De a gépet súlyánál és méreteinél fogva egyetlen pillanat alatt nem távolíthatják el s a vita hevében mi sem volt könnyebb, mint titokban elővenni kis Zeiss-gépét s észrevétlenül lekapni mindent.

Erre a reggelre Columbus mindent szépen előkészített. Zömöken megállt Rackham Catchings ódon frontja előtt s körülményesen felállította a háromlábú állványt. A fekete vászonnal beborította a fejét. Végrehajtotta mindazt a kézmozdulatot, amelyek apáinknak oly kedvesek voltak. Az ember azt hinné, hogy ezek a mozdulatok akadályozták ellenségei megfigyelésében. Szó sincs róla. Mert a fekete vászon alatt enyhe csalás rejtőzött, a lencse helyén ugyanis nem volt más, csak egy nagy lyuk, amelyen keresztül Columbus jól látott mindent. Szeme végigfutott a kerten s türelmesen várta a szolgák, esetleg a rendőr megjelenését. A szóváltásra készen állt. Bal hóna alatt ügyesen elbújtatva lapult a kis Zeiss, amely a csalafintaság elvégzésére volt hivatva. Gondolta, legyenek «alakok az előtérben». Többet is kapott belőlük, mint amennyire számított.

Szolga nem jelent meg. A feketével keretezett, világos körben egy egészen más, ősgyelgő alak tűnt fel. Lábbelijéről ítélve : rendőr. Ruhájáról, a «készenvett» öltözetek reklámképeit is megszégyenítő, élesen vasalt nadrágjáról, Isten és ember előtt botránnyszámba menő kalapjáról s arcáról ítélve : ostoba fickó. Olvasóm a megszokott ügyességgel bizonyára kitalálta már, ki volt az ipse. Pretherton, a detektív.

Előkelő közömbösséggel sétált végig a zöld gyep mentén, mintha csak a friss, reggeli levegőt élvezné. Köznapi dolgokkal látszólag mitsem törődve, elgon-

dolkodva ért Columbus mellé. Felemelte a vászon egyik sarkát s az előregörnyedt fényképésznek fülébe súgta:

— Talán érdekli, hogy a detektív-testület tagja vagyok.

Columbus csak úgy magában mondta:

— Negyvenhárom és egy tized, diaméter nyolc. — Aztán továbbforgatott egy kis csavart, amelyik ott sem volt.

— Minél hamarabb elhordja magát, fiatalember,— folytatta a rettenetes Pretherton, újból felemelve a vászon sarkát, de a ház felé fordítva arcát, mintha neki is része volna a fényképezési műveletben — annál jobb, mondhatom.

Amire Columbus nagyon simán válaszolt, de megint csak nem a detektívnek, hanem önmagának:

— Reggeli világítás, felhős ég; mély árnyékok nincsenek.

A vakpárbaj színhelyétől nem messze, a ház sarkán, most egy váratlan szövetséges, illetve váratlan ellenség jelent meg, már ahogy vesszük.

Bó volt Bitanggal.

A leány (ó, ügyesség netovábbja!) azonnal áttekintette a helyzetet. Örökölte apjának, a kitűnő lordnak azt a tulajdonságát, hogy egy pillanat alatt helyesen tudta megítélni a piacot. A sajtó a házról készít felvételt. A Bó-Johnny-szövetségnek kész csemege. De a vasaltnadrágos, idegen fickó, akire kezdettől fogva gyanúperrel nézett, akadékoskodik. Pedig a dolog mindenképpen fontos. Ha az ujságok szellőztetik a tragédiát, Hilda néni terve végleg tönkre van téve. A detektív épp ezért akarja megakadályozni a fotoriporter munkáját.

A legnagyobb generálisokkal is megesik, hogy az ütközet hevében kétértelmű parancsot adnak ki.

Bitang védelmére el kell ismernünk, hogy a dédelgetett állat aligha tudott különbséget tenni úrnője barátja és ellensége közt. Amikor tehát Bó íves ajkáról azt a vidám parancsot hallotta : Uccu, neki ! — mint a puskagolyó rohant előre, de, sajnos, nem a gonosz Pretherton, hanem a hasznos munkát végző Columbus felé. Végre is mért barátkoznék egy lőcslábú, mélyhangú, rút bulldog egy közönséges emberrel, aki bárkinek lehet barátja, s mért ne támadjon neki egy szörnyetegnek, akinek három falába, két nadrágszára van, és feje nincs?

A lencsétlen, kerek, üres nyíláson át Columbus látta, hogy a sors örvénylik feléje. Tüstént menekülőre vitte a dolgot. Pretherton abban az ártatlan és természetes hiszemben, hogy a háztartás valamelyik tagjának segítségével érte el ezt az eredményt, szívből nevetett a megrémült áldozat esetlen mozdulatain. Columbus a fekete vászontól kissé elkáprázva, hanyatt-homlok száguldott a rododendronok közé, ahol legközelebb talált menedéket.

Bó (aki ezt a művészetet gyermekkorában tanulta, s azóta is boldogan alkalmazta) fogai közé dugta két ujját s átható füttyel hívta vissza a jóhiszemű, de tévedő állatot. Hogy Bitangnak milyen áldozatába került megfékeznie magát, útjára engedni a zsákmányt s kókadtan visszasompolyogni — azt csak kutya tudná megmondani. De a fütty parancsoló volt, ennélfogva engedelmeskedett. Lihegve visszajött, itt-ott tétovázva megállt s visszapillantott az elszalasztott újszerű falatra, Columbus pedig látva, hogy üldöztetése megszűnt, magához tért, karján összegöngyölte vásznát, s megragadva állványát, kissé félénken előbbre lépett, hogy magyarázattal szolgáljon.

De Bó nem adott neki erre alkalmat. Magyarázatokra nem volt kíváncsi. Ő a fényképész részéről csak őszinte barátságot kívánt, s azt akarta, hogy a fővárosban a rackham-catchingsi nagy tragédia, a kísértet, a legfeltűnőbb méltatásban részesüljön. Főleg pedig lord Toronto lapjában, miután határozottan tudta, hogy a nagy nyilvánosságot ellenőrző hat londoni botránylap közül lord Toronto lapja a legbotrányosabb.

Biztosra vette, hogy a *Tarka Ujság* még aznap este egész Londonban szétszórja a hírt. Épp ezért Hilda néni detektívjétől feltétlenül szabadulni kell.

Bitang támadó szellemű rohanásától egészen kelletlen visszakullogásáig nem telt el hatvan másodperc. A kutya most lihegve ült úrnője lábai mellett. Pretherton még mindig diadalmasan mosolygott, Columbus pedig azon töprengett, milyen fogadtatásban lesz része, amikor Bó minden habozás nélkül, gyorsan kiadta második parancsát, s ujját teljes határozottsággal, szégyentelenül előrebökve, a detektívre uszította harapós kutyáját.

Itt tűnt aztán ki, hogy az angol rendőr milyen méltósággal tudja szedni a lábát. Igazán érdemes megfigyelni, hogy szeretett hazánk polgári rendőrségét milyen ügyességre, gyorsaságra s a való helyzet milyen hirtelen megértésére nevelték.

Akármilyen fürgén is menekült Columbus a bősz Bitang elől, futása teknősbéka-cammogás volt a detektív vágtatásához képest. Bitang sehogysem tudta utólérni. Pretherton egy pillanat alatt áttört a bokrokon, kibújt a drótsövény alatt, s fenn volt a kerítés kőpárkányán. Miután Bitang teljesítette feladatát, úrnője visszahívta maga mellé.

Vajjon mi történik a kutya szívében, ha vizslá-

nak, kopónak vagy másnak használják (mint mindig), s csak a saját kedvére nem kóborolhat? Örömöt lel-e ügyességében, s homályosan, de hűségesen megérti-e, hogy becsülettel szolgálta gazdáját, vagy csalódás, zavar és nem tudom, mi tölti be agya rejtekét? Nem tudom. Azt hiszem, ezek az indulatok mind vegyülnek benne. Igy sejtem abból a leírásból, hogy milyen ábrázattal tért vissza Bitang másodszor is úrnőjéhez, lihegve s éhesen. Nem tépett szét semmit, nem harapott meg senkit, de sikeresen megkergette azt, akinek megfutamítására kiküldték. Legyen ez is elég!

Columbus előre lépett, s az ujságírók önbizalmával nyujtotta Bó felé nagy kezét. Bó a maga természetességével kezelt vele. A fiú úgy hálálkodott, mintha Bó az életét mentette volna meg, s miután megbeszélték a detektív futásának fonák jelenetét, pár rövid szó tisztázta azt, amire Bó már amúgy is rájött. A fiatal leány elragadó nyájassággal mutatta meg a fotor porternek azokat az előnyös pontokat, ahonnan Rackham Catchings a legjobban érvényesült. Egyrészt olyan képet szeretett volna látni, amely nem kerüli el senki figyelmét, másrészt égett attól a kívánságtól, hogy a kép minél előbb nyilvánosságra kerüljön. Végignézte, hogyan jelöli meg Columbus a kép tárgyát, elkísérte a kapusház ajtajáig, s a sugallat egy pillanatában olyan elhatározásra szánta el magát, amely összhangban állt ugyan anyagi helyzetével, de nem illett a házban betöltött szerepéhez.

— Nem tudná megmondani, melyik kiadásban jelenik meg a kép? Látta azt a cikket, amelyik a képhez megadja a magyarázatot?

Columbus látta. Lord Hambourne «adta le» egye-

nesen a londoni szerkesztőségnek. Ami a kiadást illeti, legkésőbb a kora délutáni kiadásban a kép benne lesz. Miután a hölgy oly lekötelező modorban járt a kezére, erre meg mer esküdni.

Bó elhatározta, hogy kiteszi magát a kockázatnak, bár olvasóim bizonyára sejtik, hogy veszedelem éppenséggel nem fenyegette. Nem egy szimpla egyfontos bankjegyet vett elő, mint kevésbbé ügyes nő tette volna, hanem Columbus kezébe nyomta jószagú bőrtárcáját, melyet a fényképek mestere Bó szeme láttára csúsztatott zsebébe.

— Tudom, mennyi van benne, barátom — mondta. — Ugyanennyit küldök a cikk és a fénykép megjelenése után. Férniök kell a lapban. Érti, úgy-e? De kinek küldjem? Mi az ön neve?

A titokzatos idegen Bó hangsúlyát utánozva válaszolta:

— Nevem? Semmi. Csak azt írja a borítékra: Columbus. Biztosan megkapom.

Vidáman bólintottak egymás felé. Az ügy rendben volt.

Másnap reggel, amikor már minden véget ért, s kiderült, hogy a fotoriporter betartotta a megállapodást, Bó, mint aki mindig tudja, mennyi pénz van az erszényében, ígérete szerint a tegnapival azonos összeget tett borítékba, s azt lepecsételve, csak Columbus névre címezve, sajátkezűleg adta le a Fleet-streeten, lord Toronto stílustalan épületében. Nyugtát nem kért, s nevét nem árulta el.

Kétségtelen, hogy Columbus megszolgálta a háromszoros jutalmat. Az elsőt botrányhajhász gazdájától, a másodikat és harmadikat Bótól.

Rackham Catchings képe nagy alakban, a *Tarka Ujság* első oldalán jelent meg. Kizárólag a lap közölte

a rackhami kísértet megjelenésének történetét és a hozzávaló pillanatfelvételeket is. A szembetűnő címeket maga Emston főszerkesztő szövegezte meg, aki régebben, valahol Amerikában, az Emstein nevet viselte. A főcím így hangzott :

ERZSÉBETKORI KISÉRTET JELENT MEG EGY ŐSI KASTÉLYBAN.

Mindenki látta.

A PSZIHOLÓGIA OXFORDI PROFESSZORÁNAK DÖNTŐ VÉLEMÉNYE.

Egy kiváló lordot beteggé tett a jelenség.

A rackhami ház képén nagy, fekete kereszt jelezte szegény Maplené fürdőszobájának ablakát, s egy hatalmas nyíl is épp odacikázott. A kép felírása ez volt :

Az ősi kastély, ahol a kísértet megjelent.

Az egész alatt, némileg kisebb betűkkel ez állt :

Olvasóink véleménye.

Itt egy sereg levél következett, melyeket különböző néven, állítólag London különböző részeiből küldtek. A leveleket kissé elsietett modorban a segédszerkesztő fia írta, aki mint ujságíró-gyakornok lord Toronto lapjában tette próbára képességeit.

Egy órára egész London tele volt a hírrel, s Rackham eladásának reménye örökre megsemmisült.

*

XVI. FEJEZET.

Visszatérve a házba, Bó összetalálkozott Betsy Broommal. Betsy még nem ocsudott fel teljesen a rémületből (ne felejtsük el, hogy kora reggel volt). A leány egy pillanattal előbb hagyta el a professzort. Most újra halkan elsikoltotta magát s azon a ponton állt, hogy megismétli a szemétlapáttal és kefével művelt mesterkedést, amikor Bó leintette.

— Ne bomolj ! — mondta Bó szemrehányó hangon. — Mi lelt? Még mindig félsz?

— Ó, asszonyom, akarom mondani kisasszony ! Azt hittem, hogy megint a kísértetet látom. Szinte szédülök. A lordot is annak néztem, pedig csak telefonozott. Nem vagyok eszemnél.

Bó sietve kihasználta a stratégiai pillanatot.

— Melyik lordot? — érdeklődött.

— Lord Hambournet, kisasszony. Ő telefonozott meg Londonba mindent. (Igy szolgálta meg Betsy azt a súlyos pénzt, amit várt hallgatásáért kapott)

— Ó, tehát a lord volt? — tünődött komoran Bó.

Eszébe jutott, hogy a köztudomás szerint lord Hambourne összeköttetésben áll a Tarka Ujsággal s egy másik kiváló főúr, egyben kollégája, lord Toronto szokta pénzelni.

— Köszönöm, Betsy — mondta Bó. Pénztárcáját, ahogy az ujságok mondani szokták, előkelő gesztussal

elajándékozta már. Most a reggeli hidegben magára kapott kis kerti kabát zsebében kezdett kutatni. Úgy emlékezett, hogy ott egy kis pénznek kell lennie. Volt is. Egy összegyürt tízshillingest talált.

Betsy hálás bókkal fogadta a pénzt.

— Köszönöm, kisasszony — rebegte. Fiatal életében Betsy most először és utoljára találkozott azzal a művelettel, amelyet politikusok, nagyrészvényesek, zsarolók és a lordok házának más jelöltjei a maguk egyéni nyelvén «kenés»-nek szoktak nevezni. Betsynek megzsírozták mind a két tenyerét. Sajnos, szegény, ártatlan gyermek ezzel nem lett okosabb. Nem vette hasznát a dolognak. Kissé több szerencsével a kormány sáncai közé is bekerülhetett volna. Mert az egyéni tudás és egyéni jutalmazás szálai ma mindenűvé elérnek.

*

Ne felejtsük el, kedves olvasó, hogy ez a könyv 1937-ben íródott. Amit Bó ezután cselekedett, nem tette volna meg 1927-ben. 1917-ben pedig az akkori idők rettenetes zsargonjában (melyet lord Hambourne még mindig megőrzött), «szociális ostracizmus»-nak nevezték volna. 1907-ben (gyermekkoromban) még rettenetesebb zsargonban «elképzelhetetlennek» minősítették bizonyára.

A találékony szellemű leány egyenesen felment az emeleti folyosóra. A beteg szobája előtt egy pillanatra feszült figyelemmel várakozott, de nem hallott semmit. Erre vagy tíz méterrel odébb ment egy másik ajtóhoz, amely mögött Johnny többórás vívódás után épp szenderegni kezdett. Bó suttogva beszólt a kulcslyukon:

— Johnny, gyere ki!

— Mi az? Ki az? — kérdezte a felriadt John hangosan.

— Pszt! — szólt be újra a leány. — Gyere ki!

John nagyfáradtan kitámolygott. Bó agyán az a gondolat futott keresztül, hogy szerelmese ebben a pillanatban nem valami férfiszépség. Álla borostás volt, szeme csak félig látszott s ajka szögletében feszültség reszketett. De így is hűséggel érzett iránta s még álruhájában is annak látta, aki valójában volt: a nagyszerű Johnny. Finom kis ujját, mint az előző-napi összeesküvés kezdetén, most is ajkára tette s a vastag szőnyegen, lábujjhegyen, a másik épület-szárnyon levő szobájába vezette a fiút.

Ott leültette.

— Johnny — mondta — ide figyelj! A dolgot most már csináld végig. Megmondom, hogyan. Látod, ugy-e, hogy a vásárból nem lesz semmi?

— Látom — válaszolt John.

— Győztünk, nem igaz?

— Eddig... De szeretném, ha nekem nem lett volna...

— Ugyan, tedd félre ezeket az ócska aggodalmakat. Azt mondod, hogy eddig mi maradtunk felül. Most hallgass ide, mi következik. A kövér Mattie betegszállító kocsit rendelt Londonból. Kilencre itt lesz. Akkor jön a nagy visszavonulás s lészen majd ordítás és a vezérek mennydörgése. Hilda néni aztán magára marad és járja szobáit. Ez az a pillanat, amikor majd ki kell játszani kártyádat.

— Miféle kártyámat? — kérdezte John.

— Megmondom — válaszolt Bó. — Hambourne telefonozott a *Tarka Ujság*nak. A szobaleány mindent elárult. Fültanuja volt az egésznek. A lord telefonon adott utasítást az ujságnak. A lap erre leküldte egyik

fényképészét, hogy készítsen a házról felvételeket. London tele lesz a hírrel, barátom. Mihez kezd akkor Hilda néni?

— Értem. De mi lesz az én teendőm? — kérdezte a fiú.

— Csak annyi, te csacsi, hogy beméssz Hilda nénihez és megnyered a csatát. Nénéd ebben a pillanatban nem tudja, kire sózza a házat. Ha pedig makacskodni találna, akkor újra felhúzod a kísértet srófjait.

— Nem tudom, hogyan jelenhetnék meg a kísértet Hilda néni előtt fényes nappal.

— Nem baj. Majd eszedbe jut valami. Csak kitartás, Johnny, kitartás! Nálad vannak a levelek másolatai?

— Itt vannak a zsebemben. Az eredetieket Hilda néni őrzi.

— Jó. Mondd el neki, hogy a Tarka Ujság feltálalta az egész ügyet a nyilvánosságnak. Zavard meg valahogy a nénit. Akkor aláírja a megegyezést.

— Azt hiszed, aláírja? — kétkedett John.

Bó határozottan bólintott.

— Bízzál bennem — hangsúlyozta a leány. — Az amerikai milliók örököse még sohasem vallott kudarcot.

Még be sem fejezte szavait, amikor az ablak alatt, a kavicsozott úton mozgás támadt. A londoni betegszállító kocsi megérkezett. Az egész ház egy pillanat alatt talpon volt.

A fiatalok a hátsó lépcsőn lopództak le a földszintre, elérték a hallt s egyszerre benne voltak a sokadalomban.

A főlépcsőn, mint temetkezési szolgák a koporsó terhe alatt, a legkülönbözőbb emberek jöttek lefelé: a betegszállító kocsis és kísérője, az alkomornyik s

a francia soffőr ; még a helyi orvos is kéznél volt. A londoni specialista, aki fölöslegesen ellenőrizte a dolgokat, lassan félrehúzódott a földszinti lépcsőkorlát mellé, mert ő kapta a legnagyobb öszegett.

A négy-ember-vitte hordágyon még mindig mormolva és félrebeszélve feküdt lord Mere de Beaurivage. Mint az egész menet hátvédje, a lépcsők tetejéről hangosan vezényelt s az egész társaság fölött lármásan uralkodott Amathea, a lord hitvese.

— Ne rázzák szegény beteget ! — kiáltotta a lady s három lépést tett lefelé, a menet mögött. — Ne rázzák, az Istenért ! Ne zötyögtessék ! Tartsák a fejét fölfelé ! Még a fejébe száll a vér !

Az élen haladó ember most a legalsó lépcsőre ért. Amathea a lépcső közepéről rendelkezett fáradhatatlanul. Az ajtók mind nyitva álltak s Corton épp kitárta a betegszállító kocsi ajtaját, amikor kialvatlan arccal s nélkülözve azt a kiszépítést, amely nélkül nő idegenek előtt nem jelenhet meg, feltűnt szegény Hilda s elkövette azt a hibát, hogy békülni próbált.

— Amathea — mekegte —, drága Amathea ! . . .

— Hallgass ! — rikácsolta a lady tartózkodás nélkül. — Minden bajnak te vagy az oka. — Aztán a menethez fordult : — Gyöngédebben, emberek ! Nem hallják, hogy nyög? — Majd ismét a háziasszonyra támadt : — Nézd meg, mit műveltél !

— Nem látom be, mit tettem volna én — kezdte Maplené, de Amathea ismét közbevágott.

— Nem látod be? — kiáltotta félőrülten. — Nem látod be, milyen szörnyűséget okozott az a gaz kísértet? Persze hallgattál róla, hazudoztál, mert nyakunkba akartad varrni a házadat.

— Amathea . . . — kezdte újra Maplené.

— Ne Amatheazzon engem, Maplené — kiáltotta

az arisztokrácia lenyűgöző bájával a lady s egyik kezével nagyot ütött a tegnapi poharakkal megrakott piszkos asztalra, a másikat pedig haragos váddal szegezve Hilda felé. — Ne Amatheázzon ! Bár sohase született volna maga a napvilágra s ne ismertem volna meg soha, szélhámosságával, hazugságaival, kísérteteivel egyetemben. Eltitkolta előttünk a valót ! De én keresztülláttam a szitán s megfizetek érte, annyit mondhatok. Maga haszonleső !

Szegény Hilda próbálta megállítani az áradatot, de a lady hangja betöltötte az eget és földet egyaránt. Ha kő lett volna a keze ügyében, menten megkövezte volna Rackham úrnőjét.

— Ne is feleljen Hilda Maple ! Én Mattie Huggins vagyok s olyan barátnőt, mint maga, tizet is találok mindennap.

Jobbkezét cs'pőjére tette s balkeze ujjaival élesen a levegőbe pattintott. — Ennyit ér ez az átkozott Rackham Catchings ! — Aztán balkezét tette cs pőre s jobbkeze ujjaival pattintott : ennyit ér ez az ócska színpadi pajta ! Végül cs pőre tette mind a két kezét, áthajolt a lépcsőkorlát végén s titáni erővel visította : Gyújtsa fel ezt a hodályt, kö önséges némber ! Majd megfizet érte a biztosító ! Gyújtsa fel és maradjon veszteg ! Mert tőlünk ugyan nem lát soha egy pennyt se ! Ezt megmondom szemtől-szembe !

Lihegett s vörös arcát kiverte a veríték. Hangja majdnem berekedt. De még volt annyi ereje, hogy kocsiba való felszállása és utolsó intézkedései előtt hozzátette : — Majd beszámolok erről a miniszterelnöknek, Maplené ! Szépet fog szólni hozzá ! El lehet rá készülve ! Nem kötök gombot a nyelvemre ! — Aztán kijózanodva, tikkadt, de értelmes hangon kiadta végső parancsait, majd a zavart, ijedt, hall-

gatag emberek közt kocsiba szállt és szabályellenesen férje mellé telepedve elhajtatott.

*

Rackham Catchings olyan néma volt, mint egy robbanás színhelye a katasztrófa után. Romokban hevert minden. Romhalmaz volt maga Hilda asszony is. Fáradtan ült le a hall asztala mellé, bal karjával az asztal lapjára könyökölt s tenyerébe hajtotta szédülő fejét.

Most váratlanul megjelent lord Hambourne. Ilyen alkalmakon nem hiányozhatott s nem is hiányzott.

— Azért j . . . j . . . jöttem, h . . . h . . . hogy Isten . . . h . . . hozzádot m . . . mondjak, — ugy-e,— kezdte vigyorogva, mintha a legközönségesebb hétköznap virradt volna Rackham Cathingsre. Maplené alig tudott udvarias mosolyt kényszeríteni arcára. Félig felemelkedve megkérdezte, hogy van-e a lordnak kocsija, aztán gépiesen kifejezte azt a reményét, hogy a lord eljön máskor is.

Alig hogy Hambourne távozott, lépések közeledtek. A cselédség élén ismét megjelent a szakácsné.

— A jelenlegi körülmények közt nem szívesen zavarom a ladyt, de ha megengedi, én még ma elmegyek, — jelentette ki. — Ó, azzal az egyhavi bérrel ne tessék törődni — tette hozzá leereszkedő hangon, amint Hilda beszélni próbált. — Ezek, szegények — itt a cselédek felé intett — velem együtt mind elhagyják a házat.

— Alfonz is? — kérdezte a ház szerencsétlen úrnője erőtlen hangon.

— Az a tölkfilkó nem! — válaszolt Fryné. — Legalább is nem tudok róla. Az ő nevében nem beszélek. Semmi közöm hozzá. De mi még ma elmegyünk

egytől-egyig. Eltökélt szándékunk. Nem alszunk többé ez alatt a födél alatt, mert — aludni úgysem tudunk. — A szakácsné mögött felhangzott a helyeslés moraja.

— Hát Corton? — érdeklődött szegény Hilda még csöndesebb hangon.

— Corton úr — mondta méltósággal Fryné — úgy tájékoztatott bennünket, hogy négyszemközt óhajt a nagyságos asszonnyal beszélni. Majd akkor előadja szándékát.

Fryné elvitorlázott s vele együtt elvonultak a konyhanimfák és a kamarás urak is.

Hilda asszony még ki sem fújta magát, amikor megjelent John.

— John — jelentette ki a boldogtalan asszony — közel vagyok az ájuláshoz.

— Adok egy kis cognacot, Hilda néni — mondta figyelmesen az ifjú.

— Sosem szoktam inni — jelentette ki Hilda néni, miközben unokaöccse az esti lakomáról megmaradt palackból jókora adagot töltött egy pohárba, szódával kellőkép higítva.

— Idd ki, Hilda néni — ajánlotta John.

— Azt hiszem, jót fog tenni — válaszolt még mindig bágyadt hangon a néni. — Azt se tudom, élő vagyok-e vagy halott.

Hilda néni mélyet lélekzett, aztán így szólt:

— Hát, John . . .

— Még itt vagyok, Hilda néni — szólt kötelességszerűen John. — Akármire van szükséged, itt vagyok . . . És . . . és még mindig szívesen megveszem Rackhamet.

— Mit veszel meg? — ismételte Hilda néni visszanyerve régebbi erélyét.

— Amit mondtam — ismételte makacsul John. — Megveszem Rackhamet. Az iratok Hilda néninél vannak, a másolatok pedig nálam.

Hilda asszony elméjében, mint két erős, ellentétes áram egy tengerszorosban, hevesen küzködött az a két erő, amely az első adás-vétel pillanatától kezdve gondolkodóba szokta ejteni a férfiakat, nőket egyaránt. Tudta, hogy tönkre van téve, Rackhamet nem veszi meg senki. Ösztöne azt súgta, hogy még ez az ajánlat is szerencsét jelent. Ez legalább tisztázná személyét.

A másik tényező büszkesége volt. Mily soká kitartott s hogyan lenézte ezt a bolond fiút! Fejük fölött az Ős mosolygott együgyüen. A huszonhároméves fiú és az ötvenéves asszony némán ült tekintetének tüzében.

John letette az iratokat az asztalra s melléjük rakta töltőtollát.

A nagy csendben mély hangon s derűs arcának ellenmondó komolysággal megszólalt most keretében az Ős.

— Asszony! Asszony! — dörögte.

Hilda néni oldalt fordult, egy pillanatig a hihetetlen dologra meresztette szemét, aztán mint egy madár elsikította magát.

— Asszony! Asszony! — dörögte sir Harry Murtenshow lovag, festett mellkasa mélyéről. — Hát nem ő a törvényes örökös?

— Ó, uram! — tört fel a hang Maplené ajkáról hirtelen hévvel. Aztán térdre esett s görcsösen összekulcsolva ujjait könyörgött a félelmes látogatóhoz irgalomért. — Ó, uram, bűnös asszony vagyok! — Kezeibe temette arcát. Közben újra s most már hermadszor hallotta az ünnepélyes hangot:

— Hát nem ő a törvényes örökös?

Kissé mintha szédült volna. John felsegítette és leültette. Hilda Maple aláírta szerződést.

*

— John — sóhajtotta a szerencsétlen asszony letéve a tollat s átnyújtva a szerződést, függőségből való szabadulásának zálogát s a litván régiségkereskedő elcsitításának eszközét. — Most hagyj itt, fiam! Hagyj itt!

— Nem lehetne ...? — kérdezte John.

— Nem, kedves John — mondta gyönge hangon. Évek hosszú során át sohasem volt Johnhoz oly nyájas, mint most, amikor a fiú oly rossz szolgálatot tett neki. A fiút mardosta a lelkiismeret, de a háttérből Bó most is rajta tartotta szigorú szemét. — Hagyj el — mondta Hilda néni s John lehajtott fővel kiment.

Hilda asszony összekulcsolt karjaira borult s zokogva ontotta könnyeit. Szabad folyást engedett érzelmeinek. Percek multak, míg végre meggyőződése szerint eltorzult, piszkos, csúnya arccal felemelte fejét. Ekkor azt látta, hogy tiszteletteljes tartásban s latolgatva, hogy belépjen-e vagy sem, az ajtóban áll lord Hellup magas alakja. Az átvirrasztott éjtszaka az egész házban csak őt nem bántotta. Esti ruháját délelőtti öltözettel váltotta fel, ráncokkal ott, ahol azoknak helye volt, megborotválkozott s olyan frissnek tetszett, mint egy százszorszép. Nem csoda, hogy vagyont tudott szerezni s azt meg is tudta tartani. De szíve is aranyból volt.

Amint Hilda asszony felemelte fejét, a lord nyomban látta, hogy rosszkor jött, ennélfogva távozni készült. De a boldogtalan Hilda most felugrott.

— Hannibál ! . . . akarom mondani : Hamilcar ! — kiáltotta s feléje nyújtotta széttárt karjait.

A lord visszafordult. A ház úrnője hebegett. Az ötven év a hatvan karjaiba ömlött. De édes Istenem ! Ebben a korban számít is az a tíz év különbség?

VÉGE.